

JEŽÍŠOVA MATKA MARIE

VSTUPNÍ SLOVA

*„Já jsem ustanovil svého krále na Sijónu, na své svaté hoře.“
Přednesu Hospodinovo rozhodnutí. On mi řekl: „Ty jsi můj
syn, já jsem tě dnes zplodil. Požádej, a národy ti předám do
dědictví, v trvalé dědictví i dálavy země.“ Služte Hospodinu
s bázní a jásejte s chvěním. Líbejte syna, ať se nerozhněvá, ať
na cestě nezhyne, jestliže jen málo vzplane hněvem. Blaze
všem, kdo se k němu utíkají. (Ž 2,6-8.10-11) Amen*

PÍSEŇ č. 2 Proč se tak bouří národové zde

MODLITBA

Hospodine, temnota, která nás obestírá, se trhá, obzor se projasňuje. Nebesa přestávají být ohlašovatelem tvého soudu a stávají se jásavým poslem naděje. Radujeme se z toho, že své stvoření neponecháš napospas jemu samému. Těm nejagresivnějším, nejbezohlednějším a nejbrutálnějším z nás. Svítání provázející příchod tvého Syna rozptyluje naši trudnomyslnost, zahání apatii a vrací nám odvahu i chuť zasazovat se o dobré věci. Tvůj Syn vstupující do tohoto světa je výrazem tvého neutuchajícího zájmu o stvoření a znamením tvé lásky. Děkujeme ti za prolomená nebesa, jimiž do naší nízkosti, bezradnosti a zkorumpovanosti sestupuje tvoje sláva. Ty dáváš chaosu řád, do prachu srážíš svévolníka a pokorného srdcem pozvedáš. Činíš to, k čemu my nemáme odvahu ani sílu. Taková je tvá vůle. Vyznáváme, že se chceme stávat jejím nástrojem. Tak jako se jím stali Abraham, Izák a Jákob. Tak jako se jím stala Maria. S úžasem a vděčností hledíme ke spravedlivému výhonku, který vyrašil z Davidova kmene. Z tohoto proroky zaslíbeného proutku nám i celému lidstvu vyrostl rajský strom života. Vzdáváme ti za něj chválu,

Hospodine zástupů. Po jeho ovoci poznáváme, že jsi dobrý a tvoje milosrdenství je věčné. Amen

ČTENÍ PÍSM A SVATÉHO

Poslyšte první čtení Písma svatého, jak je zapsáno v knize proroka Jeremjáše, v kapitole 33., od verše 7. do 16.:

Změním úděl Judy i úděl Izraele a vybuduji je jako na začátku...

PÍSEŇ č. 264 Všichni věrní křesťané (1-7)

KÁZÁNÍ

Základem kázání bude oddíl z Evangelia podle Lukáše, kde v 1. kapitole ve verších 26. až 38. čteme:

Když byla Alžběta v šestém měsíci, byl anděl Gabriel poslán od Boha do galilejského města, které se jmenuje Nazaret...

Milí bratři a sestry, Marie s andělem, oznamujícím jí narození Spasitele, je oblíbeným tématem výtvarného umění. Jasem zalitou scénou vyjadřují malíři slávu této události a výjimečnost jejich aktérů. I tady ovšem platí, že všeho moc škodí. Příliš mnoho lesku, příliš mnoho svatozáře, příliš široký zlatý rám snadno zakryje realitu, kterou se nám pokoušejí evangelisté zprostředkovat: totiž že se k panně zasnoubené muži jménem Josef sklonil Bůh. Tím je pro ně Marie zajímavá! Ježíšova matka nebyla od počátku “slávou oděná”. Od počátku na ní byly naopak patrné rysy toho, který se jí narodil, aby na sebe vzal způsob služebníka a stal se pro nás chudým. Za to se však není třeba stydět, to není třeba zakrývat. Kristovu narození prostě předchází události, s nimiž si – stejně jako Josef – nevíme rady, které jsou nepříjemně dvojznačné a uvádějí nás proto do rozpaků. Pravá sláva však vždycky vyrůstá z ponížení. Kde ho není, kde člověk není

ochoten zapřít sám sebe a sestoupit dolů, tam se narodí leda prázdná bublina.

Zatímco pro umělce je toto Mariino ponížení tabu, evangelisté o něm mluví zcela svobodně. Matouš nezamlčí ani podezření, že Josefova snoubenka počala nemanželským způsobem. Dokonce i Josef si to podle něj myslí a chce ji kvůli tomu propustit. Sice potají, přesto však zcela reálně. Není se mu co divit. Není-li otcem Mariina dítěte on, musí jím být jiný muž. Jinak si to v rámci přírodních procesů nedovede vysvětlit. Teprve po andělské intervenci Josef od svého úmyslu upustí. Tím však pochybnosti o Ježíšově původu zdaleka nekončí. Vynoří se ještě po letech, když Ježíše při kázání v Nazaretě místní obyvatelé nenazývají „synem Josefovým“, ale „synem Marie“. Ve sbírce židovských spisů, v takzvané Mišně, je pak Ježíš výslovně označen za nemanželské dítě. Řecký, výrazně protikřesťanský zaměřený filozof Kelsos, žijící ve 2. století, uvádí i jméno údajného Ježíšova otce: Pantheras, jeden z římských legionářů okupujících tehdy Palestinu. Reformátor Martin Luther vzhledem k Marii s pohnutím konstatuje: „Boží Syn uvedl svou matku do hanby.“

Očekávali bychom, že tlak, který Marii drtil zvnějšku, byl kompenzován jejím jasným vhledem do Božích plánů. Ale evangelisté nic takového nepotvrzují. Kdyby měla Marie jasný vhled do Božích plánů, nedivila by se přece Simeonovi, když vítá Ježíše jako Mesiáše. Kdyby měla jasný vhled do Božích plánů, nepřekvapilo by ji jednání dvanáctiletého Ježíše v chrámě. Kdyby měla jasný vhled do Božích plánů, Ježíš by ji určitě neodmítl zařadit mezi ty, kteří „slyší Boží slovo a podle něho jednají“. Marie tento prominentní vhled neměla. Stála ve svém rozhodování před Bohem stejně nezajištěná, jako kdokoli z nás. Umělci a dogmatikové by ji chtěli mít nebesky dokonalou. Pro toho, kdo zápasí o svou víru, je však inspirativní právě v té nezajištěnosti, v jaké ji líčí evangelisté. Nemějme obavy z nedokonalosti! Ta prostě k člověku patří. Marie nám může být blízká pouze tehdy, jestliže je stejně křehká, stejně hříšná, jako jsme my. A ona taková je. Z rozpaků a nejistoty ji vyvádí až anděl, který jí řekne: *Neboj se, Maria, vždyť jsi našla milost u Boha. Hle, počneš a porodíš syna a dáš mu jméno Ježíš.*

Ani toto slavné zvěstování ji však nezabavuje všech otázek. Marie na ně nereaguje jásavým chvalo zpěvem. Odpovídá zcela přízemně: *Jak se to může stát, vždyť nežiji s mužem?* Nelze se divit Židům ani Řekům, že si tajemství Ježíšova početí zodpověděli tak lidsky. Jim totiž nenapovídal - tak jako Marii - anděl. Oni mluví jen ze své lidské zkušenosti. A z té nelze vypovídat jinak. Marie na rozdíl od nich vnímá i to, co lidskou zkušenost přesahuje. Pokládá to dokonce za důležitější nežli své vlastní chápání. Dává kvůli tomu všanc svou čest a své dobré jméno. Chce-li si ji Hospodin použít ke svému dílu, ať tak učiní. *Hle, jsem služebnice Páně!* Role, do níž vstupuje, ji může zničit, ona však před ní přesto neuhýbá. Ačkoli nechápe, věří. *U Boha přece není nic nemožného!* Proto chce Boha poslouchat více než lidi. Staví se tak po bok Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi, které si rovněž podmanilo zaslíbení. Mariiným prostřednictvím chce Hospodin právě toto své zaslíbení završit. V dítěti, které se jí narodí, mají dojít požehnání veškeré čeledi země. Z Davidova rodu má vzejít *Syn Nejvyššího* – naše spravedlnost!

Marie je *milostí zahrnutá*. Každý, k němuž Hospodin promlouvá, je zahrnut milostí. Ne každý však tuto milostí přijímá. Marie ano. A ne pouze nějakým formálním přitakáním. Boží Slovo se v ní stává tělem! Marie se stává matkou Božího syna. Bere na sebe všechno, co to obnáší, i když to není snadné. Jednat ve shodě s Boží vůlí není nikdy snadné. Boží slovo nás totiž vždycky vede na úzké cesty a do těsných bran. Boží slovo nás vždycky vybízí k nekonvenčnímu, často riskantnímu jednání. Máme-li dokázat podle něj jednat, musíme být přesvědčeni o jeho kvalitě. A nejen tehdy, když jsme za jednání, které se děje ve shodě s ním, oceňování a chválení, ale i tehdy, když jsme kvůli němu zesměšňováni a skandalizováni. Dítě počaté ženou, která *nežije s mužem!* Jak oblíbené téma drsných chlapeckých vtipů a jedovatých ženských klepů. Marie je s tímto lidsky nepochopitelným mateřstvím srozuměna. Věří, že svou poslušností poslouží svému lidu, že mu pomůže k tomu, aby na Davidův trůn opět – a teď už jednou provždy – usedl Boží vyvolený.

V Apoštolském vyznání víry, které spojuje západní křesťanstvo, se praví, že Ježíš je Boží Syn, počatý z Ducha svatého a narozený z Marie panny. V Ježíšově osobě se tak setkává Boží a

lidské. V této sounáležitosti je cesta k obnově stvoření. Sám ze sebe na ni člověk nemá. Pouze dáme-li se podmanit Božími způsoby, stane se náš život "svatým". To znamená smysluplným, konstruktivním a perspektivním. Lukášův anděl vyjadřuje toto podmanění nanejvýš poeticky. Podle něj na Marii sestoupí Duch svatý jako oblak. Zvolna a nenápadně. Úplně stejně, jako se nás zmocňuje víra. Zpočátku ani netušíme, že se v našem nitru něco děje, a najednou si ke svému úžasu uvědomíme, že jsme jiní. Slovo, pod jehož vlivem jsme se ocitli, v nás vyklíčilo, vzrostlo a začalo s námi působit divy. Tak jako s Marií či s její příbuznou Alžbětou, která *počala ve svém stáří*. Boží Syn narozený z ženy, to je věčnost zjevená v čase! A to nadějně, aktivní, trpělivě a riskantní očekávání uprostřed deprimující skutečnosti se nazývá víra.

Staň se mi podle tvého slova. Taková je Mariina odpověď na andělské namlouvání. I když zdaleka všemu nerozumím, *jsem služebnice Páně*. Proto nemohu neposlechnout. Stejným způsobem reagoval na Boží promluvení i Martin Luther: „Zde stojím a jinak nemohu.“ Mám-li si vybrat mezi Slovem živého evangelia a nebiblickou tradicí, volím to první. A jsem připraven snášet kvůli tomu posměch i pohanu! Kdo věří, ten jedná rozhodně. Ne že by nezapochyboval a neselhal. Usiluje však o to reagovat na Boží oslovení čistě, pravdivě a jednoznačně. Marie reaguje čistě, pravdivě a jednoznačně. Přes „bílá místa“ pochybností se přenáší vírou. Toto je na ní tak inspirativní! Marie, zformovaná církevní tradicí do sterilní podoby dokonalé světice, v člověku probouzí pouze zbožný úžas. Marie v podání biblických evangelistů je ženou, která o svou svatost zápasí. Se vším rizikem, s veškerým nasazením i se vší pokorou. Tímto způsobem má o svou svatost zápasit každý z nás.

V Evangeliu podle Jana příběh o Ježíšově narození chybí. Místo něj zařazuje tento čtvrtý evangelista na počátek svého spisu ódu na Slovo, které se stalo tělem. Jan v ní odhaluje, co je oním fascinujícím vánočním mystériem, které si podmaňuje lidi všech jazyků, národů a ras. Není to sentimentální nálada ani koše plné dárků. Je to skutečnost, že Boží sdělení bylo přetaveno v lidské jednání. Z tohoto procesu se rodí veliké věci, odtud vzchází spása! Podílu na tomto dění se člověku dostává vírou – spolehnutím se na to, co mu

Bůh sděluje. To ho činí aktivním Božím protějškem, s nímž dosahuje Boží slovo svého zhmotnění. Marie nebyla spící panna, která se stala předmětem Boží manipulace. Ona byla Bohem oslovena a získána pro jeho plány. „Ano“ k nim řekla ze své vůle. Marie byla a nikdy nepřestala být svéprávnou lidskou bytostí. Každý, kdo se dává Bohu k dispozici a v jehož životě se tak Boží slovo stává tělem, je a nepřestává být svéprávnou lidskou bytostí. Kdekoli se pak stává v této svéprávné lidské bytosti Boží slovo tělem, tam vstupuje do světa spása.

Lukášovo a samozřejmě i Matoušovo vyprávění o narození z panny má vedle všeho, co jsme dosud slyšeli, jednou provždy potvrdit, že spásné dění nevychází z člověka, ale z Boha. Člověk je pouze nástrojem, nikoli zdrojem spásy. Proto se Spasitel nenarodil z bezmezně vášnivě ani romanticky dojmavé lásky Josefa k Marii. Proto se narodil z nezměrné Boží lásky k tomuto světu! Z Boží lásky k těm, kteří nás předešli, k nám, kteří jsme na cestě, i k těm, kteří se teprve narodí. *Tak Bůh miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.* Vánoční evangelium o narození z panny není zprávou o tělesné výjimečnosti dávné židovské ženy. Kdo hledá jeho těžisko tady, marní čas. Vánoční evangelium o narození z panny je příběhem o Boží lásce, která podivuhodně vstupuje do tohoto světa a proměňuje ho. Činí ho opět takovým, jaký byl na počátku, kdy všechno bylo “velmi dobré”. Naše lidská role není v tomto spásném procesu dominantní, ale není ani zanedbatelná: Máme se spolehnout na Boží slovo, aby Hospodin mohl naším prostřednictvím jednat. Máme se stávat – tak jako Marie a zástup svědků před ní i po ní – Božím nástrojem. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, v tobě se Boží slovo stalo tělem dokonale. Proto k tobě vzhlížíme, proto se k tobě modlíme, proto ti zpíváme. V tobě k nám přichází sám Bůh. Ten, jehož nejsme schopni postihnout, o němž nejednou pochybujeme, který však přesto všechno nese, oživuje a vede k dobrému konci. Radujeme se z toho, žeš k nám dnes promluvil a vybídl nás k tomu, abychom vstoupili do zástupu svědků a stali se Božím nástrojem. Amen

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Bože, radujeme se z toho, že jsi ve svém Synu vstoupil do tohoto světa. Ne v moci a slávě, která každého srazí na kolena, ale v bezbranném dítěti, které lze tak snadno nevidět a ignorovat. Prosíme, působ svým Duchem, aby v Ježíši stále více lidí rozpoznávalo očekávaného Mesiáše, aby je přemáhala jeho pokora a podmaňovala si jeho láska. Ať tvé Slovo padá v našich srdcích na stejně úrodnou půdu, jaká byla v srdci Marie. Ať se tvé Slovo stává i v našem životě tělem a vrací svět k tobě. Prosíme za všechny, kteří se snaží žít tak, aby se ti to líbilo. I my o to usilujeme. Prosíme za ty, kteří jsou pro poslušnost tobě zesměšňováni a posmíváni. Dej jim sílu vydržet. Prosíme za děti, které jsou přinášeny ke křtu, za jejich rodiče, prarodiče a kmotry. Ať je moudře, laskavě a přitom jednoznačně vedou k tobě. Ať jim svým životem vydávají dobré svědectví o tom, co je věrnost, odpovědnost, milosrdenství a láska. Voláme k tobě, jak nás to naučil tvůj Jednorozený: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Syn Boží na světě byl, svět skrze něj povstal, ale svět ho nepoznal. Přišel do svého vlastního, ale jeho vlastní ho nepřijali. Těm pak, kteří ho přijali a věří v jeho jméno, dal moc stát se Božími dětmi. Ti se nenarodili, jen jako se rodí lidé, jako děti pozemských otců, nýbrž narodili se z Boha. A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Spatřili jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy. (J 1,10-14)

POŽEHNÁNÍ

*At' Hospodin ti žehná a chrání tě, at' Hospodin rozjasní nad
tebou svou tvář a je ti milostiv, at' Hospodin obrátí k tobě svou
tvář a obdaří tě pokojem. Amen*

PÍSEŇ č. 404 Pane Ježíši Kriste

SVĚDECTVÍ JANA KŘTITELE

VSTUPNÍ SLOVA

Ať jsou veselí a radují se z tebe všichni, kteří tě hledají; a ti, kdo milují tvou spásu, ať říkají stále: „Hospodin je velký.“ (Ž 40,17)
Haleluja!

PÍSEŇ č. 8 Vstříc tobě, Bože, celá země plesá

MODLITBA

Hospodine, Bože svatý! Probud' Duchem svatým naše srdce k chvále a oslavování tvého jména. Neboť ty zasahuješ do našeho života a svým Slovem jej hněteš a utváříš, aby na nás bylo vidět tvůj vliv. My však býváme příliš vzdorovitá hmota, která odolává tvému působení a není na nás příliš vidět, že by nás formovala tvá pravda a tvá láska. A tak býváme spíše překážkou než pomoci a směrovkou pro ty, kteří hledají tebe. Odpusť nám to ve svém milosrdenství. A jako jsi ve svém Synu Ježiši Kristu vyšel hledat a zachránit nás, tak vyjdi vstříc každému upřímnému hledání a dej se najít všem, kdo tě potřebují.
Amen

ČTENÍ PÍSMO SVATÉHO

Z knihy proroka Izajáše poslyšte slova zapsaná ve 40. kapitole, ve verších 1. až 11.:

„Potěšte, potěšte můj lid,“ praví váš Bůh. Mluvte k srdci Jeruzaléma...”

PÍSEŇ č. 631 Nám pomoz, Pane milý

KÁZÁNÍ

Základem kázání je oddíl z 1. kapitoly Evangelia podle Jana, verše 19. až 34.:

Toto je svědectví Janovo, když k němu Židé z Jeruzaléma poslali kněze a levity...

Ten kazatel z pouště za Jordánem udělal představitelům židovské společnosti těžkou hlavu. Zprvu ho mohli považovat za svého člověka. Jeho otec byl knězem v jeruzalémském chrámě (L 1,57nn) a Jan měl po něm převzít kněžský úřad. Ale on jde jinou cestou. Jednoho dne s t r a n o u oficiální církve začne kázat. Lidé si o tom řeknou a zanedlouho se za ním hrnou celé zástupy. Kazatel v jordánské pustině přitahuje víc než chrám a synagogy.

A tenkrát napadlo židovským předákům v Jeruzalémě: Není to snad ten očekávaný M e s i á š ? Tak si jeho příchod sice nepředstavovali, ale kdož ví? Bůh už tolikrát obešel oficiální instituce a za své nástroje si vybral podivné lidi. Znali Starý zákon a věděli o překvapivých Božích novinkách. Nepřipravil i tentokrát Bůh jedno ze svých překvapení? Neposlal on Jana, aby v poušti shromáždil ty nejvěrnější? Což není u proroka dost zaslíbení, že Bůh v p o u š t i začne obnovu svého díla? Izajáš kreslí obraz rozkvetlé pouště a nového života na ní (Iz 35,1-10):

1. Step i suchopár se rozveselí, rozjásá se pustina a rozkveté jak narcis.

2. Bujně rozkveté, ano, radostně bude jásat a plesat. Bude jí dána sláva Libanónu, nádhera Karmelu a Šáronu. Ty užijí slávu Hospodinovu, nádheru našeho Boha.

3. Dodejte síly ochablým rukám, pevnosti kolenům klesajícím.

4. Řekněte plachým srdcím: „Buďte rozhodní, nebojte se! Hle, váš Bůh přichází s pomstou, Bůh, který odplácí, přijde vás spasit.“

5. Tehdy se rozevrou oči slepých a otevrou se uši hluchých.

6. Tehdy kulhavý poskočí jako jelen a jazyk němého bude plesat. Na poušti vytrysknou vody, potoky na pustině.

7. Z vidiny vody stane se jezero, ze žíznivé země vodí zřídla. Na nivách šakalů bude odpočívát dobytek, tráva tam poroste jako rákosí a sítí.

8. Bude tam silnice a cesta a ta se bude nazývat cestou svatou. Nebude se po ní ubírat nečistý, bude jen pro lid Boží. Kdo půjde po této cestě, nezbloudí, i kdyby to byli pošetilci.

9. Nebude tam lev, dravá zvěř na ni nevstoupí, vůbec se tam nevyskytne, nýbrž půjdou tudy vykoupení.

10. Vykoupení Hospodinovi se vrátí. Přijdou na Sijón s plesáním a věčná radost bude na jejich hlavách. Dojdou veselí a radosti, na útěk se dají starosti a nářek.

Je to jen obraz a podobenství? Nebo chce ten obraz vyjádřit, že obnova Hospodinova lidu začne v ústraní, když se Boží věc vinou lidí dostala do slepé uličky? Takové a podobné myšlenky zaměstnávaly vedoucí činitele v Jeruzalémě, když se rozhodli vyslat za Janem dvě deputace.

První přichází deputace jeruzalémských kněží a levitů, tedy zástupců chrámu, obřadů, instituce a dávných bohoslužebných tradic. To je zajímavé a poučné. Na nové Boží cesty, na nová řešení a na nové způsoby práce nejdříve a nejcitlivěji reaguje instituce a představitelé tradice. To jsou ti, kdo do strnulých forem a srozumitelných úkonů spoutali Boží vůli, která se chce nově zakreslit a dynamicky uplatnit v našem životě osobním i pospolitém a veřejném. Ti tuší nejdřív, jak se jejich stavba otřásá nápořem čehosi nového a zdravého, co svěže vane z nového poznání Božího slova a co nahradí jejich vznešené a zastaralé dílo.

Proto přicházejí za Janem Křtitelem s otázkou: *Kdo jsi?* To není jen o t á z k a lidského nebo náboženského zájmu. Za tou otázkou je utajená úzkost a nervozita: Nejsi proti nám? Neohrožuješ nás a náš klid? Kam to všechno povede? – Tyto trochu starostlivé a trochu podrážděné otázky jsou za to kratičkou otázkou: *Kdo jsi?* Jan tuší, co zůstává nevysloveno, a odpoví přímo: *Já nejsem Kristus*. Jako by řekl: Mne se nebojte. Já nejsem ten, který učiní konec všemu předběžnému, co provozujete. Já vás neohrožuji. Mne můžete odklidit. Já jsem nahraditelný. Já nejsem ten, který má přijít.

Ale kupodivu, toto ujištění poslům z Jeruzaléma nestačí. Tuší za Janem sílu, která není z něho. Ty zástupy do pouště přitahuje cosi víc než výmluvnost a asketicky skromný život. Není to síla nového věku, který Jan Křtitel signalizuje? Proto mu kladou otázku: *Co tedy? Jsi Eliáš?* Eliáš vytržený do nebe (2Kr 2,1nn) se měl vrátit a ohlásit den Božího soudu (Mal 3,1nn). Tak vidí Jana Křtitele i Ježíš (Mk 9,12n). A židé doby Ježíšovy věřili, že před Mesiášem přijde Eliáš, aby v Božím lidu usmířil všechny spory (Mal 4,5n), a potom bude korunovat mesiášského krále. Ale Jan Křtitel odmítl toto čestné označení, právě tak jako označení, že je předpověděným „Prorokem“ posledního věku (Dt 18,15nn), který má vést Izraele jako kdysi Mojžíš z přítomného „Egypta“ do pravého odpočinutí v zaslíbené zemi.

Jan Křtitel nechce mít žádnou vlastní autoritu, nechce být středem pozornosti, nechce zakrýt toho, kdo jde za ním. Za ním jde ten, kdo jediný má právo, aby se naň soustředila pozornost. Ale poslové z Jeruzaléma se nedají odbýt zápornými odpověďmi. Chťj proniknout Janovo tajemství.

Proto se ptají: Co máme odpovědět těm, kdo nás poslali? Teď už nevystupují jako inkvizitoři, ale jako bezradní lidé s úkolem, který měli splnit: *Co říkáš sám o sobě?* Jan Křtitel jim odpoví, že se považuje jen za *hlas volajícího na poušti* (Iz 40,3). Jemu bylo dopřáno, aby připravil cestu tomu, který má přijít. On je trubač, který jede před svým králem. Jeho kázání, jeho výzvy jsou posledním signálem k přípravě na to, co nadchází. Síla a účinek jeho hlasu jsou dány vlivem toho, kdo jde za ním. Bez něho by nebyl ničím. Bez něho by nikdo nepřišel za Janem do jeho pouště. Protože za Janem Křtitelem jde Mesiáš, je i z ústraní Janův hlas daleko slyšitelný. Tam, kde stojí za svým svědkem Kristus, tam bude znít křesťanské svědectví pronikavě i z toho nejodlehlejšího místa na světě. A třeba i z nejmenšího sborečku. To je naděje malých v církvi Kristově.

Jen co odešli první poslové, přišla druhá deputace: zástupci farizeů. Po těch, kdo mluví za instituci a za obřady, přicházejí za Janem představitelé praktického života a strážci Zákona. I na to dojde tam, kde zafoukají svěží větry nového poznání Boží pravdy: Také ti, kdo udržovali a střežili pořádky mravní a společenské, začínají pociťovat, že se mnoho navyklých řádů chvěje jako stavba, jež nebyla

budována na základech pravé Boží vůle. Proto i oni přicházejí za Janem. A zase přicházejí s otázkou, za níž se skrývá kritika a nesouhlas.

Jejich otázka zní: *Proč křtíš, když nejsi ani Mesiáš ani Eliáš ani ten Prorok?* Otázka farizeů je otázka po p r á v u , formulovaná nábožensky. „Jakým právem křtíš?“ Sám křest ovšem tehdy nebyl novinkou. Křest se vyžadoval, když chtěl pohan přistoupit do židovského společenství víry. Vodou křestní lázně měla být smyta nečistota jeho pohanství a očištěný člověk mohl přijmout Zákon. Opovážlivé na Janově jednání bylo to, že vyžadoval křest i od židů! Tím vlastně položil rovnítko mezi židy a pohany. A toto ztotožnění strážce řádů pobouřilo: co dobrého může z toho vzejít, škrtne-li se rozdíl mezi vyvolenými a pohany?

Proroci ovšem ohlašovali, že v posledním čase bude očištěn „dům Davidův a obyvatelé Jeruzaléma“ od hříchu a nečistoty (Za 13,1), ba dokonce i mnohé pohanské národy (Iz 52,15). Ale na to zase nemá Jan Křtitel právo, když není ohlašovaným „Prorokem“ posledního věku. Jan se brání tím, že jeho *k ř e s t vodou* je upozorněním na blížící se *křest Duchem*. Křest vodou byl výrazem poznání viny a touhy po obnově. Křest Duchem je darem síly k uskutečnění. Takový křest vykoná ten, jemuž Jan Křtitel není hoden prokázat službu ani posledního otroka. A tento vznešený král stojí nepoznan docela blízko, *uprostřed nich* a stane se středem života.

V tomto bodu Janovo svědectví o jeho poslání přechází ve svědectví o Ježíši Kristu. V mimořádných chvílích je nám dopřáno, aby náš rozhovor vyústil ve svědectví o Kristu, kterého hledáme, nebo který zasáhl nějak do našeho života. My sami bychom přitom měli ustupovat, aby vynikla jeho velikost a jeho sláva. Před jeho velikostí jsme všichni, zbožní i bezbožní, obrácení i neobrácení, ukáznění i neukáznění, velkými dlužníky. Pokud si o sobě příliš mnoho myslíme a ostatní příliš snadno odsuzujeme, prozrazujeme jen, že máme příliš malého Krista.

Když chce však Jan Křtitel vystihnout Kristovu velikost, použije ojedinělého titulu: *Beránek Boží, který snímá hřích světa*. Snad v té chvíli viděl v dálce stádo beranů, hnané k Jeruzalému. A pochopil, že Kristova oběť nás smíří s Otcem trvale a jedinečně. On je Boží

Beránek. Jeho krev nás uchrání před zkázou podobně, jako uchránila příbytky Izraelců za oné noci, kdy šla Egyptem zkáza na všechny prvorozené (Ex 12,11nn).

V janovské novozákonní literatuře se však setkáme s obrazem Beránka jako Vítěze (Zj 12,11 aj.) nad Drakem a jeho družinou. V pozadí je snad symbol z doby makkabejských bojů. Ten bezbranný Beránek je protikladem moci šelem; a právě svou bezbranností vnesl do světových dějin novinku: nenásilí a oběť jako prostředek zápasu o nový svět. To pochopil Petr Chelčický, Lev Nikolajevič Tolstoj, Máhatmá Gándhí a Martin Luther King. Jednou to pochopí i jiní.

Bude to Beránek, který rozpečetí tajemství dějin, nikoli hrubá moc a násilí (Zj 5). On zachrání též člověka, který se nedá fascinovat zlem, ale uchopí se lásky, která se sklání do našich hlubin, aby nás zachránila.

Na tohoto Beránka Božího Jan Křtitel ukazuje. Staří církevní otcové vykládají, že duchovní zrak Křtitelův poznal v Ježíši z Nazareta Božího Syna podle Ducha v podobě holubice, který na něm trvale spočinul. Takto ověřeného jej poznal a ohlašuje Jan Křtitel. Sám ustupuje stranou, aby vynikl ten, který může dát Duchem svatým každému pravé poznání Boha i pravé očistění od všeho zla. Toto přepálení očistným ohněm, to je křest Ducha, který všichni potřebujeme. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši, ty jsi přišel a opět máš přijít. Ale jak my obstojíme? Tvůj svědek Jan Křtitel, prorok a mučedník, necítil se hoden dotknout tvé obuvi. Co v nás spatříš, až přijdeš? A co v nás už teď vidíš, ty vševidoucí? Prosíme, dej nám plnou víru, že tvá milost po nás touží, že jsi pro nás podstoupil oběť na kříži. Tak budeš mít moc nad naším srdcem i životem. Dokonáš v nás slavné vykoupení a naplníš nás Duchem své lásky, abychom byli jedno srdce a jedna duše k oslavě tvého jména. Amen

PÍSEŇ č. 318 O Beránku Boží svatý

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, myslíme na to, na co všechno klademe v církvi důraz, jak často se soustředujeme na věci nepodstatné, kolik formálnosti a povrchnosti je mnohdy i v naší zbožnosti. Prosíme za obživující a obnovující přítomnost tvého Ducha. Bez něho nejsme a nemáme nic. V přímluvné modlitbě myslíme na všechny, kdo v církvi pracují, kdo stojí v čele, kdo vyučují, kdo v ní mají jakoukoliv službu. Prosíme za faráře, presbytery, učitele nedělní školy, za pracovníky v křesťanské službě; za ty, kdo tuto práci konají tradičním způsobem, i za ty, kteří hledají nové cesty, jak nést poselství evangelia všem lidem. Prosíme, naplň všechno toto úsilí svým Duchem a ved' nás správným směrem. Přiznej se k našemu dílu, tak aby z tvé milosti i to naše lidské úsilí neslo dobré ovoce. Mnoho ti zůstáváme dlužni a proto tě prosíme, vysvobod' nás ze všelijakých nedobrych vázaností a dej, abychom ti sloužili celým srdcem, pilně i moudře a následovali tě ochotně a radostně. Necht' i v naší blízkosti tvé království roste. Otče náš ...Amen

POSLÁNÍ

Proto Kristus říká, když přichází na svět: 'Oběti ani dary jsi nechtěl, ale dal jsi mi tělo. V zápalné oběti ani v oběti za hřích, Bože, jsi nenašel zalíbení. Proto jsem řekl: Zde jsem, abych konal, Bože, tvou vůli, jak je o mně v tvé knize psáno.' Tou vůlí jsme posvěceni, neboť Ježíš Kristus jednou provždy obětoval své tělo. (Žd 10,5-7.10)

POŽEHNÁNÍ

Vložím vám do nitra svého ducha; učiním, že se budete řídit mými nařízeními, zachovávat mé řády a jednat podle nich. Pak

*budete sídlit v zemi, kterou jsem dal vašim otcům, budete mým
lidem a já vám budu Bohem. (Ezech 36,27-28) Amen*

PÍSEŇ č. 117 Chvalte Pána, národové

ABRAHAMOVA NADĚJE

poslední neděle občanského roku

VSTUPNÍ SLOVA

Ve jménu Boha Otce, Syna i Ducha svatého. Amen

Ano, dobrota a milosrdenství provázet mě budou všemi dny mého žití. Do Hospodinova domu se budu vracet do nejdelších časů. (Ž 23,6)

PÍSEŇ č. 23 Hospodin ráčí sám pastýř můj býti

MODLITBA

Hospodine, náš Bože, ty se nám dáváš poznat jako Bůh věrný. Ze všeho, co činíš, tvou věrnost poznáváme. A ve všem, co činíme my, co prožíváme a čím procházíme, se můžeme na tvou věrnost spolehnout. V životě, ba dokonce i ve smrti. O tom jsi nás ujistil v Ježíši Kristu, kterého jsi za nás vydal, ale neponechal jsi jej v moci smrti. Vpravdě jsi Bůh živých a ne Bůh mrtvých, jsi Bůh, který mrtvé křísí k životu. V této tvé věrnosti máme neotřesitelnou naději.

Vděčně si to připomínáme, když nám nyní, na konci dalšího roku, tanou na mysli všelijaké naše konce. Když vzpomínáme na ty, kdo nás opustili. Když myslíme na svá selhání, jejichž důsledky nás pronásledují. Když se bojíme, že nás to dobré a radostné v našich životech rychle opustí. Máme své naděje, Pane, i své plány, s nimiž vyhlížíme do příštích dnů. Ale nadevše toužíme po tom, abychom se v nich směli setkávat s tebou a navracet k tobě, tak jako i nyní čekáme, že se nás dotkneš svým Slovem, že nás potěšíš a povzbudíš, občerstvíš a posílíš. Prosíme, učiň to svým svatým Duchem, tak jak jsi to zaslíbil a jak jsi to už s mnohými i s námi mnohokrát učinil. Pro Ježíše Krista.

Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Poslyšme slova apoštola Pavla z 1. listu do Tesaloniky, 4. kapitoly, verše 13. až 18. (1Te 4,13–18):

Nechceme vás, bratří, nechat v nevědomosti o údělu těch, kdo zesnuli...

PÍSEŇ č. 391,1–3.5 Pane, jenžs mne koupil sobě

KÁZÁNÍ

Biblické čtení, které bude základem dnešního zvěstování, je zapsáno v 1. knize Mojžíšově, 23. kapitole (Gn 23):

Sára byla živa sto dvacet sedm let; to jsou léta Sárina života...

1. Jsme na konci dalšího roku. Víme dobře, že je to vlastně konec umělý, jen předěl v kalendáři, ale zvykli jsme si i při takové příležitosti myslet na konce a předěly výraznější, skutečnější. Slyšeli jsme vyprávění, které stojí na konci Abrahamových příběhů. Ten konec se ohlašuje *smrtí*. Zemřela Abrahamova žena Sára. Předchozí vyprávění sledují Abrahama v různých situacích, často také velmi dramatických. Ukazují jeho víru, v níž s nepochopitelnou samozřejmostí poslechl Hospodinův pokyn a jeho zaslíbení a následoval jej do této cizí země. Ukazují i jeho nevěru, v níž si – velmi pochopitelně – nedovedl představit, že mu Hospodin opravdu splní, co mu zaslíbil, a snažil se nějak si to obstarat sám, zplodit potomka tak, jak se to jedině zdálo možné. Představují ho jako velmi úporného, a přece ještě nedostatečně úporného přímluvce. Ukazují, jak jeho dům naplnil smích, když se mu neuvěřitelně narodil zaslíbený syn, i pláč, když musel vyhnat toho, jenž byl plodem jeho vlastního starání. Ukazují tu těžko přijatelnou a nepochopitelnou zkoušku, již jej Hospodin vystavil, když od něj požádal darovaného syna zpět. Hospodin ho vedl a vodil, uzavřel s ním smlouvu, připomínal mu svá zaslíbení, dal mu syna. Ted' se tedy Abrahamův příběh nachyluje ke konci. Zemřela mu žena.

„Abraham přišel, aby nad Sárrou nařikal *a oplakával ji*.“ Tak vidíme praotce víry tvář v tvář smrti. Pláče a nařiká. I pro věřícího je smrt k pláči a nářku. To smíme vědět. Dnes si někteří myslí, že by to tak nemělo být, že ve víře přece máme i proti smrti naději, a tak bychom ji měli přijímat s klidem, nebo snad až vesele, jako něco, co se nás nemůže dotknout. Tak to někteří vyžadují po věřících. Ale také někteří z nevěřících se vyhýbají nářku nad smrtí. Chtějí si uchovat ten sebevědomý nahléd, který je tak v módě. Na Abrahamovi, praotci věřících, vidíme především, že kdo skutečně věří Hospodinu, nemusí si na nic hrát. Smrt i pro věřícího zůstává smrtí. A patří k ní truchlení. Nemusíme se za to stydět. Ani Bible se nestydí a stojí jí to za to i tehle detail o Abrahamově pláči a nářku zaznamenat.

2. To druhé, co tu slyšíme – a co vlastně zabírá převážnou většinu našeho vyprávění – je *zvláštní rozhovor*, který Abraham vede s „Chetejci“, tedy s místními obyvateli, a jak se ukazuje, vlastníky půdy. Teď, když zemřela Sára, vychází najevo zvláštní věc: Abraham ji nemá kam pohřbít. Totiž: nemá tu žádné území, které by mu patřilo. Je tu pořád jako „host a přistěhovalec“. Na konci svých příběhů je na tom vlastně stejně jako na začátku. Stojí tu zase hlavně se svojí vírou. Nesmíme si ho představovat jako nějakého chudáka, tuláka a bezdomovce. Byl jistě docela zámožný. Ale z té země, kam jej Hospodin přivedl a po níž jej vodil, mu stále nepatří ani píd'. To se však má teď změnit. Abraham se teď v té zemi „zakupuje“, kupuje alespoň pozemek, na kterém by mohl pohřbít svoji ženu a na němž by posléze mohl být pohřben také sám.

Ten nákup je pozoruhodně složitý. Je to dlouhé dohadování, plné komplimentů a uctivých nabídek, vskutku v orientálním stylu. Musíme tu však číst mezi řádky. Za tím uctivým a uhlazeným způsobem, jímž k němu chetejští představitelé promlouvají, se totiž zřejmě skrývá rozhodný odpor. Nazývají Abrahama „Knížetem Božím“, oslovují ho pane, ale je docela zřetelné, že pány tu jsou a hodlají zůstat oni! Když Abraham poukazuje na to, že je bezzemek, jako by ho tím přeuctivým oslovením chtěli uchlácholit: ó ne, jsi přece mezi námi jako „Kníže Boží“ – my si tě velmi vážíme – a není třeba na tom nic měnit. Kvůli tomu pohřbu tady přece nepotřebuješ nic získávat

do vlastnictví, můžeš ji pohřbít na našich hřbitovech – „nikdo z nás ti neodepře svůj hrob“. „Kníže Boží“ zcela závislý na jejich dobré vůli, to jim vyhovuje.

Avšak Abraham tyto jejich nabídky se stejnou zdvořilostí a neústupností odmítá. Prohlašuje, že to je víc, než může přijmout, bere to jako souhlas, že mrtvou může v jejich zemi pohřbít – toho se chytá a trvá na tom, že chce nějaký pozemek koupit. Dokonce si už jeden vyhlédl: „makpelskou jeskyni“ patřící jakémusi Efrónovi. Ten však, takto nepřímou osloven, pokračuje ve zdráhání: nabízí opět jeskyni i s přiléhajícím polem darem. To je zřejmě signál, že nechce prodávat, a když, tak velmi draho (na to by Abraham podle něj neměl). Ale Abraham trvá na svém, a tak Efrón nadhodí cenu: 400 šekelů. Nedá se zjistit, kolik to přesně bylo. Vykladači to srovnávají se 6000 šekely, za jejichž cenu se podle jiného biblického místa (1Kr 16,24) dal koupit pozemek pro celé město, a mají za to, že to byla za pohřebiště cena nestydatě vysoká. Avšak Abraham o ceně nesmlouvá. Jakmile byla jednou cena vyslovena, přijímá ji a kupuje.

3. Zřejmě mu to stálo za to. *Proč vlastně?* Když tak dlouho, po celý svůj život od té chvíle, kdy jej Hospodin povolal, vydržel jako bezzemek? K životu vlastní zemi nepotřeboval, k smrti ji potřebuje? Tolik peněz vydal – za pohřebiště? Proč?

Jistě ne proto, proč jiní lidé také vydávají podivuhodně vysoké částky na pompézní hrobky a pompézní pohřební obřady. O tohle Abrahamovi jistě nešlo – to by byl jistě v nabízených hrobkách Chetejců pořídil lépe. Šlo mu docela zřetelně prostě o to, aby měl vlastní hrob, aby Sárů mohl pohřbít na svém území. A vybral si docela určité místo. Ta Efrónova jeskyně byla „naproti Mamre, jež je u Chebrónu“. O tom místě byla řeč hned na začátku Abrahamových příběhů. Tam se Abraham usadil poté, co se rozešel s Lotem. Lot šel do krásné a lákavé krajiny okolo Sodomy a Gomory, na Abrahama zbyla prašná krajina právě v okolí Mamre. Tam došel pod Hospodinovým vedením. Tam se poprvé usadil a tam mu Hospodin potvrdil svá zaslíbení. A tak nechce odtud jinam ani ve smrti. Tak to je. Dokud byl naživu, mohl tu zůstat, držet se tady. Když tu chce zůstat i po smrti, musí tu koupit hrob. Ted' tu pohřbí Sárů, pak tu bude

pohřben i sám. A také jeho syn Izák si poručí dát přenést své ostatky sem, podobně i jeho vnuk Jákob, který umře u syna v Egyptě. Tady Abraham zakotvil – nejen pro život, ale i pro smrt.

Myslím, že tomuto zvláštnímu Abrahamovu počínu – a jeho významu, který měl pro další generace Izraele – smíme rozumět jako jednomu z prvních svědectví o naději, kterou víra v Hospodina nalézá i tváří v tvář smrti. Ovšem, Abraham neví o smrti víc, než jeho pohanští sousedé, než druzí lidé. Když mu zemře žena, nařiká a truchlí stejně jako oni. Avšak se zvláštní péčí se stará, aby i po smrti zůstal tam, kde žil – totiž: na tom místě, kam ho přivedl Hospodin. Čeho se držel v životě, toho se drží i ve smrti. V zemi, kde žil z víry v Hospodina, chce pohřbít svoji ženu, nad níž truchlí, a tam chce být pohřben i sám. To, co vyhlížel ve svém životě, totiž naplnění Hospodinových zaslíbení, chce vyhlížet i ve smrti. Víc tu povědět nemůžeme, ale přece je to i tak dostatečně zřetelné gesto.

Dostatečně zřetelné, aby nám ukázalo vlastně stejnou naději, jakou smíme mít i my. Aby nám v té prostotě ukázalo, v čem vlastně i ta naše naděje spočívá. Vždyť ani my o smrti nevíme víc, než věděl Abraham či naši pohanští sousedé. I jako věřící ve smrti půjdeme „cestou všelikého těla“. A můžeme jako Abraham spoléhat jen na to, že to, co pro nás u Hospodina platilo pro život, bude platit i ve smrti. Že člověk hyne, ale Boží slovo trvá a platí – právě i v tom našem zahynutí.

Na tento Abrahamův poslední čin víry se bude ve své naději odvolávat vlastně celá tradice Starého zákona, když bude o smrti mluvit jako o „připojení k otcům“. Tím se myslí víc než jen uložení do společného hrobu. Tím se vyjadřuje naděje, že společenství, které utváří Boží lid, nezaniká ani ve smrti. A podobně zdrženlivě, ale mocně se vyjádří i Nový zákon, když o naší naději mluví jako o „bytí s Kristem“. To je to, co smíme, i navzdory slzám a zármutku, vyhlížet pro sebe i pro své umírající blízké: že „budeme s Kristem“ – a proto i s Abrahamem. Že z toho místa, na které nás dovedla Boží milost, nás nic nemůže odstranit, nic nás „neodloučí od lásky Boží“ (Ř 8,39). Boží věrnost jde až za hrob. To nám Abraham svou drahou koupí naznačil a Kristus svou drahou krví dosvědčil. Amen

MODLITBA

Pane, i naše dny rychle pomíjejí a my spějeme ke konci svých příběhů. Někteří jej tušíme již blízko, některým připadá ještě velmi vzdálen. Ale všichni jsme tě poznali jako toho, který nás vede v naší víře i malověře, poznali jsme, že tam, kam nás přivádíš, je nám dobře, a to, co nám dáváš, je spolehlivé. Vyznáváme, že neumíme s tvou věrností vždycky a trvale počítat, odpust nám, že mnohdy utrácíme své peníze za to, co nenasytí, a usilujeme o to, co nás nakonec musí zklamat. Prosíme, přijmi nás znovu k sobě a naplň jistotou, že u tebe je naše místo v životě i ve smrti, v každém z těch dnů, které nás ještě čekají. Amen

PÍSEŇ č. 534,1–3.6 Ó Bože, spáso zašlých dob

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, ta jsi Pán živých, i těch, kteří zemřeli, Pán života i smrti. A tak máš moc nad naší minulostí a ve tvých rukou je i naše budoucnost. K tobě proto ze všech svých starostí i obav s nadějí voláme: *Pane, smiluj se.*

Přimlouváme se za ty, kdo truchlí. Za ty, kdo jsou sami, kdo dnes se smutkem vzpomínají na někoho, koho v uplynulém roce ztratili. Voláme k tobě: *Pane, smiluj se.*

Prosíme tě za ty, kdo nemají domov, kdo v těchto dnech trpí zimou, hladem, osamělostí. Buď prosíme i se všemi, kdo jim pomáhají. Voláme k tobě: *Pane, smiluj se.*

Přimlouváme se za ty, kdo střechu nad hlavou mají, ale jsou sužováni nejistotou, strachem z budoucnosti. Voláme k tobě: *Pane, smiluj se.*

Prosíme tě za ty, kdo prožívají radost a na příští dny se těší. Buď ty sám jejich radostí i nadějí. Voláme k tobě: *Pane, smiluj se.*

Přimlouváme se i jedni za druhé, za náš sbor, jenž je přece částí tvého lidu. Dej, ať se i v příštím roce k tobě navracíme, naše radosti ať nejsou povrchní a naše trápení ať nás nepřemohou. Voláme k tobě: *Pane, smiluj se.*

Každý ti v tichosti svěřujeme své osobní prosby... a společně se modlíme k Otci, jaks nás naučil: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Ke svému povzbuzení poslyšme ještě slova epištoly Židům (Žd 11,8–10):

Abraham věřil, a proto uposlechl, když byl povolán, aby šel do země, kterou měl dostat za úděl; a vydal se na cestu, ačkoli nevěděl, kam jde. Věřil, a proto žil v zemi zaslíbené jako cizinec, bydlil ve stanech s Izákem a Jákobem, pro které platilo totéž zaslíbení, a upínal naději k městu s pevnými základy, jehož stavitelem a tvůrcem je sám Bůh.

POŽEHNÁNÍ

Hospodin strážce tvůj, Hospodin zastínění tvé tobě po pravici. Nebudeť bít na tě slunce ve dne, ani měsíc v noci. Hospodin tě ostríhati bude ode všeho zlého, ostríhati bude duše tvé. Hospodin ostríhati tě bude, když vycházeti i vcházeti budeš, od tohoto času až na věky. Amen

PÍSEŇ č. 530,2.6–7 Kriste, jenžs nás prve chránil

POKUŠENÍ

VSTUPNÍ SLOVA

K tobě, Hospodine, pozvedám svou duši, v tebe doufám, Bože můj, kéž nejsem zahanben, ať nade mnou moji nepřátelé nejásají. Ochraňuj můj život, vysvobod' mě, ať nejsem zahanben, vždyť se utíkám k tobě. Bezúhonnost a přímost mě chrání, svou naději skládám v tebe. Bože, vykup Izraele ze všeho soužení. (Ž 25,1-2.22-24) Amen

PÍSEŇ č. 437 Zasvitla svatá neděle

MODLITBA

Voláme k tobě jako k naději jediné, protože je den Páně. V církvi k tobě voláme spolu s jinými. I za to dobrodiní tobě patří vděčnost, že svou víru a zbožnost smíme vyslovit větami, které jsme sami nesestavili, že smíme číst a rozjímat, co jsme sami nenapsali. Tobě díky za to, že máme vydělený čas, abychom zaměřili mysl jinam než k našim obstarávkám, k našemu zaměstnání a zábavě. Díky za postní období, za připomenutí naší křehkosti i nutnosti odříkání. Hlavně pak chvála tobě za Syna tvého a bratra našeho Ježíše, který je s námi, když procházíme rozličnými pokušeními, a který nám ve všem byl podoben, kromě hříchu. Svůj hřích na sebe vyznáváme, však jsme lidičkové nestateční, nejednou jsme podlehlí svodům zvnějšku a nečistým žádostem našeho vlastního nitra. Odpust nám viny, a pakliže do pokušení budeme uvedeni, svým Duchem zpřítomni nám Pána Ježíše jako toho, který za nás a pro nás maří skutky ďáblovy. V jeho síle dej nám obstát a navrať nám radost ze spasení. Vždyť ty chceš, abychom život měli a měli ho v hojnosti. Amen

ČTENÍ PÍSM A SVATÉHO

Z Písma svatého vyslechněme příběh o Ježíšově pokušení na poušti, jak je zapsán v Evangelii podle Matouše, ve 4. kapitole, od verše 1. do 11.:

Tedy byl Ježíš Duchem vyveden na poušť, aby byl pokoušen od ďábla...

PÍSEŇ č. 434 Jezu Kriste, Synu Boží (1-4)

KÁZÁNÍ

Základ kázání je z Epištoly Jakubovy, kde v 1. kapitole ve verších 2., 12. a 13. čteme:

Za největší radost mějte, bratři moji, kdykoli v rozličná pokušení upadáte...

Blahoslavený muž, který snáší pokušení; nebo když bude zkušén, vezme korunu života, kterou zaslíbil Pán těm, kdo ho milují. Žádný, když bývá pokoušen, neříkej, že by od Boha pokoušen byl; neboť Bůh nemůže pokoušen býti ve zlém, aniž také on koho pokouší.

Postní období začíná popeleční středou. V katolických kostelích kněz černou šmouhou z popela i slovy každému jednotlivě připomene, že „prach jsi a v prach se navrátíš“. Přiznej si to, přiznej to i druhým a s nimi, můžeš si to dovolit, vždyť Boží lid se těší trvalostí a věčností Kristovou, nikoli svou.

Že jsi pouhý prach a v prach se navrátíš, zvláště v postní době zní však nejen jako připomínka, že lhůta našeho pozemského pobytu je krátká, ale také jako připomínka, že jsme křehcí. Nejsme žádná žula a křemen, jsme prach, snadno rozbitelní, nádoby hliněné.

Být křesťanem je nesnadné vždycky. Dnes také proto, že kdo chce uspět v pracovní a politické konkurenci, musí dávat najevo sebejistotu. Mějte důvěru v sebe, ve své síly a schopnosti, slýcháváme vzkazy z politické hůry. K takovým výzvám však budou křesťané

vždycky krajně nedůvěřiví. Sebejistota určitě není to, k čemu nás vyzývá Kristus, proroci a apoštolé. Ti nám říkají „důvěřuj se v Pána“, nevěř v člověka, ani v sebe nevěř, a kdo stojíš, hlediž, abys nepadl. Však padnout se dá snadno a rychle, neboť nejsme žádní hrdinové, nýbrž „nestateční lidičkové“, tak si to pamatujeme z Karafiátových Broučků. Vůči zlu jsme neodolní, proto voláme „zbav nás od zlého“; v pokušením selháváme, proto voláme „neuvod' nás v pokušení“.

Na začátku postního období se v církvi čte příběh pokušení Ježíšově na poušti. Před tím, než se střetl s pokušitelem, postil se. Půst je zvláštní příprava na zápas zvláštního druhu. Místo posílení organismu bohatou výživou a anaboliky příprava odříkáním, zeslabením. Jsou totiž zápasy, kde nestačí vyladit se do formy a kde vůbec naše síly nestačí, naopak je nutné zřít se jich. Naše síla musí ustoupit, aby se nám dostalo síly, která není z nás a v níž jedině obstojíme. Ze svých vlastních sil to nezvládneme.

Pokušení, opravdové pokušení, není sladké; pokušení je zlá hodinka. Proto ho nevyhledáváme a žádostivě prosíme „neuvod' nás v pokušení“. Pakliže pokušení je zkouška, na více místech v Bibli lze tak to slovo přeložit, je to zkouška zvláštního druhu. Totiž ten, kdo zkouší, není spravedlivý examinátor, nýbrž je zaujatý, je zlý, je to Satan. On nás nechce jen vyzkoušet, abychom obstáli a dostali jedničku, on nás chce znemožnit, abychom propadli. Propadli marnosti, hříchu, prostě zlu, odpadli od víry, od Krista. Něco takového určitě nechce Bůh, ten přece nemá zálibu ve smrti bezbožného, však praví Jakub, že nikdo není od Boha pokoušen. A také formulace, že byl Ježíš veden od Ducha, aby byl pokoušen od ďábla, je významná. Bůh pokušení dopouští, tak jako ho dopustil na Joba, ale není jeho strůjcem.

A když Bůh dopustí a pokušení přijdou, radujte se. V jeho síle obstojíte, zažijete jeho moc a potěšíte se bezmocí pokušitele.

Je dobré každý rok si připomenout a rozjímat Kristovo pokušení na poušti. Vždycky v tom bohatém příběhu najdeme něco nového, neboť ten příběh je i o nás, o našich pokušeních, a ta jsou vždycky nová.

Jsou ovšem jiná než ta Kristova. My těžko někdy pobudeme čtyřicet dnů na poušti, nám ďábel neprokáže tu čest, že by nás

pokoušel osobně, na to si on někoho či něco zjedná; nám nebude nikdy nabízet všechna království světa a jejich slávu, jeho nabídky budou skromnější, určitě však budou lákavé, na míru právě nám.

Čtème ten příběh nejprve jako jedinečný příběh o jedinečném Ježíši. V utkání se svůdcem Ježíš ukázal, jaký on je syn Boží. Boží syn plně ztotožněný s námi, lidskými syny, křehkými, ohroženými zlem a vystavenými pokušením. Tento syn Boží na poušti nevyemigroval do svého božství, když šlo do tuhého, nezamával dokladem své božské imunity. „Jsi-li Syn Boží, udělej to a to!“ Dábel svádí Ježíše k svému, ďábelskému výkladu synovství Božího, kdy být Božím synem je privilegium, výhoda, ovšemže naprosto patřičná, však jsi k synovství Božímu přišel oprávněně, tak ho využij, máš na to nárok. Ale Ježíš nevyužil, zůstal solidární s námi, syny lidskými. Útoky satana odrážel nikoli tajnými zbraněmi svého božství, ale zbraněmi, které jsou dostupné každému, kdo věří. Na poušti se Syn Boží Ježíš ukázal jako náš bratr, spřízněný volbou.

Pokoušení nevyhledáváme, rádi se bez nich obejdeme. Když ale pokušení přijdou, radí apoštol, radujte se. Však všechny věci napomáhají k dobrému těm, kdo milují Boha. I to zlé pokušení může být tobě k dobrému. Kdož ho přestojíš, zjistíš, že Kristus je tvá síla i spasení, že v jeho síle a spasení lze odolat i svodům ďábelským. Stane se ti to zkušeností, která vytrvá, staneš se stabilnějším – i když vyhráno není nikdy, a kdo stojíš, a díky přestálému pokušení pevněji stojíš, hlediž, abys nepadl.

Když na nás přijde pokušení, radujme se, že Goliáš už byl oloupen, vždyť Ježíš, náš bratr, nad pokušitelem zvítězil. Satanské pokušení je tedy překonatelné a lze mu nepodlehout.

Ve chvíli, kdy se pokušitel začíná ozývat, ať už v podobě člověka, který to ovšemže s námi myslí dobře, nebo v podobě hlasu našeho vlastního nitra, bylo by dobré chytit se křížku na krku, pakliže bychom byli něčím takovým vybaveni. Jelikož my evangelíci obvykle nic takového po ruce nemáme, tedy je asi v našem evangelickém případě dobré rychle si vybavit v mysli Kristův kříž a vystřelit v duchu krátkou modlitbu. Třeba citátem ze žalmu „Srdce čisté stvoř mi, ó Bože, a ducha přímého obnov u vnitřnostech mých“. Anebo se prostě rozpomenout, že on na poušti obstál, a když nakonec řekl „odtáhni

satane“, satan odtáhl. „Vzepřete se ďáblu a uteče od vás“, radí a svou zkušenost prozrazuje apoštol. Však na Kristu se ukázalo, že to jde, vzepřít se, a že on utíká.

Neprožíváme stejná pokušení jako Pán Ježíš, ale leckdy hodně podobná, jakoby ze stejného materiálu sestavená. I k nám přichází pokušení sebezáchovy, sebezajištění, kdy nám pokušitel namlouvá, že i ty kameny by se měly stát chlebem, že všechno má sloužit k sycení a přesycování našich potřeb a chutí. I na nás pokušitel doráží, abychom uznali, že život je v podstatě jen pokrm a snad ještě oděv, jen ukájení potřeb a dělání dojmu. Když se v takovém pokušení ocitneme, vzpomeňme na Krista, mějme jako zbraň, jako krátkou ‘střelnou’ modlitbu jeho výrok, že „ne samým chlebem živ jest člověk, ale každým slovem, které vychází z Božích úst“. Nechme ten citát na sebe působit, a bude nám dáno odolat.

Druhé pokušení na poušti bývá někdy označováno jako „nedovolené spoléhání na Boží pomoc“. Skoč z věže, jen tak, protože tě to baví, a Pán Bůh tě zachrání. Ocitneme-li se v pokušení hazardního pohrávání se svým životem, zdravím a majetkem, nechme na sebe působit Ježíšovo „nebudeš pokoušet Hospodina, Boha svého“, a bude nám dáno odolat.

„Všechno ti dám, když se mi pokloníš“, nabídl Satan Ježíši. To je nabídka, jaká se neodmítá. Za málo získáš mnoho, provedeš drobnou špatnost, abys pak mohl být šlechetný a konat veliké dobro. Ta poklona Satanu že je pro dobrou věc, a je to jen chvilková záležitost, zatímco užitek z toho bude dlouhodobý. Čistý cíl prý očišťuje nečisté prostředky. Však poklonit se Satanu, uznat jeho vedoucí úlohu, je jenom gesto, můžeš ho pojmout jako součást rafinovaných hrátek s čertem, a ty čerta přehraješ, na tvou chytrost a mazanost čert nemá. Když na nás pokušení tohoto druhu dolehnou, rozpomeňme se na Ježíše a nechme na sebe působit jeho „Hospodinu, Bohu svému, se budeš klanět a jeho jediného uctívat“, a bude nám dáno odolat.

Všechna satanova pokušení rozvrátil Ježíš ne vlastními originálními výroky, nýbrž slovy, která jsou zapsána v Písmech svatých. I to je pro nás pokyn: obeznámenost s Písmem, usazování jednotlivých veršů do paměti, rozvažování zvěsti Písem ve

společenství církve, to vše je dobrá osobní výbava pro zlé chvíle pokušení.

Písmo však dodává ještě jeden důvod, proč se z pokušení, když jsme do nich byli uvedeni, můžeme radovat. Totiž řeknete-li ďáblu ne, tak po přestálém pokušení zjistíte, že jste odmítnutím ďáblových nabídek o nic nepřišli. Když ďábel Ježíše s nepořízenou opustil, „hle, andělé přistoupili a obsluhovali ho“. Po přestálém pokušení zjistíte, že andělé vás obsluhují. Jsou nablízku a jsou velmi úslužní. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, k těm mnoha věcem, které jsi pro nás vykonal a stále konáš, patří i to, že při nás stojíš i v našich pokušeních a zkouškách. Jsi s námi a díky tobě nemusíme jen prohrávat, ale můžeme si tě vzít na pomoc a ve tvé síle pokušitele přemáhat. Prosíme tě, neopouštěj nás. Amen

PÍSEŇ č. 182 Pán Bůh je síla má

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš Pane, dnes tě prosíme zejména za ty, kdo procházejí rozličnými zkouškami a pokušeními.

Jsme vděční, že můžeme žít ve svobodné společnosti, ale současně myslíme na mnohé svody, které se objevily v důsledku svobody a že není snadné jim vzdorovat. A tak tě prosíme za všechny, kdo propadají drogám, hráčským vášním a jiným závislostem. Posiluj nás, abychom prostor svobody vyplnili dobrými věcmi.

Prosíme za rodiče, kteří jsou smutni z toho, že se jejich děti dostaly na zlé cesty a nevědí si s tím rady. Prosíme za všechny, kdo vstupují do samostatného života, aby včas rozpoznali úskoky pokušitele a dali se dobrou cestou. Prosíme za manželství, která traskotají, když se pokušiteli podařilo rozbít vzájemné vztahy.

Prosíme za všechny, kdo usilují o život v čistotě, spravedlnosti i ohleduplnosti k bližním nyní i budoucím. Prosíme za ty, kdo mají velkou odpovědnost a kdo jsou ve zvýšené míře vystaveni rozmanitým pokušením a lákadlům moci. Prosíme za naše zastupitele, za soudce i za všechny úředníky.

Prosíme za lidi nemocné a strádající. Za všechny, které osobně známe a jejichž trápení na nás zvláště doléhá, i za všechny, kteří jsou na tom podobně a které ani neznáme.

Pane, smiluj se nad námi, smiluj se nade všemi. Ve tvém jménu se společně modlíme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Nevedeme svůj boj proti lidským nepřítelům, ale proti mocnostem, silám a všemu, co ovládá tento věk tmy, proti nadzemským duchům zla. Proto vezměte na sebe plnou Boží zbroj, abyste se mohli v den zlý postavit na odpor, všechno překonat a obstát. Stůjte tedy 'opásáni kolem beder pravdou, obrnění pancířem spravedlnosti, obuti k pohotovému službě evangelium pokoje' a vždycky se šitím víry, jímž byste uhasili všechny ohnivé střely toho Zlého. Přijměte také „přilbu spasení“ a „meč Ducha“, jímž je slovo Boží. (Ef 6,12-17)

POŽEHNÁNÍ

Pokoj vám a láska i víra od Boha Otce a Pána Ježíše Krista. Milost všem, kdo nepomíjející láskou milují našeho Pána Ježíše Krista. (Ef 6,23) Amen

PÍSEŇ č. 613 Oči všech se upírají

PŘEMOŽENÍ ZLÉHO DUCHA

VSTUPNÍ SLOVA

Oči mé vždycky patří k Hospodinu, on zajisté z leči vyvedí nohy mé. Popatřiž na mne a smiluj se nade mnou, neboť jsem opuštěný a ztrápený. Soužení srdce mého rozmnožují se, z úzkostí mých vyved' mne. Viz trápení mé a bídu mou a odpusť všechny hříchy mé. Viz nepřátele mé, jak mnozí jsou a nenávisť nešlechetnou nenávidí mne. Ostříhej duši mou a vytrhni mne, ať nejsem zahanben, neboť v tebe doufám. (Ž 25,15-20) Amen

PÍSEŇ č. 167 Chci Pána slaviti

MODLITBA

Pane Bože, chceme odhlédnout od všeho, co nám dělá starosti, chceme odhlédnout od sebe samých a obracíme své oči k tobě.

Oslavujeme tvé jméno tak, jak umíme, zpěvem žalmů, větami, které jsme převzali i které sami tvoříme, a znovu zjišťujeme, že i naše srdce chce být při tom, když tebe chválíme. Vždyť naše srdce po tobě touží; touží po obnově v prameni čerstvosti a čistoty, touží i po spočinutí ve tvém klidu, v tvé blaženosti, v tvé ochraně před mocnostmi nicoty a zla. K tvé moci vzhlížíme, která by i z nás věřících a zbožných vypudila ducha nekristovské pověry a nečisté zbožnosti. O tvého Ducha prosíme, aby střežil příbytek našeho srdce a nepouštěl do něho nic, co by bylo odporné tobě, který jsi svatý. Týmž Duchem přispěj, ať jsme shromážděni ve tvém jménu, Pane Ježíši Kriste, a staneme se tak účastníky tvé církve, kterou na tváři země vždy znovu povoláváš, protože se ti tak zalíbilo. I z toho buď jméno tvé oslaveno.

Amen

ČTENÍ PÍSMAT SVATÉHO

Z Písma svatého poslyšte dva oddíly ze starozákonní knihy Kazatel: z 8. kapitoly od 17. verše do 3. verše kapitoly následující a z 9. kapitoly verše 11. a 12.:

Spatřil jsem též, že veškeré dílo Boží, dílo, které se pod sluncem koná, není člověk schopen postihnout...

Opět jsem pod sluncem viděl, že běh nezávisí na snaze hbitých...

PÍSEŇ č. 77 V těžký čas zármutku svého (5-9)

KÁZÁNÍ

Základem kázání jsou slova z Písma svatého, zapsaná v Evangelium podle Lukáše, v kapitole 11., od verše 14. do 26.:

Jednou vyháněl Ježíš zlého ducha z němého člověka...

Boží mlýny melou pomalu, ale jistě – to je úsloví, v němž je zrnko pravdy a celý klas lži. Vzdáleně upomíná na svědectví Písem, že Boha nelze oklamat, co by rozsival člověk, to bude i sklízet, a že všelikou věc přivede Bůh na soud. Jenže jak věříme a do slov Apoštolského vyznání vkládáme, Boží soud nastane, až Kristus přijde soudit živé i mrtvé; to bude v den Omega, to nebude do roka a do dne. V této časnosti se utřídění na otruby a ušlechtilou mouku nedočkáme. Pověstné Boží mlýny sice melou, ale jako by jim bylo jedno, co a koho. „Melou doleva a melou doprava, pravdu i lež, když zrovna vyhrává“, jako to zpívá Spirituál kvintet, anebo jak to čteme v knize Kazatel: *Stejný úděl má spravedlivý i svévolný, dobrý a čistý i nečistý*. Proto je lepší na Boží mlýny nespolehat a na úsloví o jistotě jejich mletí zapomenout, však v Písmu svatém o nich nic psáno není a naše víra se bez nich dobře obejde.

Slyšet v událostech světa, národa, ale i osobního života klapot Božích mlýnů je i nebezpečné. Svádí nás to k podezírání, že když

někoho postihlo nějaké neštěstí, asi to bude za trest. Ovšem stejně jako lidé ve starověku, i my lidé třetího tisíciletí potřebujeme ujištění, že dobro se potká s odměnou a zlo s trestem. I u nás se poslední dobou rozšířila víra v reinkarnaci, v přestěhování duše do jiného jedince v příštím životě. Tato víra či představa je dnes v křesťanské Evropě rozšířenější než víra v Kristovo vzkříšení. Nejspíš je po ní dnes poptávka proto, že uspokojuje naši touhu po spravedlnosti, naši potřebu ujistit se, že to v našem světě přece jen klapne, i když pomalu, tak jistě: v příštím životě že se každý v nějaké podobě setká s tím, jak žil a co konal v životě předchozím. Řekli by stoupenci reinkarnace, že když se někdo narodí zdravotně postižený, je to trest za to, že něco zlého provedl v předchozím životě.

V Bibli, v souvislosti s Ježíšem, však nacházíme docela jiný pohled na věc. Jak jsme četli v Lukášově evangeliu, jeden člověk byl němý. A byl němý jednoduše proto, že v něm byl zlý duch. Duch zlý přistane tu či onde, do někoho se nastěhuje, bez ohledu na to, jaký má ten člověk životopis, čím se provinil či co si zasloužil on nebo jeho předkové. Chová se jako zlá náhoda, nemá předem daný seznam těch, které posedne, nemá žádný jízdní řád, kdy že vyjede. Je nevypočitatelný. Však kdyby zlo bylo podřízeno nějakému řádu, kus své zlosti by ztratilo; jenže ono je libovolné. Dobrý duch svatý je svoboda sama, věje, kam chce; duch zlý je sama libovůle - také si věje, kam chce.

Jsou v našem životě nahodilosti, zlé nahodilosti, a my jsme jim vydáni jak ty ryby, lapené do sítí. Nelze se proti nim bránit, lze je jen unést - a čekat na vysvobození, které někdy přichází až s tím posledním tepem srdce.

Ježíš však přinášel vysvobození ze zlých nahodilostí už za života lidí postižených, posedlých, malomocných, nemocných. Ježíš měl velikou moc a zvláštní schopnosti. Užil jich i v případě němého člověka a vrátil mu řeč.

Někteří však našli pro jeho mimořádnou moc vysvětlení: Ježíši se daří vymítat démony a temné síly, protože sám je s těmito temnými silami ve spojení. Je přítelem šéfa všech d'áblů, proto má nad d'ábly moc. Zlo potírá sice účinně, ale prostřednictvím ještě většího zla. Jestli je to jinak, ať podá důkaz.

Zajímavé je, že Ježíš na lidi takto uvažující nevyrazil prach z obuvi. Naopak, dal se s nimi do hovoru a trpělivě jim vysvětloval, o co jde. Jako by věděl, že jejich podezření je opřeno o lidskou zkušenost. Zkušenosti a moudří vědí, že lék může být horší než nemoc sama. Vyhánění ďábla belzebubem, v přeneseném slova smyslu, ale i ve smyslu hodně blízkém tomu doslovnému, skutečně existuje.

Obavy, že když se něco dobrého povede, bude za tím nejspíš nějaké spiknutí, nějaká manipulace nečistých sil, však Ježíš rázně vyvrací. Podle Ježíše každé uzdravení, každé vyhnání démona je věc žádoucí, výborná a čistá. Nikdy to není výsledek nějakých hrátek s čertem, vždyť zlo nikdy nebude potírat samo sebe. Satan nepůjde proti sobě, nikdy nic dobrého nevykoná, a když něco dobrého slibuje, třeba uzdravení, tak samozřejmě lže. Na lži on je mistr, a na předstírání úspěchů, kde žádné nejsou, je přímo specialista. Satan je nerozdělený, kompaktní zlo, neumí nic jiného než šířit zlo, kazit, mrzačit, zotročovat. Kde se opravdu léčí, kde se lidé opravdu vysvobozují ze všelijakých vazeb zla, tam za tím určitě nestojí Satan. Za tím stojí Bůh, ten dobrý Otec, jenž zbavuje od zlého a jehož království Ježíš zpřítomňuje svými podivuhodnými činy pomoci.

Žádný monopol na uzdravování a vymítání demonů si však Ježíš nedělá. Připouští, že demony úspěšně a čistě vymítají i farizejští učedníci, kteří do jeho družiny nepatří. Snad i dnes můžeme toto osvobodivé slovo Ježíšovo vděčně přijmout. Když někdo opravdu umí vymítat demony, opravdu léčí, umenšuje lidskou bolest a úzkost, ať to dělá: budeme mu vděční, a budeme Pánu vděční, když nám uleví. Nemusí to být křesťan, ani farizejský učedník. Může to být lékař s diplomem nebo i bez diplomu, kořenářka či léčitel, užívající metod vědecké medicíny neznámých. Kritériem je, jestli to opravdu umí, jestli ta jeho činnost opravdu přináší výsledky, jestli to není jen umně zakamuflovaný podvod, či dočasná úleva za cenu dlouhodobého zhoršení. Zkrátka kritériem je, jestli ten démon byl skutečně vyhnán. Pakli ano, chvalme Pána za jeho velká dobrodíní a radujme se, že byl Goliáš oloupen.

O sobě Ježíš vyznává, že vyhání demony přímo prstem Božím. To, co koná, nejsou jen skutky jeho milosrdenství nebo činy, které Bůh jaksi obecně schvaluje. Co Ježíš koná, to je přímý pozdrav z nebe. To

Bůh dává o sobě vědět v jeho uzdravovatelských činech, v nich zjevuje, jaký skutečně je, jaká je jeho vůle. Chce, abychom mluvili, slyšeli, viděli, chodili. Chce naše zdraví, přeje životu. A také nám zjevuje, že je silnější než všechno zlo světa, mocnější než všechna postižení, nemoci, bezmoci, všechny hrůzy pekla. V Ježíšově působení nás jeho království zastihlo, předvedlo se a otisklo své stopy.

Ještě ale to království tady není natrvalo zavedené. Přece voláme: Přijď království tvé. A co má přijít, to tu ještě není. Zatím je tu svět, kde si zlí duchové umanou někoho posednout, kde nás z ničeho nic a nevysvětlitelně potká něco zlého, něco nás semele, a Boží mlýn to nebyl. V té naší časnosti není žádná zaručená souvislost mezi vinou a trestem, žádná přímá úměra mezi spravedlivým životem a šťastným životem, a není ani žádných definitivních výher dobra, definitivních vítězství nad zloduchy.

Proto Ježíš přidává varování, že když byl démon jednou z člověka vyhnán, vyhráno ještě není. Démon se vrací a recidiva může být sedmkrát horší než původní neduh a konce jsou pak ještě horší než ty zlé začátky. Ani ten Ježíšem uzdravený nezískal doživotní imunitu vůči démonům, ani vůči bakteriím, bacilům, zhoubným bujením, či proti obyčejné sešlosti věkem. I ti, které Ježíš uzdravil, ba vzkřísil, zase umřeli, možná se jim jejich zdravotní potíže brzy vrátily a přidaly se nové. Vše dobré a žádoucí, co nese stopy Božího království, je v našem světě stále trvale ohroženo, celé kohorty nečistých duchů nenalézají odpočinek na místech pustých a touží se uplatnit na místech zalidněných. To je světa běh, který tak sugestivně vystihl starověký mudrc Kazatel. Dějí se v něm i věci zlé a smutné a nechtějte od této časnosti, aby už byla Boží věčností, kam nečistí duchové nebudou mít přístup, kde nebude žádná nemoc, žádné postižení, kde nebudou slzy ani bolest.

Vyhlížejte to Boží království a připravujte ho. Stůjte při všech nemocných a postižených, ulehčujte jejich úděl, jak nelépe umíte, a když na vás jak síť na ryby dopadne bolest a zlo, v trpělivosti vládněte dušemi svými. A k unesení všeho tíživého, co na vás bylo vloženo, co na vás padlo, posilňujte se znameními a pozdravy, které vám odtamtud, z toho slavného příští Páně, už přišly. Zvláště pak mocnými

činy Ježíše Krista. Tak rozumím poselství o vyhnání zlého ducha i o možnosti jeho návratu.

Snad ale na závěr bych měl připomenout výklad tradiční: podle něj, když Ježíš varuje před návratem nečistého ducha, už nemluví o duchu němoty, nýbrž o duchu morálního zla, jenž přebývá v lidském srdci. Když je takový zlý duch z lidského srdce Boží mocí vypuzen, je to slavná chvíle, ale zároveň je to i nebezpečná chvíle. V člověku je najednou prázdno. A do tohoto prázdna se snadno a rádo nasadí ještě větší a intenzivnější špatnost než ta, která člověka opustila. Nestačí tedy vyhánět démony, nestačí odzvonit klíči všelijakým špatnostem, nestačí zříkat se zlých ideologií a zakazovat jejich symboly. Aby se nějaké nové a dokonce znásobené zlo nemohlo v našem srdci znovu usadit, nesmí být naše srdce prázdné. Musí být obsazené, pronajaté, plné. Musí být zabydlené dobrotou, vděčností, vírou, nadějí a láskou. O takové srdce prosme a takové obyvatele v něm pěstujme. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, uvěřili jsme v tebe a vyznáváme, že ty sám máš moc nade vším zlem. Myslíme na to, kolikerym zlem jsme poznamenáni a někdy i úplně pokaženi. Proto se obracíme k tobě a prosíme tě o pomoc. Naplň svým Duchem naše nitro, proměň naše myšlení, ovlivni všechno naše rozhodování a dej nám i sílu na dobré cestě vytrvat a neupadat do starých nebo nových pomýlení. Nechť i náš život nese stopy toho, že v tobě do našeho světa již přišlo tvé království. Amen

PÍSEŇ č. 379 Stvoř srdce čisté, Bože, mi

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Prosíme tě za všechny lidi němé, hluché, slepé, upoutané na lůžko, odkázané na pomoc druhých; skloň se k nim, zjev na nich svou slávu a použij k tomu i nás.

Prosíme za všechny, kdo tiší lidskou bolest, léčí neduhy, operují nádory, vymítají demony, konstruují pro postižené všelijaké užitečné pomůcky; žehnej jim.

Prosíme za všechny, kdo byli vysvobozeni ze závislosti na drogách, z hráčské vášně, ze zotročujících sekt a fanatismů; zaplň jejich vyklizené srdce dobrotami své milosti.

Prosíme za naše děti; chraň je od zlého. Prosíme za náš sbor, za naši církev, za všechny ostatní jednoty tvé svaté obecné církve; ať lid, který se k tobě hlásí, přináší znamení tvého království a svědectví o Kristově vítězství nad všemi nečistými duchy.

Prosíme za všechny, kdo jsou odpovědní za světskou spravedlnost, občanský pokoj i za rozumné hospodaření s dary tvého stvoření; ať jsou moudří, neúplatní a pokorní.

Přimlouváme se za všechno ztrápené stvoření. Spolu s ním i my toužíme po příchodu tvého království, a proto se společně modlíme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Nepřestávejte se modlit, abyste plně, se vší moudrostí a duchovním pochopením poznali Boží vůli. Tak budete svým životem dělat Pánu čest a stále se mu líbit, ve všem ponesete ovoce dobrých skutků, budete růst v poznání Boha a z moci jeho božské slávy nabudete síly k trpělivosti a radostné vytrvalosti; a budete děkovat Otci, který vás připravil k účasti na dědictví svatých ve světle. On vás vysvobodil z moci tmy a přenesl do království svého milovaného Syna. V něm máme vykoupení a odpuštění hříchů. (Ko 1,9-14)

POŽEHNÁNÍ

*Milost našeho Pána Ježíše Krista a láska Boží a přítomnost
Ducha svatého se všemi vámi. Amen*

PÍSEŇ č. 489 Tvé požehnání, dobrý Otče

VELKÝ PÁTEK

VSTUPNÍ SLOVA

Budeš-li nepravosti vyhledávati, Hospodine, Pane, kdo obstojí? Ale u tebe jest odpuštění, aby tím bázeň před tebou vzbuzena byla. Čekej, Izraeli, na Hospodina, neboť u Hospodina jest milosrdenství a mocné u něho vykoupení. (Ž 130,4.7) Amen

PÍSEŇ č. 130 Můj Pane, z hlubin volám

MODLITBA

Náš Pane, my, kteří neumíme pomoci a nemáme sílu vymanit se z pout strachu, nejistoty a beznaděje, smíme naslouchat zvěsti o záchraně. My, jejichž srdce je plné zatvrzelosti a sobectví, smíme slyšet o odpuštění. My, jejichž život křiví tolikerá nespravedlnost, bezohlednost a lhostejnost, smíme uslyšet o darované spravedlnosti. My, lidé spoutaní vinou, smíme uslyšet o vysvobození.

Tvůj Syn, Ježíš Kristus, přišel a prolomil pouta našeho otroctví. Jeho dílo je zdrojem naděje pro nás bezmocné. On vysvobozuje z pout zavržení a smrti. Díky tobě za to.

Prosíme o blízkost tvého Ducha, abychom to vše zaslechli i přijali s novou důvěrou, nadějí, radostí a pokojem. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Poslyšte evangelijní vyprávění o ukřižování Pána Ježíše, jak je zapsáno v Lukášově podání, v kapitole 23., ve verších 33. až 37.:

Když přišli na místo, které se nazývá Holý vrch, ukřižovali jej...

PÍSEŇ Svítá č. 25 Byl jsi tam (EZ č. 322 Jezu Kriste, tobě díky)

KÁZÁNÍ

Základ kázání je z Evangelia podle Lukáše, z kapitoly 23., oddíl od verše 39. do 43.:

Jeden z těch zločinců, kteří viseli na kříži, se mu rouhal...

Jestli někdy nejde už vůbec nic čekat, tak ve chvíli popravý. Těžko najít pádnější příklad konce, těžko najít pádnější příklad naprosté beznaděje. Ne nadarmo se trestu smrti říká absolutní, neboť tenhle trest především znamená: už tě absolutně nic nečeká. Jsi v koncích - na sto procent.

Tohle platí pro Ježíše. Takhle mu to dávají pocítit všichni DIVÁCI jeho posledního utrpení: dívali se a posmívali se.

Poprava, to je představení, které přitáhne zájem vždycky. A tady je důvodů k pobavení hned dvakrát víc: že prý Mesiáš, že prý Zachránce, Spasitel, Boží vyvolený, král! No to se hned tak nevidí, aby někdo s takovými ambicemi takhle skončil!

Spas sám sebe, pomoz si - zní z úst diváků téhle popravý. Zdátky takhle volají předáci jeho církve, zblízka popravčí četa, jež si takhle zpestřuje čekání na konec šichty: Ha-ha-ha, sestup z kříže, cha-cha-cha!

Víc než zřetelně zaznívá v tomhle diváckém posměchu: Pomáhal? Vyhlášoval záchranu? Rozdával lásku, vzbuzoval naději, očekávání? Rušil ve jménu Božím naše zaběhané představy? NIC Z TOHO NEPLATÍ, PROTOŽE UŽ NIC NEBUDE. Na mesiáše, který končí popravou, NA TOHO SE VĚŘIT NEDÁ.

A nakonec se tahle výsměšná nevěra ozve i z místa nejbližšího, z úst spoluodsouzeného zločince: *To jsi Mesiáš? Zachraň sebe i nás!* Co jsi to za mesiáše, když visíš na kříži! Co jsi to za zachránce, za spasitele! Ted' se ukaž, zachraň sebe i nás!!

Ano, když tě už stoprocentně nic nečeká, můžeš se ještě rouhat. Provokovat, vysmívat se pravdě a lásce. Protože – když za chvíli všechno skončí – stejně už na ničem nezáleží. Takováhle přesvědčení promluvílo ted' z Ježíšova spoluodsouzeného.

Ale zároveň tu potřetí – a nejhlasitěji – položil otázku, na které záleží, strašlivě moc na ní záleží: Jak to vlastně je s Ježíšem jako Spasitelem?

Vždyť přece hned na začátku, o Vánocích, zaznělo z nebe: *Narodil se vám DNES SPASITEL – Mesiáš*. Celý Ježíšův příběh byl plný setkání, událostí, kázání, ve kterých šlo o záchranu. Kam přišel, tam lidé pociťovali: Jestli ještě můžeme něco čekat, tak právě od něho.

Ano, Ježíš, to je přece ten, který PROMĚŇOVAL DNEŠEK těch, jimž vstoupil do cesty! Dával barvu šedi života. Prozařoval temnoty zavržení... Končí to teď všechno – jako marný sen? Je jeho poprava vlastně jen krutým probuzením pro všechny, kdo s ním spojili své očekávání – i pro něj samého?

Odpověď – pro toho, který ještě stihl nahlas vyjádřit své pobouření nad koncem Ježíšova příběhu, ale zrovna tak i pro nás – přichází vzápětí. Ale ozve se z míst, odkud bychom to v této chvíli nejméně čekali: z druhého kouta popraviště. *Tu ho ten druhý okřikl: „Ty se ani Boha nebojíš? Vždyť jsi sám odsouzen ke stejnému trestu. A my jsme odsouzeni spravedlivě, dostáváme zaslouženou odplatu, ale on nic zlého neudělal.“*

Ve slovech druhého odsouzence, poprvé tohoto dne, zazněl docela odlišný tón, tón pokory a úcty: Narozdíl od nás – tento nic zlého neučinil. Až doteď bylo slyšet pouze křivá obvinění, urážky, pohrdání a výsměch. Teprve teď, od toho, který je zrovna tak na sto procent v koncích, zaznívá jiné svědectví: Ten na prostředním kříži, ten nic zločinného, nic nepatřičného neučinil. Ani proti Bohu, ani proti člověku. Ale nejen to: ten druhý odsouzenec na smrt nemá pouze roli obhájce; on má roli daleko důležitější. Je – zatím poslední – kdo v Ježíšově blízkosti vytušil: ač jsem stoprocentně v koncích – přece se tváří tvář tomuto prapodivnému spasiteli mohu odvážit ještě na něco čekat. *Řekl: „Ježíši, pamatuj na mne, až přijdeš do svého království.“*

Ano, je to bláznivá důvěra: sám v koncích, a čekat něco od toho, který je v koncích zrovna tak. A ještě bláhovější se může zdát, že se s takovou prosbou obrací na Ježíše ten, který před chvílí připustil: jsem odsouzen po právu, jsem hoden svého trestu.

A přece je toto bláznovské očekávání a bláhová prosba výrazem víry, víry skutečné, víry spasitelné, neboť tady mluví důvěra,

která se slova proseb a očekávání učí slabikovat právě v blízkosti Ježíše, v blízkosti Syna Božího. Důvěra, že ani ten nejzavrženější úděl nemusí zůstat mimo dosah Boží spásonosné blízkosti.

Dílo Syna Božího – to je především dílo toho, který jedinečným způsobem dosvědčuje: Když se řekne Bůh – tak to především znamená *MÁTE CO ČEKAT* - i kdyby to bylo stokrát k nevíře.

Nic nezměníš na tom, co bylo předtím, protože už nic nebude, naprosto nic - vyvolával rouhavě a přece tak obvykle ten první. Rozpomeň se na mne, a celý můj život, jeho minulost i budoucnost, se rázem ocitnou v úplně jiném světle – s důvěrou prosí ten druhý.

Ne náhodou najdeme tuhle pašijní scénu pouze ve vyprávění evangelisty Lukáše. Neboť právě tenhle evangelista si dává až provokativně záležet na tom, aby ukázal, že Ježíš nepomine žádnou ztracenou existenci. Právě naopak - až neomylně nejdřív ze všech nalézá ty, nad nimiž byla s konečnou platností zlomena hůl. Ty, nad nimiž zlomili hůl jejich sousedé, příbuzní, sestry a bratři, i nejruznější náboženští a jiní úřední rozhodčí: hříšná žena se zničenou pověstí, ztracená ovce, ztracený syn, ztracený velkopodvodník a kolaborant Zacheus. A teď na samý závěr: zločinec, odsouzený na smrt.

Je to celá galerie případů těch, kteří už rozhodně nemají co čekat. A právě k takovým míří Ježíš. A takoví se až neomylně k Ježíšovi stahují, když se objeví nablízku. A takové on přijímá, s takovými sedá ke stolu, takovým vyhlašuje odpuštění a možnost nového začátku. *Ježíš mu odpověděl: „Amen, pravím ti, dnes budeš se mnou v ráji.“*

Lukášovo vypravování o utrpení a smrti Kristově postrádá krutou drsnost a hrůznost, jakou známe od evangelistů Matouše a Marka. Ano, podle Lukáše prochází Ježíš cestou kříže s jistou svrchovaností. Ale jednu věc vyzdvihuje Lukáš víc než výmluvně: tady – právě na tom kříži – dovršuje svoje poslání skutečný Spasitel. Ještě tuhle ztracenou ovci, tohoto popravovaného zločince, stihne přivést zpět k životu. A když se s ním nestihl radovat u stolu Božího království na zemi, bude se s ním radovat aspoň v ráji – ale ještě dnes. Protože – když tě zastihuje Boží království, tak to je ještě dnes.

DNES se vám narodil Spasitel – zaznělo na začátku Ježíšova příběhu. A při jeho skončení se – jako refrén – ozývá: DNES (rozuměj teď hned) se mnou budeš v ráji.

Právě na Velký pátek platí tohle DNES. Ten, který byl podle mínění sebejistých posměvačů vyřízen, usvědčen jako lhář a rouhač, ten, jehož sen o lásce se má teď, v mukách kříže, definitivně rozplynout – ten je Spasitel.

Podivuhodným způsobem proznívá to z téhle scény. Právě teď, ve chvíli popravy, v té chvíli, kdy prostě nemůžeš už nic čekat, vzbuzuje Ježíš naději a očekávání. Neboť to jeho kázání o blízkosti království Božího, o té blízkosti, co ozařuje naději i ty nejbeznadějnější osudy a nejzapeklitější příběhy - to právě teď dochází do finále.

Takto jsme to směli DNES uslyšet – a takto to máme – JEŠTĚ DNES – okusit. Amen

MODLITBA

Náš Pane, svým kázáním i celým svým životem nám otevíráš své království. Z tvého příběhu poznáváme, že nikdo není v takové temnotě, aby k němu nemohlo dolehnout světlo spásy. Nikdo není tak ztracený, aby nemohl být nalezen a zachráněn. Ty jsi Spasitel všech. V tom je i naše naděje. Dej nám tuto radost každý den znovu nalézat a z ní žít – i dnes. Amen

PÍSEŇ č. 323 Ó země, hled', tvá spása

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš Pane, v důvěře, že ty nezapomínáš na žádný ztracený případ, předkládáme i tyto svoje prosby:

Prosíme, ať zvěst o blízkosti spásy tvoří nové příležitosti uprostřed světa plného zatvrzelosti, vzpurnosti a posměchu pro dílo spravedlnosti, lásky a naděje.

Prosíme za národy obývající Irák; za všechny, kteří zatím poznávali jen útlak, násilnictví a mučení, i za všechny, kteří chtějí pomoci vybudovat takový řád, jenž respektuje důstojnost člověka.

Prosíme za všechny, kdo na dalších místech našeho světa slouží věci svobody a naděje. Prosíme za všechny osamělé svědky pravdy a vězně svědomí.

Prosíme za všechny, kdo vyřizují zvěst o spáse, za všechny, kterým je v církvích svěřena moc a úřad – vždyť právě mocí vybavení náboženští činitelé pomáhali Ježíšovi na kříž.

Prosíme o sílu pro všechny, kdo usilují o věrohodnost křesťanského zvěstování a služby potřebným. Prosíme za křesťany, vydané pronásledování, šikanám či věznění.

Prosíme za opuštěné v domovech důchodců, ústavech pro dlouhodobě nemocné. Prosíme za ty, kteří nikomu nestojí za to, aby na ně pamatoval.

Prosíme za vězněné, za chudé, za ty, které tíží jejich vina a svědomí. Prosíme za ty, kdo ztratili někoho blízkého, za ty, které zaskočila smrt.

Pane, smiluj se, pro Ježíše Krista, který s tebou a s Duchem svatým vládne navěky.

Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

Ježíš říká: „Králové panují nad národy a ti, kdo jsou u moci, dávají si říkat dobrodinci. Avšak vy ne tak: Kdo mezi vámi je největší, buď jako poslední, a kdo je v čele, buď jako ten, který slouží. Já jsem mezi vámi jako ten, který slouží. (L 22,25n.27)

POŽEHNÁNÍ

Pokoj všem Vám, kteří jste v Kristu.

Amen

PÍSEŇ č. 320 Ó hlavo plná trýzně (1.6-7)

RŮZNÉ CESTY K VELIKONOČNÍ VÍŘE

velikonoční

VSTUPNÍ SLOVA

Zdravím vás pozdravem vzkříšeného Pána: „Pokoř vám“.

Hospodinova pravice se vyvýšila, Hospodinova pravice koná mocné činy!

Kámen, jež zavrhl stavitel, stal se kamenem úhelným. Stalo se tak skrze Hospodina, tento div se udál před našimi zraky. Toto je den, který učinil Hospodin, jásejme a radujme se z něho. (Ž 118,16. 22-24)

PÍSEŇ č. 346 Buď tobě sláva, jenž jsi z mrtvých vstal

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste! Kříž, který nese stopy i našeho hněvu, našich násilností, i naší pýchy a vzdoru, i našeho strachu a lhostejnosti, tě nepřemohl. Hrob, temný i naším nechápáním a zapomněním, chladný i naší neláskou, tě nespoutal a neumlčel. Láska Boží přemohla v tobě hřích i hrob!

A ty jsi ve svém vyvýšení nezapomněl na ty, kteří tě ze strachu opustili. Za ranního úsvitu jsi vyhledal uplakanou Marii. A oslovil jsi ji s láskou: „Marie“. Kéž by ses setkal podobně i s námi a oslovil nás naším jménem, aby v nás oživila víra a abychom se stali tvými svědky. Kéž bychom však měli v sobě tolik touhy po tobě jako Marie.

Přijď i k nám, Pane, pozdrav nás svým pokojem. Dej nám dotknout se tebe v kázání, v modlitbách a v písních, které ke tvé chvále chceme zpívat. Oslav se mezi námi, najdi si cestu k našim srdcím, přemáhej naši pochybnost a nadchni nás svou radostí. Amen

ČTENÍ PÍSMAT SVATÝCH

Naslouchejme čtení velikonoční zvěsti ze 20. kapitoly Evangelia podle Jana, od verše 1. do 18.:

První den po sobotě, když ještě bylo tma...

PÍSEŇ č. 371 Přijď, již, Duchu svatý, přijď k nám

KÁZÁNÍ

Základem dnešního kázání se stane již přečtený oddíl z Evangelia podle Jana, 20. kapitoly, a především jeho pokračování od verše 19. do 29.:

Téhož dne večer – prvního dne po sobotě...

Milí přátelé v Kristu, zkusme se na tento příběh velikonoční neděle podívat dnes trochu odjinud, než jsme zvyklí. Všimněme si nejprve, kolik je v něm různých lidí. Jaká je v něm rozmanitost lidských typů a bohatství lidských cest k víře. Marie – Jan – Petr – učedníci – Tomáš.

První svědkyně prázdného hrobu a vzkříšeného Ježíše – Marie. Emotivní, citová, milující Marie Magdalská. Pláče u prázdného hrobu. Ale potom jí stačí, aby ji Ježíš důvěrně oslovil „Marie“, a ona uvěří, že její milovaný Mistr žije.

Jan, milovaný učedník, duchaplný, zvláště blízký Ježíši. Stačilo mu vejít do hrobu, spatřil vše a uvěřil.

Pak učedník Petr. Přišel, viděl a odešel. Nese všechno v sobě. A dlouho mu trvá, než v sobě vše zpracuje, a hlavně než přijme rozhodující impuls k novému vzplanutí víry.

Učedníci – zavření spolu za dveřmi. Až když k nim přijde Vzkříšený, zaradují se, že viděli Pána. Ale víra není jen chvilkové nadšení a prchavá radost. Potřebují se jí učit a přijímat i její poslání, až je Pán nebude navštěvovat tak, jako zpočátku.

A ještě je zde Tomáš, který si potřebuje na živého Pána sáhnout, aby nevěřil iluzi.

Vzkříšený Ježíš se těm různým lidem dává poznat v jejich osobitém přístupu. Vychází vstříc typu osobností těch, v nichž chce probudit a utvrdit víru. Zná své dobře a miluje je. A živý Kristus působí postupnou změnu v jejich postojích.

Nejdříve Marie. Chtěla se ho dotknout, jak jí bylo bytostně blízké. Kolika mužů se dříve všelijak dotýkala. Teď jí Pán dal sílu věřit bez doteků. Věřit jeho blízkosti, i když odchází a nemůže jej nijak zachytit. Věřit jeho lásce a slovu, i když odchází, kam my nemůžeme. Tu emocemi nabitou ženu, která by se ho chtěla opět dotýkat, vyslal Pán jako svědka svého vzkazu: „Viděla jsem Pána a toto mi řekl“.

Pak sledujme vývoj víry Petra. Jen vešel do hrobu a nic – uvěřil nebo ne? Vrátil se domů a zřejmě se zaradoval spolu s ostatními učedníky, když je vzkříšený Pán navštívil. Ale pak se zase vrací k původnímu řemeslu. Zemitý, prostý člověk – realita všedních dnů jej zřejmě táhne víc než dočasná nadšení víry. Je nám v tom blízký. Tenhle člověk hluboké, zemité víry – jako starý dobrý evangelík. Navíc má v sobě hlubokou ránu svého selhání – zapření, tak jaképak velké nadšení, i to ho táhne k zemi. Až později, při dalším setkání se vzkříšeným Pánem, se v něm něco pohne a změní. Rozhoří se zdušený plamen víry a on skočí do vody a běží vstříc Ježíši. Až toto další setkání, kdy ho Pán bezpodmínečně přijme při jídle na břehu jezera, otevře Petrovi novou etapu života víry a služby.

Potom jsou zde učedníci. Prostí muži selského rozumu. Byli nejprve strženi k následování Ježíšovou duchovní silou a přesvědčivostí, ale nakonec ho ze strachu opustili. A ze strachu byli i zavřeni za dveřmi. Těmto mužským, kteří také v sobě mají ránu selhání a kteří jsou poníženi vlastním strachem, vzkříšený Pán nejprve přináší pokoj. Odpuštění, smíření, nový mocný impuls, že je přijímá, nový zdroj síly a odvahy od Boha: „Pokoj vám.“

Kristus tímto pozdravením pro ty ve strachu uzavřené otvírá nový prostor a nové poslání. Jděte jako poslové a živé nástroje Božího odpuštění. Nově vzkříšený rozeznává to původní povolání: „Já z vás učiním rybáře lidí“. Lidské hříchy jsou jako vzedmuté moře, v němž se můžeme utopit. V tom, jak jsme se odcizili Bohu i sobě navzájem, spějeme k zahynutí. Někdy je nám to jasně citelné, jindy skryté, nepozorované a o to nebezpečnější. Odpuštění je jak hozený záchranný

Boží kruh. I nám ho Kristus hází. A my ho máme nést dalším. Pokoj vám! I my se smíme nově nadechnout vírou a nadějí, že naše odpouštění má Boží zdroj. Že je to jedinečný Boží lék, záchranná Boží terapie pro naše vztahy, pro celý náš svět. Ale jistě. Záleží i na tom, jak kdo odpouštění přijme. Učedníci odpouštějícího, pokoj nesoucího Krista přivítali s osvobodivou radostí.

A pak je tu ještě Tomáš. Skeptik a pragmatik, který duchovní cestu Páně příliš nechápal. Navíc se možná držel po Ježíšově smrti jaksi stranou, nebyl s učedníky při tom, když k nim Vzkříšený poprvé přišel. Tomáš – tím snad blízký řadě dnešních pochybovačných lidí, kteří jsou blízko, ale přitom stojí jaksi bokem církve se svým postojem. Člověk, který není ochoten věřit iluzím, nenechá se snadno strhnout nadšením bratří. Víc než na radostném srdci mu záleží na pravdě, o níž se chce smysly přesvědčit. Nestačí mu radost zprostředkovaná, potřebuje si ji ochutnat sám, sám si osahat. Opět jeden takový, který se nedá jen tak vymanit z tíživé reality, pokud se sám nepřesvědčí. Myslím, že Ježíš i kvůli němu přichází znovu. A znovu i kvůli němu říká „Pokoj vám“. V tom je naděje, že Pán kvůli pochybovači přijde znovu, aby mohl věřit. A nechává pak Tomáše, aby si na něj sáhl – a to působí Tomášovu proměnu. Z pragmatického skeptika se stává mezi učedníky první oddaný vyznavač: *Pán můj a Bůh můj*. Z člověka, který si držel od společenství učedníků dištanc, se stává průkopník nového společenství křesťanské víry.

A tak, když na ten velikonoční příběh nahlížíme z tohoto úhlu, je nám výzvou, abychom se nezablokovali ve svém typu víry. Abychom tím svým nepoměřovali druhé a třeba je neblokovali, nekladli jim překážky do cesty víry. Církev se od počátku tvoří jako lidsky rozmanité společenství, v němž se scházejí osobitá dějství víry. Pán si ke každému umí najít cestu.

A ještě něco. Uvěření je zajisté tajemstvím. Nemůžeme vidět do toho, jak to vzniká. Víra se oživuje a posiluje setkáním ze strany Boží, oslovením živého Krista. V tom setkání nás on vždy předchází. Přibližuje se k nám. A přece zřejmě záleží také na nás – zda jsme tomu setkání otevření, zda jdeme víře vstříc. To do třetice můžeme spatřovat na těch různých postavách velikonočního příběhu.

Marie od prázdného hrobu nejdříve odběhla, aby tu skutečnost oznámila učedníkům. Ale když oni odešli, ona neodešla. V bezradném a přece toužebném pláči zůstala – a došla nečekaného setkání.

Petr – s prázdným hrobem si zřejmě nevěděl rady. Vrátil se odtud a nesl to v sobě. Na chvíli se s ostatními zaradoval, když Pán přišel, ale pak se zas vracel ke svému. Hodně ho asi musel brzdit pocit viny. Jeho vlastní odvrácení od Mistra. A pak přece, po čase, dostal odvahu a k Pánu vykročil. Až při tom setkání na lodi po marném chytání ryb, kdy se mu snad připomněly začátky jeho víry a on uvěřil, že by s ním Pán mohl začít nový příběh – tam prodělal Petr druhou konverzi a s rozhodností sobě vlastní vyšel Pánu nově vstříc.

Učedníci? Dva jejich vyslanci vyběhli vstříc té podivné Mariině zprávě o prázdném hrobu. Jednomu to stačilo a uvěřil, druhý si to nechal pro sebe. A pak byli ve strachu z reakce Ježíšových nepřátel uzavření. To vstříc Vzkříšenému nevycházeli. Snad jen, že se drželi spolu. I to může být za určitých okolností projev vstřícnosti – že nezůstáváme se svým strachem sami – že jsme pospolu kvůli Ježíši.

A Tomáš? Při prvním setkání nebyl, držel se stranou. Ale pak už s nimi příště byl, i když pochyboval. A bylo to pro něj i pro ostatní moc důležité, že s nimi i přes tu pochybnost byl.

Je nám některá z těch postav velikonočního příběhu blízká? I když jsme dnes za zcela jiných okolností, nejsme snad i my svým způsobem na cestě k nové víře? Copak nám ten velikonoční příběh nevlévá velikou naději, že Pán jde svým všelijakým lidem vstříc – se svým pokojem, s novým vysláním - vstříc uplakané, vstříc ustrašeným, vstříc pochybovači? Není naděje, že se s námi vzkříšený Pán setká, podnětem, abychom byli vstřícní, otevření – i když třeba s pláčem, vnitřním zraněním, tíhou viny, s vlastní skepsí či pochybováním? Copak i tady mezi námi nedýchá vzkříšený Pán svým duchem? Amen

MODLITBA

Pane, ty každého z nás zkoumáš a osobně znáš. S námi se na našich životních cestách setkáváš. Pomož, ať jsme k novému setkání s tebou otevření. Pomož, ať nejdeme cestou slepou, uzavřeně,

zklamaně, se strachem, nedůvěrou a nepokojem. A cestou věčnosti nás ved'.

PÍSEŇ č. 551 Tys na mne myslel dřív

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane, děkujeme, žeś nás dnes ve svém Slovu a Duchu nově navštívil, přijal, povzbudil a vyslal.

Prosíme nadchni svou silou a odvahou všechny strůjce pokoje mezi lidmi a nositele tvé naděje pro člověka a tvého odpuštění.

Prosíme tě za lidi, kteří žijí ve strachu. Za vězněné nebo sevřené výčitkami.

Prosíme tě za růst pokoje, svobody a porozumění mezi lidmi.

Prosíme za lidi hledající víru a smysl života.

Prosíme za naše děti i vnuky a jejich víru. Chraň ji, posiluj a dej jí růst.

Prosíme za bratry a sestry v jiných církvích. Žehnej jim v jejich víře i službě, aby na všech místech přibývalo tvých oddaných služebníků a svědků.

Prosíme, žehnej i nám, tomuto malému společenství, kde každého znáš jménem. Dej, ať se mezi námi dějí nové tvé věci.

Vdechuj v nás nově své poslání, kde ochabujeme, uzavíráme se a zapomínáme, cos nám svěřil. Žij v nás i mezi námi, před námi i s námi.

Ve tvém jménu se ještě společně modlíme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Ježíš jim znovu řekl: „Pokoj vám. Jako mne poslal Otec, tak já posílám vás. Přijměte Ducha svatého. Komu odpustíte hříchy, tomu jsou odpuštěny, komu je neodpustíte, tomu odpuštěny nejsou.“ (J 20,21-23)

POŽEHNÁNÍ

Blahoslavení, kteří neviděli, a uvěřili

Amen

PÍSEŇ č. 350 Přemohl Ježíš smrti noc

PO VELIKONOCÍCH

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista. Amen

Veleben buď Bůh a Otec Pána našeho Ježíše Krista, neboť nám ze svého velikého milosrdenství dal vzkříšením Ježíše Krista nově se narodit k živé naději. (1Pt 1,3) Haleluja

PÍSEŇ č. 92 Jak dobré slavit Pána

MODLITBA

Pane, slyšeli jsme, že tvůj Syn zemřel a vstal z mrtvých, že tvoje láska k lidem přemohla smrt. Prosíme, ať tato dobrá zpráva proniká do našich uší, myslí, srdcí. Ať nás vyvádí ze tmy, kterou kolem sebe někdy vidíme. Děkujeme ti, že nám dáváš podíl na svém vítězství nad smrtí, že nás zveš k hledání tvého království, že tě smíme slyšet a hledat stopy tvé lásky v našem světě, mezi lidmi.

Děkujeme, že jsi Bohem života, že nám dopřáváš žít na této zemi, mezi bratry a sestrami, v tvé přítomnosti. Prosíme, otevři naše srdce pro tvou dobrou zprávu, že smrt je přemožena a život zvítězil. Posiluj naši důvěru v tebe, naši naději, že láska je silnější než utrpení. Prosíme, ať jsou naše životy prosvětleny světlem, které vychází z prázdného hrobu a náš život prostupuje pokojem. Prosíme o tvou přítomnost mezi námi. Amen

ČTENÍ PÍSMY SVATÉHO

Poslyšte první čtení z Písma svatého, jak je zapsáno v Evangelii podle Lukáše, v kapitole 5., ve verších 1. až 11.:

Jednou se na něj lidé tlačili, aby slyšeli Boží slovo...

KÁZÁNÍ

Základ kázání je z Evangelia podle Jana, kde ve 21. kapitole, ve verších 1. až 14. čteme:

*Potom se Ježíš opět zjevil učedníkům u jezera Tiberiadského.
Stalo se to...*

Jak je nám po Velikonocích? Zasáhla nás zpráva o tom, že Ježíš byl vzkříšen, že je znovu živý. Ted' jsou svátky pryč, těšení, setkání, slavnosti skončily. Co bude dál? Jak se živý Ježíš dotkl našeho života? Změnilo se něco po Velikonocích? Zase přišly všední dny, práce, normální život. Jako by se nic nezměnilo.

A co učedníci? Je po Velikonocích. Skončilo chození s Ježíšem, skončil jeho život na zemi. Učedníci jsou zase zpátky doma, v Galileji. Sedí na břehu jezera, koukají tupě do vody, nějak se nechce nic dělat. Tak to je, když vás opustí někdo, kdo pevně patřil k vašemu životu. Vráťte se domů, sedíte, jste jako ochromení, zdá se, že všechno ztratilo smysl.

Před pár lety tady někde u jezera potkal učedníky Ježíš. Lovili tehdy celou noc, ale nic nechytily. A on jim dodal odvalu zkusit to ještě jednou. Byl to tehdy obrovský úlovek. Pak už byli pořádkem s ním. To byla krásná doba.

Ale vzpomínky na šťastnější časy učedníkům energie nepřidávají. Zase jsou zpátky v té úmorné práci, dlouhé noci na jezeře, úlovek mizerný. Sedí, mlčí. Petr už to napětí nemůže vydržet. *Jdu lovit ryby.* Práce přece pomáhá proti smutku. Ostatní se sbírají také. *Jdeme s tebou.*

Té noci však nic neulovili. Je to k pláči i k vzteku zároveň, taková námaha, sítě do vody, sítě z vody, zase v nich nic není. Mokro, zima, únava, vyčerpání. Tak až do rána. Znáte ty dny, kdy jako by se člověk odpojil od nějakého pramene energie, síly, života. Den projde, jako by nebyl. Prázdný, jako v těch sítích nebohých učedníků.

A pak svítá, den se pomalu rozjasňuje, na břehu někdo stojí a volá: *Děti, nemáte něco k jídlu?* Taková důvěrná otázka. Jako když

vám děti přiletí z venku domů a od dveří volají: „Je tady něco k jídlu?“ Kdo to je, že se tady takhle ptá? Nemáte něco k jídlu? Možná se ptá na víc – nemáte něco k nasycení? Něco, z čeho se můžete žít? A dopředu tuší odpověď. *Nemáme*. Podívej se na nás, vypadáme snad, že máme co nabídnout?

Ten někdo nekomentuje jejich odpověď. Neříká, „kdybyste se víc snažili..., kdybyste trochu překonali sami sebe...“ Řekne jenom: *Hod'te síť na pravou stranu lodi, tam ryby najdete*. Ten někdo má o ně starost. Nejsou mu lhostejní. Vidí ty umořené, smutné muže, bez chuti k životu. Nekárá je, nepoučuje. Potřebují povzbudit, že má cenu ještě jednou to zkusit. Že má cenu žít dál. Najít to místo, kde se lov podaří.

Na pravé straně lodi, tam to zkuste. I to jsou Velikonoce. Někdo má o nás zájem. Vidí naše všední dny a neostýchá se *oslovit* nás v naší únavě. Máte z čeho žít? Ne? Tak to zkuste na druhé straně!

Učedníci bez odporu poslechnou. Ani je nenapadne vysvětlovat, proč to nemá smysl a že už to přece zkoušeli. Nezpochybují Ježíšovu výzvu. Jeho slova mají mnohem větší sílu než všechny naše dosavadní zkušenosti. On přece ví, co všechno se nám už nepovedlo. Ale copak to znamená, že máme všechno vzdát? Že je se vším konec? Že se nedá začít znova a jinde?

Ta slova v učednících probouzejí *důvěru*. Hodili síť a nemohli ji utáhnout pro množství ryb. Síť je plná. Záblesk hojnosti, tak to přece bývalo s Ježíšem! Všeho dost, jako vína v Káni galilejské, jako chleba a ryb pro tisíce poutníků, jako chleba a vína při poslední večeři nedávno, před Velikonoci...

Janovi to došlo. *To je Pán!* A Petr se vrhá z lodi do vody, košili přepásanou, nedbá na svou důstojnost, brodí se ke břehu, ať je co nejdřív u Ježíše, u toho zdroje života, u pramene lásky, péče, starosti... Ostatní Petra dohánějí na lodi a vlečou za sebou síť plnou ryb.

Na břehu je čeká další zázrak. Ohníček hoří a hřeje, ryba a chléb voní. Ptal se jich před chvílí, jestli mají něco k jídlu, a zatím už sám nachystal hotovou hostinu. *Přineste něco z toho, co jste nalovili!* Vezměte *taky něco ze svého*, dáme to dohromady, podělíme se všichni. Je dobré, abyste nabídli také to, co máte vy. Přijďte s tím, co jste a co máte. Už jste toho přece tolik dostali, jen se kolem sebe a na sebe

pořádně podívejte. Máte co přinést ke společnému stolu, ke společnému dílu.

A Ježíš je zve k té zvláštní - kolikáté už? - hostině, za svítání na břehu jezera, prokřehlé, unavené rybáře. Ale je tam teplo, je co jíst, znovu jsou napojeni na pramen života. Mají čím nasytit tělo i duši. *A nikdo z učedníků se neptá „Kdo jsi“.* Vědí, že *to je Pán*, že to je živý Ježíš. Je s nimi, mezi nimi, jeho smrt nemohla jejich spojení přerušit.

Ježíš šel, vzal chléb a dával jim, stejně i rybu. Nebohatá hostina, a přece je jasné, že je tady všechno. Život s Ježíšem pokračuje v této hostině, v našich hostinách kolem jeho stolu. Ježíš nás zve a nabízí sebe jako pramen života.

Velikonoce samy o sobě mnoho nezmění. Zase začne obyčejný, někdy docela namáhavý život. Ale vzkříšený Ježíš na nás volá často právě ve chvíli, kdy přijde krize: „Máte co jíst? Máte z čeho žít?“ A ukáže, odkud nabrat, kde zalovit, kde najít to dobré místo, které naši prázdnotu změní v hojnost.

Pak stačí málo. *Slyšet* jeho volání a *poslechnout*. Ne protestovat, nezdůvodňovat, proč to nejde a proč to nemá cenu. A pak se dějí zázraky, z osamělých smutných lidí se stává společenství. Děti, ženy, muži jsou spolu, jsou spojeni důvěrou, že je vzkříšený Kristus mezi nimi. Přinášejí sami sebe, nabízejí kus ze sebe druhým, nestydí se, že je toho třeba málo. Pracují spolu, mluví, naslouchají, slaví Kristovu hostinu. Necháávají se sytit a posilovat jeho přítomností.

I na nás čeká Vzkříšený na břehu našich neúspěchů a pochybností a něco na nás volá. A my na jeho slovo ještě jednou vrháme síť a přicházíme k němu s tím, co máme, abychom spolu s ním a našimi bratry a sestrami seděli u jednoho stolu. Je tam teplo, bezpečí, láska a naděje, že ještě všechno může být jinak. Amen

MODLITBA

Pane, posiluj nás v našem každodenním životě, ukazuj nám, že není proč propadat malomyslnosti, volej nás k novým úkolům, ať jsme jakkoli mladí či staří. Pro každého z nás máš místo a úkol. Amen

PÍSEŇ č. 523 Ježíš živ jest i já s ním

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane, prosíme za lidi, kteří potřebují tvou blízkost. Uč nás být solidární s těmi, kdo ve svém životě těžko nacházejí nějaký smysl, s těmi, kdo jsou jiní než my, zvolili jiný způsob života. Dávej nám otevřené srdce, ať dokážeme přát lásku a naději všem lidem bez rozdílu. Prosíme za nemocné, za ty, kdo se bojí o život, za ty, kdo jsou zarmoucení nad smrtí někoho milého. Prosíme za mladé lidi, za rodiny, za lidi, kteří žijí sami. Dávej nám všem sílu a nadějný výhled do budoucnosti. Přicházej, Pane, za námi, do našich všedních dní. Voláme k tobě spolu s křesťany na celém světě: Otče náš.... Amen

POSLÁNÍ

Radujte se s radujícími, plačte s plačícími. Mějte porozumění jeden pro druhého. Nikomu neodplácejte zlým za zlé. Vůči všem mějte na mysli jen dobré. Je-li možno, pokud to záleží na vás, žijte se všemi v pokoji. (Ř 12,15-16a.17-18)

POŽEHNÁNÍ

A Bůh pokoje, který pro krev stvrzující věčnou smlouvu vyvedl z mrtvých velikého pastýře ovcí, našeho Pána Ježíše, nechť vás posílí ve všem dobrém, abyste plnili jeho vůli; on v nás působí to, co se mu líbí, skrze Ježíše Krista. Jemu buď sláva na věky věků! (Žd 13,20n) Amen

PÍSEŇ č. 510 Ó Pane můj, pokoj ať tvůj

VIDĚT DOBRÉ – CO CHTÍT VÍC? SLYŠET!

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho i Pána Ježíše Krista, který sám sebe vydal za naše hříchy, aby nás vysvobodil z nynějšího zlého věku podle vůle našeho Boha a Otce.

Kdo dbá na příkazy, neokusí nic zlého, srdce moudrého ví, že nastane čas soudu. Poněvadž nad zločinem není hned vykonán rozsudek, tíhne srdce lidských synů k páchání zla. Přestože hříšník páchá zlo stokrát a lhůta se mu prodlužuje, já vím, že dobře bude těm, kdo se bojí Boha, těm, kdo se bojí jeho tváře.
(Kaz 8,5.11n) Amen

PÍSEŇ č. 71 V tebe doufám, Hospodine (1-4)

MODLITBA

Náš Bože, ty jsi se vydal ve svém Synu za námi lidmi. Stal jsi se nám blízkým, přiblížil jsi nám svou vůli, zjevil jsi moc svého odpuštění, podal ruku a nabídl uzdravení.

Naší odpovědí však není radostné přijetí, ale odmítání, odpor, lhostejný nezájem. My lidé jsme tvého Syna zabili. Neuvěřili jsme jeho kázání a doufali jsme, že jej skryjí hlubiny a temnoty hrobu a zapomene se na něj.

Ano, takto jednáme, jsme pachateli ničemností. Takto se chováme k tvému dílu, ničíme je a ještě se divíme, jak to, že nevidíme tvé jednání ve světě. Tíhneme ke zlému.

Prosíme tě: Odpusť nám, že klademe překážky tvé nepochopitelné lásce. Prodlužuj nám lhůtu k nápravě. Daruj nám víru, která rozpoznává tvé jednání, tvou záchranu. Daruj nám do srdcí touhu přicházet za tebou ze všech dálek, do kterých jsme před tebou utekli. Daruj nám moudrost, která hledá bázeň před tebou.

Rozpomeň se a dej nám účast na spáse, kterou jsi daroval světu v našem Pánu a svém Synu Ježíši Kristu, který s tebou a Duchem svatým žije a vládne od věků na věky. Amen

ČTENÍ PÍSM A SVATÉHO

Z knihy proroka Jonáše uslyšíme třetí kapitolu:

I stalo se slovo Hospodinovo k Jonášovi podruhé: „Vstaň, jdi do Ninive, ... a litoval, že jim chtěl učinit zlo, které ohlásil. - A neučinil tak.

To jsou slova dnešního prvního čtení.

PÍSEŇ č. 688 Odpust'

KÁZÁNÍ

Základem kázání nám budou slova z Evangelia podle Matouše, z kapitoly 12., verše 38. až 42:

Tehdy mu na to řekli někteří ze zákoníků a farizeů: „Mistře, chceme od tebe vidět znamení...”

Vidět tak znamení, jasné potvrzení všech těch farářských řečí! To by bylo něco. Mnohé pochybovače a vlažné členy sboru by to přesvědčilo. Protivníky umlčelo. Nás by to ve víře utvrdilo a posílilo.

Mistře, chceme od tebe vidět znamení, řekli Ježíšovi. Ukaž. Dokaž to, co říkáš, a my uznáme tvou autoritu.

Bylo to tehdy, když Ježíš z jednoho posedlého vyhnal zlého ducha. A ten dříve posedlý, slepý a němý, mluvil a viděl. Ano, Ježíš učinil zjevně dobrou věc, stejně jako se zjevně dobrých věcí děje dnes a denně mnoho. Jsme toho svědky. Osobně. Nebo se jen doslechneme o mnoha dobrých událostech. Víme, že tam a tam dělají dobrou práci, pomáhají, starají se o ty, co se nemohou postarat sami o sebe. Lékaři léčí. Dějí se zjevně dobré věci.

Kdoví z jakých pohnutek to ale dělají. Jistě pro peníze, budují si kariéru, mají z toho moc dobrý „kšeft“. Mnozí tak smýšlejí i dneska o církevních charitativních zařízeních, třeba o Diakonii. O Ježíšovi se

tenkrát vyjadřovali podobně, ba ještě hůře: „Ve jménu knížete démonů potírá zlo.“ To, co dělá, dělá se zlým úmyslem. Chce vás dostat pod nadvládu zla – dobrem.

My tohle známe spíše opačně. Když se kácí les, létají třísky. Anebo že prý účel světi prostředky. A pak se mnoho zlého omlouvá dobrou myšlenkou a správným cílem. Ale že by se zlo halilo do pláštiku dobra, aby nás oklamalo?

Ježíš jim na to jasně odpověděl: Vydávat bílou za černou je vrchol zvrácenosti. Zlo je zlo a dobro je dobro. Ze zlého nikdy nic dobrého nebude.

Právě ti, kdo Ježíše obvinili ze spolku s knížetem démonů, ti, kdo mu nevěřili a chtěli se ho dokonce jednou provždy zbavit, ti teď požadují znamení. Tak nám to dokaž, že jsi opravdu dobrý, jak říkáš.

Což neviděli? Vždyť na základě dobrých skutků se proti němu postavili. Co chtějí víc? Stále další a další znamení budou požadovat ti, kdo se rozhodli být proti. Stále znovu budou požadovat Ježíšovu obhajobu – a stejně tak obhajobu jeho učedníků. Stále znovu jej budou vinit ze zla, až ho za to odsoudí k smrti. A nic je nepřivede k pokání? Nic je nepřivede ke změně smýšlení? Oni se již rozhodli, mají jasno, vidět nechtějí, ač říkají opak.

A Ježíš jim odpověděl: *Pokolení zlé a zpronevěřilé si hledá znamení; ale znamení mu nebude dáno.* Bylo by to něco, dělat znamení. Ale ono by to vůbec k ničemu nebylo. Kdo nechce vidět, neuvidí. A neuvěří.

A tak tu jako učedníci stojíme tak říkajíc s prázdnýma rukama. Nemáme po ruce „umlčovačlo“ protivníků a „přesvědčovačlo“ pochybovačů. A je pochybnou cestou chtít na něčem takovém víru budovat, je omyl pokoušet se něčím takovým víru vzbuzovat. Jen víra totiž otevírá oči.

I pro pochopení takových záležitostí, jakou je znamení proroka Jonáše. Tři dny a tři noci pohlcen v hlubinách moře. Jako v hrobě. A stejně tak tomu bylo s Ježíšem. Pohlcen v srdci země. Jistěže to je obraz pro hrob. Jiné znamení nebude dáno. Zemřel, pohřben jest. A třetího dne? Vstal. Oči víry to vidí, poznávají jasné znamení. Boží příklon na stranu dobra a života. Podobně jako je Jonáš znovu postaven

na suchou zemi a poslán se svou zvěstí. Kdo ale nevěří, nevidí a neslyší. A ten, kdo nechce vidět a slyšet, neuvěří.

Tak trochu začarovaný kruh, ve kterém se člověk potácí. Kudy z toho ven? Co otevírá oči i uši? Na čem se zakládá víra? Co člověka vede k té zásadní změně, k obratu k Bohu?

Pokud zůstaneme u Jonáše a jeho příběhu a vydáme se s ním do Ninive, tak jsme svědky toho, jak Jonáš káže a volá. Vyřizuje Boží rozhodnutí, vyhlašuje soud nad zlem. Nemlčí ke zlu, ačkoli se mu to dříve zdálo být zcela bezvýznamné. Nemlčí ke zlu, které se ho osobně netýkalo. Ale týkalo se Boha.

Vyhlašuje soud, káže o Božím postoji k takovým skutečnostem. A mužové z Ninive mu uvěřili. Uvěřili slovu nepodloženému žádnou vnější mocí, nepodloženému zázraky, nepodloženému zvláštní podívanou. Na základě tohoto kázání se obrátili k Bohu.

A právě oni jsou jasným svědectvím proti všem pochybovačům. Proti všem, kdo tvrdí, že nelze Bohu důvěřovat jen na základě nějakých řečí. Prorocké kázání je důvodem k víře. Oč větším důvodem jsou slova toho, kdo je víc než Jonáš. A nám jeho slova nejsou neznámá. A předáváme je dál.

A podobně i královna jihu. To abychom nezůstali jen u jednoho příkladu, abychom předešli námitkám, že to byla náhoda. Druhé svědectví nám stvrdí spolehlivost zprávy, že se víra rodí na základě oslovení. Královna jihu, královna ze Sáby, přišla za Šalomounem, aby ho vyzkoušela. Ano, aby ho pokoušela. Přišla s nedůvěrou. Moudrost syna Davidova způsobila změnu jejího smýšlení. Přišla z daleka, aby slyšela. I my známe mnohé z daleka příchozí. A víme o moudrosti toho, který je víc než Šalomoun, a víme, jaké změny smýšlení dokáže její slyšení způsobit.

Jsme zpět na začátku našich dnešních úvah. Jen ten, kdo se s důvěrou spolehne na oslovení těch, kdo s ním přicházejí, dokáže vidět znamení. A těm, kdo se rozhodli být proti, nepomůže vidění sebevětších zázraků. Vždyť je tak snadné je překroutit, podsunout jim jinou než dobrou motivaci. Mluvení o tom, co je vidět, dodává skutečnosti význam, vykládá ji. Slovo skutečnost dotváří. Je základem, na něm stojí pochopení věci a událostí.

Proto se Ježíš odmítá představovat pouze dalšími událostmi. Žádné znamení už nebude dáno. A odkazuje ke kázání a slovům moudrosti. Je to cesta i pro jeho učedníky. Právě tím, že tento svět a dění v něm vykládáme, konáme tomuto světu neocenitelnou službu. Můžeme si troufnout prohlásit, že je to služba nezastupitelná. Sociální a charitativní práci a humanitární pomoc mohou konat a konají vedle církve i mnohé další i zcela nenáboženské organizace. Buďme za to vděční a neváhejme s jejich podporou. Často tuto práci konají velmi dobře.

A také k církvi tento druh služby patří jako nedílná součást jejího života. Spolu s ní je tu však ještě nezastupitelné poslání mluvit. Vyřizovat Boží pohled na události, jak to dělali proroci. Předkládat moudrost, která počítá se soudem a zakládá se v bázi před Hospodinem. Takto vytvářet prostor pro lidské obracení se k Bohu je úkolem, ke kterému jsme povoláni a v němž nás nikdo nezastoupí. Snad to není nezdravé sebevědomí ani povýšená pýcha, ale přijetí poslání. Tím, že mluvíme, tím, že svět a události v něm vykládáme, nabízíme to, co se dá nazvat životní náplní.

Není totiž pro člověka horší situace než prázdnota života. Tu totiž lze naplnit vším možným. I všelijakými hrůzami. Dejme tedy lidem možnost nalézt náplň v kázání Jonášovu, v moudrosti Šalomounově, ve slovu Ježíšovu. Pak uvidí i mnohá znamení Boží dobroty a lásky každého všedního dne. Amen

MODLITBA

Ty nás, Pane, povoláváš k službě tomuto světu, ke službě kázáním a konáním milosrdenství. S pověřením se nám od tebe dostává i patřičné posily a vybavení v darech Ducha svatého.

Kéž tvé povolání a pověření nepřeslechneme, kéž tvé dary nenecháme ležet ladem. Posiluj v nás důvěru v moc tvého Slova, jež je tím nejvzácnějším, co máme. Pro sebe i pro druhé. Amen

PÍSEŇ č. 210 Ó zasvěť se nám v jitřní záři (1-4)

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane, ty jsi přišel, abys vysvobodil od zlého, abys přemohl moc zla, na kterou my lidé nestačíme. V tobě je naše naděje při pohledu na mnohé, co je v ďábelském zajetí lži a násilí, co je zaslepeno zlobou a veškerou bezbožností. Prosíme tě, abys svou mocí šířil Boží vládu v tomto světě:

Prosíme tě za ty, kdo se ti vzdalují. My je nedokážeme přesvědčit, nenacházíme slova, jsme bezmocní proti jejich rozhodnutí. A přitom jde o naše děti, blízké, členy sborů naší církve. Proměňuj ty sám jejich myšlení, obrať je zpátky k sobě.

Prosíme tě za ty, kterým nemoc sebrala smysl života, když zasáhla jejich schopnosti, sílu, výkonnost. Ukazuj jim, v čem spočívá pravá hodnota lidského života, otevírej jim oči pro jiné hodnoty, než jsou ty, které vyzdvihuje dnešní společnost. Dávej poznat, že svou nezměrnou cenu mají i lidé staří, slabí, bezmocní, odkázaní na pomoc druhého.

Prosíme tě za ty, kdo prožívají své dny osedlání všelijakou posedlostí. Osvobozuj ty, kdo jsou zaslepeni mocí a touhou po bohatství. Přimlouváme se za ty, kdo jsou zpiti možností rozhodovat o životech druhých, kdo se vyžívají v tom, že si z druhých udělají loutky a otroky.

Prosíme za tvou církev. Ať dokážeme trpělivě očekávat víru i od těch, u kterých již dlouho narážíme na lhostejnost, odmítání i posměch. Kéž se za ně dokážeme modlit. Dej, ať u tebe nacházíme dost lásky pro všechny ztracené a odcizené, které v životě potkáváme. Ať umíme svým životem k tobě věrohodně ukazovat.

Přiznej se k našim modlitbám. I k naší společné modlitbě, kterou pronášíme tvými slovy: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

At' vás v příštích dnech provázejí povzbuzující apoštolská slova:

Židé žádají zázračná znamení, Řekové vyhledávají moudrost, ale my kážeme Krista ukřižovaného. Pro Židy je to kámen úrazu, pro ostatní bláznovství, ale pro povolané, jak pro Židy, tak pro Řeky, je Kristus Boží moc a Boží moudrost. Neboť bláznovství Boží je moudřejší než lidé a slabost Boží je silnější než lidé. (1K 1,22-25)

POŽEHNÁNÍ

At' Hospodin ti žehná a chrání tě. At' Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv. At' Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem. (Nu 6,24-26) Amen

PÍSEŇ č. 157 Chvaltež Boha! Necht' sláva, čest

POJĎTE NA SVATBU!

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho i Pána Ježíše Krista.

Jak vzácný skvost je tvé milosrdenství, Bože! Lidé se utíkají do stínu tvých křídel. osvěžují se tím nejtučnějším z tvého domu, z potoka svých rozkoší jim napít dáváš. U tebe je pramen žití, když ty jsi nám světlem, spatřujeme světlo. (Ž 36,8-10) Amen

PÍSEŇ č. 65 Na Siónu se čest ti dává (1-3)

MODLITBA

Náš milosrdný Bože, tolikrát jsme již slyšeli tvé pozvání, abychom se vydali na cestu za tvým královstvím. A tolikrát jsme zůstali k tomu pozvání chladnými a netečnými a šli jsme si za svým.

Tolikrát jsme již slyšeli tvou výzvu, abychom se s radostnou zvěstí o tvé dobrotě vydali za ostatními. A tolikrát už jsme zůstali jak němí, nikomu jsme nic nevyřídili - snad ze studu, snad z obav.

Tolikrát jsme již mohli okusit z darů tvého stolu, ale stále znovu zapomínáme na to, že slavná hostina na konci věků nastane a že připravovat se na vstup na ní je tím nejdůležitějším pro člověka.

Prosíme, odpusť nám naší netečnost k tvým pozváním, neposlušnost tvých výzev a nevěrnost tvým zaslíbením. Smiluj se nad námi a tato přestoupení nám nepočítej. Prosíme, nepřestávej nás zvát do tvého domu, ke tvému stolu, ke tvému Slovu.

Dej nám najít domov ve tvém domě, abychom přijímali odpuštění u tvého stolu a naše víra aby rostla z tvého Slova. O to prosíme tebe, Otce našeho Pána Ježíše Krista, který s tebou a Duchem svatým žije a vládne navěky. Amen

ČTENÍ PÍSM A SVATÉHO

Z Prvního listu Timoteovi poslyšme z první kapitoly verše 12. až 17.:

Děkuji našemu Pánu, který mi dal sílu ... jedinému Bohu bud' čest a sláva na věky věků. Amen

To byla slova prvního čtení.

PÍSEŇ č. 632 Neskládejte v mocných naději

KÁZÁNÍ

Poslyšme slova evangelia, dnes podle sepsání Matoušova. Z kapitoly 22. verše 1. až 14.:

A Ježíš k nim znovu mluvil v podobenstvích: „S královstvím nebeským je to tak...

Ježíš je v Jeruzalémě, v chrámu. Ve městě a na místě, které je centrem víry Izraele. Čekáme, sestry a bratři, v takové chvíli pochvalná slova? Nedočkáme se jich. To, co čteme v Matoušově spise, nás spíše znepokojí. Čteme o synech, kteří neposlouchají svého otce. O nájemnících, kteří neplatí majiteli nájemné. O hostech, kteří odmítají pozvání na svatbu. Něco je špatně. Někdo dělá chybu. Otec? Majitel vinice? Král chystající svatbu syna? Ne. Ta chyba je na druhé straně.

Podobenství o připravované svatební hostině mimo jiné také ukazuje na naše lidské chyby. Ale, jak říká sám Ježíš, vypovídá především a hlavně o nebeském království. Mluví o Boží vládě. Jak kraluje ten, který je v nebesích. Utvrzuje v tom, že kraluje i tehdy, když lidé odmítají jeho pozvání.

S královstvím nebeským je to tak, jako když jeden král vystrojil svatbu svému synu. Činy králů jsou různé. Jedni vydávají přísná nařízení a zákony. Druzí si hledí toho, aby lidé odváděli daně, a vyžadují různé poplatky. A zase jiní jsou krutí a bezohlední tyrani. Víme, jak jednají pozemští vládcové. Víme také, kdo je Králem v nebeském království. A ten nebeský Král zve na svatební hostinu.

Posílá své posly. Ti ovšem nerozhlašují, co se smí a co se nesmí a co, člověče, musíš. Ani nemají nataženou ruku: „Dej! Zaplat!“ Ani v jejich rukou nejsou zbraně a nezůstává za nimi spoušť. Poslové nebeského krále vyřizují pozvání: „Koná se svatba králova syna. Pojdte na svatbu, na hostinu!“

Služebníci jdou a vyřizují pozvání - a hosté nechťejí jít. Známe tuto situaci: „Přijďte někdy, třeba hned tuto neděli.“ Pozvaní nepřijdou. Je nám to líto. Ačkoli jako služebníci si to nemusíme brát nijak osobně. Odmítli pozvání našeho Krále, ne naše. I tak je nám z toho často smutno. Zvláště rodiče se trápí nad dětmi, které opět nepřišly na bohoslužby. Manžel či manželka jdou smutně sami bez toho druhého. Pozvánka nebyla přijata. Někam omylem zapadla. Nebo byla schválně přeslechnuta, odmítnuta. Cítíme nad tím lítost, my služebníci a poslové. Jak se cítí Král? Vždyť on není netečný a nevšímavý. Lidské odmítnutí jej vždycky znovu zasahuje.

A co bude dál? *Poslal znovu jiné služebníky.* On s těmi pozvanými neskoncoval. Dává novou možnost. Znovu je oslovuje. Možná si to rozmysleli. Možná se něco důležitého změnilo a přijdou. Možná už pochopí, že dělají chybu. Král to nevzdává. I kdyby to vzdali služebníci, Král ne. Posílá jiné, další. Znovu zve.

Ale situace se opakuje. Pozvání opět nejdou, dali přednost něčemu jinému. Jdou si za svým – za obchodem nebo na pole. Královské pozvání je nezajímá, mají své zájmy. Něco důležitějšího. Mají své starosti, pro které jim uniká radost a veselí svatební hostiny nebeského království. Pokud se jedná o naše blízké, je nám to velmi líto. Nad neznámými lidmi se již tolik netrápíme. Králi jde ale o všechny pozvané bez rozdílu. On se trápí nad každým odmítnutím.

Služebníci se ovšem podle toho podobenství mohou dostat i do mnohem horší situace. Odmítání se může obrátit proti nim. Sami na sobě mohou pocítit zlobu, nenávist a násilí. Pro takové situace mají státy, republiky i království policii a armádu. A neváhají je použít. Jak to funguje v nebeském království?

Evangelista Matouš tu může poznávat a předávat narážky na vypálení „města vrahů“, totiž Jeruzaléma. *Jeruzaléme, Jeruzaléme, který zabíjíš proroky a kamenuješ ty, kdo byli k tobě poslání,* čteme na konci další kapitoly. Tvůj osud, Jeruzaléme, nebude radostný. *Váš*

dům, chrám, zůstane pustý. Už Matoušovi první čtenáři vědí o znamení Králova hněvu. Na základě starozákonní obdoby z časů babylónského Nebúkadnesara tak pochopili události pro ně teprve nedávno minulé. Události pro ně ještě velmi živé a palčivé, když byl Jeruzalém dobyt, vypálen a zpusťován. Pochopili, kam až může vést lidské odmítání.

Král ale ani v tuto chvíli zásadně nemění svou politiku. Znovu pošle své služebníky. Navzdory tomu, co se stalo s Jeruzalémem. A znovu nesou pozvání. Tentokrát však už k jiným hostům, ke všem národům: *Pojďte na svatbu!* Původně byla připravena pro jiné. Nebyli jí však hodni, nevdí. „Pojďte vy!“ - *Služebníci vyšli na cesty a shromáždili všechny, které našli, zlé i dobré. A svatební síň se naplnila stolovníky.*

Královskou svatbu nezrušilo ani lidské odmítání pozvámek. Svatba se koná, ačkoli si mnozí lidé šli po svém a ačkoli se jedno moc důležité město proměnilo v popel. Dobré rozhodnutí nebeského Krále se naplňuje lidské svévůli navzdory. V síni sedí dobří i zlí - snad ti, kdo uslyšeli pozvání a hned přišli, společně s těmi, kdo tak dlouho odmítali a neprojevovali zájem. Služebníci ale nakonec shromáždili všechny k té slavné svatbě.

A to vše říká Ježíš v jeruzalémském chrámě. A jeho učedníci, zvláště pak první Matoušovi čtenáři, si mohli říct: „Máme to ale dobré, jsme na svatbě. Přijali jsme pozvání, poslechli jsme zavlání tohoto jedinečného Božího služebníka, Ježíše. Ti, kdo ho zahubili, sami byli zhubeni a jejich město vypáleno. My máme jistou účast na svatbě. Nějaké to občasné obyčejné odmítnutí na tom nic nezmění.“ Církev přeci nahradila Izrael (i tak lze to podobenství číst), tak máme své jisté. Král prosazuje tu svoji svatbu. Na nás nezáleží; na tom, jak žijeme a co děláme, nesejde. Vždyť i zlí vejdou do hodovního sálu. Tohle myšlení je nebezpečné.

Jako hráz proti takovým myšlenkám je tu ovšem pokračování příběhu. Lidské chyby, lidský hřích i mezi svatebčany hraje dále velikou roli. Přijít na svatbu ještě neznamená mít na ní radostnou a plnou účast.

Podobenství, ve kterých lidé dělají něco nesprávně, v Ježíšově řeči pokračují. Byli tu neposlušní synové, neplatící nájemníci, pozvaní hosté, kteří nepřijdou. A teď: Pozvaný svatebčan, který přijde nevhodně oblečen na svatbu. „*Příteli, jak ses sem dostal, když nejsi*

oblečen na svatbu,“ ptá se Král. Doslova osudnou chybu udělal jeden z těch nově pozvaných.

I v církvi, mezi novými svatebčany, je možné jednat tak, že je člověk nakonec ze svatby vyloučen. Lze přijít do hodovního sálu a nevědět, proč tu vlastně jsem. Lze přijít a na Krále a jeho vůli přitom nedbat. Pak je člověk ještě i ze svatby vyvržen ven do temnot.

Kde ale vzít ty správné svatební šaty? Otázka, jež mnohé trápila a trápí. Jaký je to vlastně oděv? Co si obléknout na sebe pro tuto příležitost? Určitý návod smíme najít i v apoštolských slovech z Prvního listu Timoteovi, která zněla jako první čtení. Pokorně se v nich apoštol přiznává k násilnictví a k pronásledování služebníků Páně. I on dlouho to pozvání odmítal, byl dokonce na straně násilníků. Avšak nakonec přijal slitování a milost, přijal pozvání. A s tím také víru a lásku v Kristu Ježíši. Oblékl plnou důvěru k Bohu a lásku k bližním. Přijal záchranu v Kristu se všemi důsledky pro svůj život jako jediný oděv vhodný k účasti na svatbě, k účasti v království nebeském, k dosažení věčného života.

V takovém svatebním oděvu z pokory, otevřenosti, víry a lásky pak může hodovat a oslavovat: „Králi věků, nepomíjejícímu, neviditelnému, jedinému Bohu buď čest a sláva na věky věků.“ Amen

MODLITBA

Prosíme, náš nebeský Králi, dej nám celým srdcem a celou myslí toužit po účasti na svatebním veselí tvého království. Tys je pro nás uchystal, tobě jedinému buď za tvé milosrdenství čest a sláva na věky věků.

Amen

PÍSEŇ č. 694 V království Božím místa dost

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Ty, který jsi nám uchystal a připravil hostinu nebeského království, vyslyš naše prosby:

Za tvůj lid, aby se nezříkal úkolu svědčit o tvé dobrotě a milosti. Dej, ať jsme pohotovi jej přijmout a plnit. Dej, ať se nenecháme odradit neúspěchy a odmítáním. Dej, ať nevzdáváme hledání vhodného a přiměřeného způsobu zvěstování evangelia.

Za ty, ke kterým jsme posláni, prosíme. Dej jim uši otevřené a srdce vnímavá. Dej, aby jim naše nedostatky nebyly překážkou na cestě za tebou. Dej, aby je trápení a úzkost neodvádělo od víry v tvou moc.

Za ty, kdo se vydávají na cesty, aby šířili tvé Slovo, prosíme: Hojně je obdarovávej svým Duchem. Ať jejich zvěstování zní všude, mezi všemi národy.

Za ty, kdo druhým lidem slouží, prosíme. Dej, ať mají ke službě vždycky dost síly, ať vykonávají svá povolání s láskou a zodpovědností. Ať jsou povzbuzováni ve svém díle i tím, že budou dobře ohodnoceni a odměňováni.

Za všechno tvé stvoření prosíme. Dej, ať se k tobě obrací, tebe vyhledává a vyhlíží - svého Učinitele i Zachránce. Milostivě se k nám skláněj a zůstávej s námi.

Ve jménu Ježíše Krista tě společně nahlas prosíme: Otče náš...
Amen

POSLÁNÍ

Moudrost si vystavěla dům, vytesala sedm sloupů. Porazila dobytče, smísila víno a prostřela svůj stůl. Vyslala své dívky, volá na vrcholu městských výšin: „Pojďte, jezte můj chléb a pijte víno, které jsem smísila.“ Začátek moudrosti je bázeň před Hospodinem a poznat Svatého je rozumnost. (Př 9,1-3.5.10)

POŽEHNÁNÍ

Bůh naděje necht' vás naplní veškerou radostí a pokojem ve víře. Ať rozhlašuje vaši naději mocí Ducha svatého. Amen

PÍSEŇ č. 510 Ó Pane můj, pokoj ať tvůj

BUĎTE STRÍZLIVÍ, BUĎTE BDĚLÍ

VSTUPNÍ SLOVA

Halelujah. Blahoslavený muž, který se bojí Hospodina a v příkázáních jeho má velikou líbost. (Ž 112,1) Amen

PÍSEŇ č. 112 Halelujah! Jak blažen bývá

MODLITBA

Panovníče Hospodine, děkujeme ti za tento den. Oslav se a promluv k nám v něm také dnes. Ty jistě do každého našeho nového dne kladeš nové naděje. Přidáváš nám den ke dni, obdařuješ nás mnohými novými možnostmi a příležitostmi. Očekáváš od nás dobré věci a jsi připraven nám kdykoliv pomoci. Ale my neumíme dostát tvému povolání. Sotva se probudíme a otevřeme oči do nového dne, už jej poskvrníme svou nemoudrostí, svým sklonem k pohodlí a sobectví. Odpusť nám to, prosíme. Znovu se smilovávej.

Prosíme tě nejen za sebe a za nás zde shromážděné, ale i za všechny tvé vyznavače kdekoli po světě. Probouzej v nás svým Duchem nové odhodlání k věrnosti a poslušnosti tvého Slova. Buď s námi, když budeme otvírat Písmo a učit se z něho. Pro Ježíše Krista, Pána našeho tě tak prosíme. Amen

ČTENÍ PÍSMO SVATÉHO

Naše biblické čtení je zapsáno v žalmu 35, verše 1. a 4.-10.:

Hospodine, veď spor s těmi, kdo vedou spor se mnou, bojuj proti těm, kdo proti mně boj vedou...

PÍSEŇ č. 202 Ochraňuje mne, Bože silný

KÁZÁNÍ

Textem tohoto kázání jsou slova z Prvního listu Petrova, kapitoly 5., verše 8. až 11.:

Bud'te strážliví, bud'te bdělí! Váš protivník, ďábel, obchází jako lev řvoucí a hledá, koho by pohltil. Vzepřete se mu, zakotvení ve víře, a pamatujte, že vaši bratři všude ve světě procházejí týmž utrpením jako vy. A Bůh veškeré milosti, který vás povolal ke své věčné slávě v Kristu, po krátkém utrpení vás obnoví, utvrdí, posílí a postaví na pevný základ. Jemu náleží panství na věky věků! Amen.

Milí bratři a sestry, co necháme být, oč nepečujeme, to chátrá. Každá domácnost ví, že když se neuklízí, neudržuje, nebo dokonce nepoužívá, chátrá. Udělejte na zahrádce pěšinku, pěkně pískem vysypanou, nebo dokonce vydlážděnou – a pak ji nechte být, ani po ní nechod'te. Co se s ní stane? Brzy začnou vyrážet výhonky trávy, jeden za druhým a když na to rok nesáhnete, zaroste vám. I přes dláždění, ve spárách vyraší plevel – až celé dílo úplně pohltí. To je prostě zákonitost přírody. Ona chce bujet, a když ji začnete pořádat, tuto její tendenci narušíte. A nesmíte polevit. Matematici nebo filosofové to vyjadřují tak, že vy jí vlastně tím pořádáním vnutíte něco nepřírodního, protože její přirozeností je chaos. V posledních desetiletích se vžil termín, který původně byl fyzikálním zákonem termodynamiky, ale dnes se užívá v širokém významu. Je to entropie. Myslí se tím návrat k pravděpodobnějšímu stavu věcí, leč méně žádoucím. Jsou na to i vtipy. Dnes jsou oblíbené tzv. Murphyho zákony: cokoliv se může pokazit, pokazí se.

Toho si samozřejmě všimly už pradávno starověké generace – a mnozí sledovali jakousi osudovou zlomyslnost ve všem dění. Vždyť svět starověkého člověka byl mnohem dramatičtější než náš dnešní. Člověk byl obklopen zlými i dobrými bytostmi, předměty byly často naplněny duchy – dobrými či zlými. A tak není divu, že ve světě biblickém i mimobiblickém býval objevován, pojmenován jakýsi nepřítel, zlovolná síla, našeptávač, pokušitel, ďábel. Ten nejen že rád uváděl věci do pustého, bezobsažného, nesmyslného stavu, ale i lidi

ohrožoval. Jak? Vede je k té jejich přirozenosti. Totiž k příjemnému pohodlí. Na příklad tak, že nám napovídá nečestné zkratky v životě. Ty můžeš pilnou prací zvelebit sebe, svou rodinu, svůj dům, svůj majetek, zvýšit si blahobyť. Ale co, ono to jde nejen pilnou prací, nýbrž také nějakou pohodlnější zkratkou. Třeba podvodem, lží. Bude to snazší, ne tak pracné. Inu – to je dílo zlovolného našeptávače: zkus to takhle! Bude to jednodušší, příjemnější, pohodlnější. Co na tom, že tím několik nebo spoustu lidí poškodíš? O to se nestarej! A když ti někdo překáží, tak ho odstraň! To je dílo našeptávače, pokušitele – toho horšího v nás. To je dílo d'áblovo, v tom je dobrý smysl takzvané démonologie.

Může ti připadat směšné představovat si d'ábla jako osobu, ale sotva zapřeš, že tato zlovolná síla tu je: v nás samých, ve druhých lidech, v dějinách. Stejně jako zahrada bez péče pustne, tak také my bez sebekázně, bez jisté míry zápasu se sebou samými, bez dobré výchovy pustneme a směřujeme k bezohledným zkratkám, jimiž sami získáváme – domnělé a dočasné – výhody, jimiž však ubližujeme druhým lidem, ostatnímu světu, přírodě. Nemusíte věřit v osobního d'ábla, ale všimněte si, že zde je – někdo mu podléhá víc, někdo méně – pokušení. A že když jako jedinci nebo skupina nebo národ něčeho dobrého dosáhneme, hned se do toho vloudí narušení, možná zkáza pokušení, jemuž těžko odoláme a které se rádo postará, aby to dobré bylo co nejvíc pošpiněno, poškozeno, ohroženo.

A tak dnešní apoštolské varování „*Bud'te strážliví, bud'te bdělí, váš protivník d'ábel obchází jako lev řvoucí a hledá, koho by pohltit*“ je dobře výstižné. Je-li hradba neporušená, pevná, nemůže nepřítel zvenku nikoho uvnitř ohrozit. Ale stačí skulinka - a číhající lev si ji najde a uchvátí nějakou tu ovci v ohradě. Je to vlastně stálý zápas našeho života, společného i vlastního, vždyť stále platí, co čteme v knize Přísloví (24,30-34): *Šel jsem kolem pole muže lenivého, kolem vinice člověka bez rozumu, a hle, byla celá zarostlá plevelem, celý její povrch pokrývaly kopřivy a její kamenná zeď byla pobořena. Když jsem na to hleděl, vzal jsem si to k srdci, přijal jako napomenutí to, co jsem viděl. Trochu si pospíš, trochu zdřímneš, trochu složíš ruce v klín a poležíš si a tvá chudoba přijde jak pobuda a tvá nouze jako ozbrojenec.*

A o to také jde v našem textu: věrný život je stálý zápas; jestliže polevíš, upadáš do zkázy. Můžeš se vysmívat lidové představě ďábla. Lidové pohádky a pověsti jej zneškodnily do postavy čerta, který je zlý, ale přitom natvrdlý a neohrabaný; a český hloupý Honza je natolik mazaný, že nad ním vždycky vyzraje. Ale tyto pohádky vystihují spíš českou povahu než povahu ďábla. Vždycky nějakým mazaným figlem se zbavit nebezpečí.

A tak co naplat: je zde jakási zlovolná síla, která se ustavičně pokouší o zmar a zkázu – a apoštolské varování ji vystihuje: *Bud'te strážliví, bud'te bdělí! Váš protivník ďábel obchází jako lev řvoucí a hledá, koho by pohltil.* A připojuje: *Vzepřete se mu!* A k tomu dvojí protilék: 1. *Zakotveni ve víře*, trvejte v ní, nezapomínejte, neopouštějte ji. 2. *Pamatujte, že vaši bratři všude ve světě procházejí týmž utrpením jako vy.* Nejste v tom sami.

Pomýšlíme na to, jak křesťané v chudých zemích, ač většinou v nepoměrně obtížnějších podmínkách, dokáží žít svou víru mnohem radostněji než my. A naopak: myslívali jsme si, jak si křesťané v bohatých zemích žijí krásně a pohodlně. Ale oni namnoze ve svých podmínkách přinášejí pro solidaritu a pomoc druhým větší oběti než my. A jestliže nás v minulých desetiletích ohrožoval ďábel mocenského ateismu, jestliže někteří z nás byli za svou víru znevýhodňováni, šikanováni a museli vzdorovat pokušení víru zapřít, stáhnout se do soukromí – není tomu tak, že by se dnes ten zlomyslný ďábel stáhl a už na nás nemohl. Nebo že už o nás neměl zájem. Pozor! Jeho zbraně jsou nenápadnější: je to lhostejnost, pýcha, pohodlí, majetek. Mám-li víc než druzí, zasluhuji si to, je to mé právo, protože jsem šikovnější, schopnější, chytřejší. Může tomu tak být, ale nemusí. Mé prostředky nejsou automaticky důkazem, že jsem schopný. Ďábel pracuje také sebeklamem.

A jak ještě ďábel pracuje: pokušením nestarat se o spravedlnost pro druhé, starat se jen o sebe. Nebo nepozorností, nevděčností. Nedávno se v novinách objevil výrok: „Kdyby se všichni slušní, inteligentní a přemýšliví lidé uměli v nouzi pořádně bránit, pak by to ta všeobecně rozšířená hrubost měla daleko těžší.“ Ale ani tam nejde o to najít a pojmenovat toho ďábla v některém člověku, některé myšlence,

hnutí, straně, ztotožnit jej s někým nebo něčím takovým, nýbrž odhalovat jej pod povrchem těchto myšlenek, způsobů - a to i u sebe.

Velká část onoho zápasu s ďáblem dnes nejsou nějaké dramatické výkony, ale docela obyčejná poctivost, vděčnost, důslednost, energická obrana proti nepoctivosti, věrnost všedního dne. A sebekontrola. Držte se, nepodlehnete pokušení! *A Bůh veškeré milosti, který vás povolal ke své věčné slávě v Kristu, po krátkém utrpení vás obnoví, utvrdí, posílí a postaví na pevný základ.* Je třeba říci, že ti původní čtenáři, jimž autor tato slova adresoval, byli vskutku ve stavu ohrožení, pronásledování, utrpení – vážnějším než my za minulého režimu. A právě jim pisatel sděluje, že i dlouhé utrpení je krátké, snáze překonatelné, jestliže jsou vybaveni, zakotveni ve víře.

Avšak my, kteří nejsme v ohrožení života, svobody a zdraví – a přece v ohrožení nenápadných pokušení, smíme přijímat zaslíbení těchto čtyř sloves: *Bůh veškeré milosti nás obnoví, utvrdí, posílí a postaví na pevný základ.* Ale není to úmorný zápas do vyčerpání. Jsou to takové spojitě nádoby: jestliže *se vzepřete*, Bůh vás *obnoví, posílí, utvrdí*. A naopak: když vás *posílí, utvrdí a obnoví*, pak se i snáze *vzepřete*. A tak pracujeme na tom vzepření – *a Bůh veškeré milosti, který nás povolal ke své věčné slávě v Kristu, nás obnoví, utvrdí, posílí a postaví na pevný základ. Jemu náleží panství na věky věků. Amen.*

MODLITBA

Svatý Bože, pro lásku Pána Ježíše Krista, prosíme tě, dávej nám moudrost, abychom uměli rozpoznávat klamy a lsti ďáblovy i čelit zárodkům zla. Posiluj v nás všech odhodlání k vyznání hříchů i k pokání. Amen

PÍSEŇ č. 517 Probud'me se křesťané (1-6)

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Svatý Bože, prosíme, buď nám milostiv a dej nám statečně vést zápas víry. A přimlouváme se nejen za sebe, ale také za tento rozvrácený svět. Jsme svědky tolika nespravedlností a křivd. Jsme svědky násilí, nenávisti. Prosíme tě, zastavuj zlovůli, přemáhej ji a vnášej do lidských srdcí pokoj, radost, důvěru a dobrou naději.

Prosíme tě za tvou církev. Je rozdělená nejen podle konfesí, ale i mnoha dalšími rozpory i mnohou slepotou. Obnovuj ji svým Duchem. Prosíme tě za tento tvůj sbor a vkládáme do tvých rukou jeho přítomnost i budoucnost. Přispoř nám víry, přidávej horlivosti. Podněcuj moudrost, věrnost a důslednost a napomáhej k tomu, aby i zde tvé dílo rostlo a rozmáhalo se ke tvé slávě, která je navěky. Otče náš, který jsi v nebesích... Amen

POSLÁNÍ

Ten, kdo si myslí, že stojí, ať si dá pozor, aby nepadl. Všechno je dovoleno – ano, ale ne všechno prospívá. Všechno je dovoleno – ano, ale ne všechno prospívá společnému růstu. (1K 10,12.23)

POŽEHNÁNÍ

Bůh pak naděje naplňuj vás všelikou radostí a pokojem u víře, abyste se rozhojnili v naději skrze moc Ducha svatého. (R 15,13) Amen

PÍSEŇ č. 623 Důvěřuj se v Pána

PATŘÍME PÁNU

VSTUPNÍ SLOVA

*Naše pomoc a náš počátek je ve jménu Panovníka Hospodina,
který učinil nebe i zemi, který je věrný ve svém slitování a díla
rukou svých nikdy neopouští. (Ž 124 a 138) Amen*

PÍSEŇ č. 138 Srdcem celým tebe, Pane

MODLITBA

Otče náš, nikde v Bibli nečteme, že člověk, který na tebe spolehne, bude mít život jak o dovolené, život bez problémů i bolesti a smutku. Kříž Kristův je znamením i skutečností našich životů. Ten kříž bolesti je pro nás zdrojem síly a naděje. Budiž ti za to, Otče, dík a chvála.

Vyznáváme svou slabost, svoji nedověru, lichou věřivost v sebe nebo v představy o tobě; vyznáváme své sobectví i zahleděnost do sebe a nevšímavost vůči druhým.

Prosíme tě, Otče, za tvoji přítomnost, která by bourala naši nejistotu, strach o sebe i sobectví a vedla k tobě, k tvému Synu. Posiluj nás k tomu svým Duchem. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení z Písma svatého je zapsáno v Evangelii podle Lukáše, v kapitole 20., od verše 27. do 40.:

Přišli k němu někteří ze saduceů...

PÍSEŇ č. 604 Buď sláva Bohu, chvála Otci

KÁZÁNÍ

Druhé čtení je zapsáno v Listu apoštola Pavla Římanům, v kapitole 14., ve verších 7. až 9.:

Nikdo z nás nežije sám sobě a nikdo sám sobě neumírá...

Apoštol tu napíše: *Žijeme a umíráme*. Jako by tu vykolíkoval, co jsme, kam jdeme. Předestře nám před oči dva nejdůležitější body našeho pozemského pobývání a pobíhání po zemi. Start a cíl a to, co je mezi tím. Máme jakousi zkušenost, že žijeme. Na jedné straně jsme aktivní, činorodí, něco děláme, plánujeme, ale pak je tu i to, co nám život sám předestře, přinese a vyvede, co musíme přijmout a vliv na to nemáme, i kdybychom se stavěli na uši. Život není jen legrace, ale radosti užít můžeme. Tedy žijeme. Ale pak přijde chvíle, jako by někdo zaťal sekýru, a my umíráme. To už není vůbec žádná legrace. Smrtí opravdu cosi končí, jsou přetrhány vztahy s druhými, všechno to, co jsme prožívali, končí. Po člověku zbude prázdné místo, alespoň na čas. Prý umírání a smrt je i chvíle, kdy je člověk sám, úplně sám, sám se sebou. Opuštěnec, který nemá nikoho.

Ale tady se neříká jen *„žijeme a umíráme“*, ale *„ať žijeme, ať umíráme, patříme Pánu“*. Ne sobě, ale Pánu; ne smrti, ale Pánu; ne bohu Hádovi, kde budeš jako vlající stín, mlha a nic, ale Pánu.

Otevřeme si album svého života a prohlížejme si ho od začátku až do konce, až do smrti. „No to jsem přece já, tady na nočníku. A tady maturitní fotka, promoce, a tady svatba, děti, hm, ty už s námi nebydlíš. A pohřby rodičů a nemoc, tady jsme to neměli moc dobrý, ale měli jsme se rádi. Koukej, vnouče. A tady mně dávají kytku, když jsem šla do penze. A tady jsme na pohřbu kolegovi z práce. Byl o deset let mladší.“ A teď – ať se ocitneme v kterémkoli úseku svého života k té konečné stanici, všude platí: patříme Pánu.

To je přece skvělé. Ať se prohlížíme v příznivém světle a chválíme se, co jsme dokázali a jací jsme, ve chvílích, kdy se nám daří dobře a je nám pěkně, nebo se vidíme ve světle potměšilém, až budeme v situaci, kdy prohráváme, i lecjaký vztah prohrájeme nebo poškodíme, až upadneme do bolesti a nemoci, se vším tím, co jsme dokázali a ještě dokážeme, nebo už to nezvládneme – to všechno je

pod tím potěšením, pod Boží dlaní: patříme Pánu. Platí to pro celý náš život i umírání, platí to bez podmínek, pro každého a pro všechny. Není rozdílu a výjimky: všichni patříme Pánu. I ten, který mně leze na nervy, který mně není zrovna příjemný, dokonce i ten, který ještě neví, že je skryt v Boží dlaní a pořád se drží za hlavu, jak že to všechno v životě stihne a lítá od jednoho k druhému s vytřeštěnými očima, i ten patří Pánu.

Nejsme, jak jsme si možná mysleli, svými pány, nevlastníme se. V životě i v umírání, tělem i duší, v našich úletech i pádech, ale také když je nám dobře, ať je to s námi, jaké je, ať si o nás druzí myslí, co chtějí – patříme Pánu. To zní divně. Od francouzské revoluce je svoboda a volnost přece heslo dne. Být svoboděn, od všeho a od všech oproštěn. Až absurdní představitel tohoto postoje je „cizinec“ francouzského spisovatele Alberta Camuse. Je vnitřně autentický, je natolik plně sám svůj, že již nemá vztah ani k nejbližším, pevně až hrdinně podoben řeckým bohům, dlí a bytuje sám v sobě. Jde za rakví své matky a necítí nic, cítí jen svou oproštěnost, vyvázanost ze všech vztahů.

Chceme být svými pány, rozhodovat. Ale je nám v tom oblečku dobře? Je tu totiž touha i po druhém – dítě touží po matce, otcí, muž po ženě a žena po muži, nechceme být jen pro sebe, sami svoji! Je to děsný a člověka hubící omyl, chtít být sám svým pánem. Vždyť proto už není v zahradě Hospodinově, že chtěl být svým pánem, bez Boha. Je sám a neví, co se sebou, a tak nafukuje své ego, své JÁ. Ale nakonec stojí, jen on, osamocen a kolem prázdno, nikoho nemá. Nanejvýš ta nafouklá ega narážejí na sebe, jeden nafouklý panák na druhého. Ale navzdory tomu našemu nespokojenému a přebujelému egu smíme slavit: to, že nemusíme být svými pány, protože v životě i ve smrti patříme Pánu. A to je důvod k oslavě! A když nám to dojde, docvakne v srdci i v mozku, pak i ti naši panáci splaskávají.

Ale jak se Ježíš stal našim Pánem? Je dost těch, kteří se chtějí stát našimi pány. Jsou jakési vnitřní, skryté síly, které chtějí člověka opanovat, různé ideologie a touhy a představy. Vlezou nám do srdce a do mozku, zahltí nás, že pak děláme, co ani nechceme. Ještě zřetelnější jsou pokusy lidí opanovat druhé – kouzlem osobnosti, sliby, diplomacii nebo násilím. Ale takhle se Ježíš našim Pánem nestal. *Vždyť proto*

Kristus umřel a ožil, aby se stal Pánem i mrtvých i živých, napíše apoštol. Žádným diplomatickým figlem ani násilím nás Kristus neovládl. Stal se našim Pánem, protože svým křížem roztrhal tu spleť, ten propletenec závislosti a vin; i závislosti na nás samých, kdy si namlouváme, že jsme mistři světa a na všechno si sami stačíme, i na smrt.

Ježíš svou smrtí proráží novou možnost, novou smlouvu. Kdo věří, stává se i účastníkem Boží nadvlády nad smrtí. Vždyť ten Ukřižovaný ožil, otevřel ty dveře strachu, nenávisti i beznaděje, zve za sebou do radosti, do svobody. Máš v něm Pána, a přece jsi navýsost svobodný. Je Pánem i mrtvých i živých. Je Pánem i těch, kteří už pro nás nejsou, kteří odešli, smrtí se nám vzdálili do nenávratna, je jejich Pánem. To pak znamená, že jsou Bohu živi, že jsou s ním, s Kristem, našim Pánem, skryti v Bohu (Ko 3,3). To je tajemství, které ve své krátkozrakosti neprohlédneme, jen vírou se ho maličko dotýkáme.

Kristus je Pánem i živých. Pánem našim, jak tu po světě běháme. To je dobré pro mé životní ukotvení, pro mě osobně, ale je to dobré i pro náš vzájemný spoluživot. Jaká je to dřina a trápení, co se nastaráme, abychom někoho měli, a když ho pak máme, abychom s ním dovedli žít, ne jen vedle sebe, jako dva cizinci, ale spolu, jeden pro druhého. Člověk žije sám jen těžko, neumí to. Ale žít s druhým, to taky není jen tak. Máme s tím i dost těžkých a trpkých zkušeností: z rodinného života, s přáteli, se sousedy, z práce – vlastně všude tam, kde se dva, tři lidé setkávají. Ani tam, kde se setkáváme jako věřící lidé, ve společenství církve, to není jen tak. Biblický text, který dnes čteme, byl vržen právě do sporu dvou křídel římského sboru. Až se lekáme, když čteme novozákonní dopisy, co tehdy bylo v církvi napětí, nedorozumění, neshod i velkých rozporů.

A tady bychom mohli uvažovat o tom, zda je dobrá taková církev, kde všechno jezdí po stejných, osvědčených kolejkách, lidé občas přijdou na bohoslužbu jako někam do kina, moc se spolu nebaví, opráší jen vztah k Bohu, nebo si to alespoň myslí. Tu konflikty nevznikají. Ale není to instituce před smrtí? Křesťanský sbor má být místem setkávání, společenství, kde lidé o sobě vědí, jsou si blízcí, pamatují na sebe, zvláště na ty, kteří pomoc potřebují. Ne izolace, zůstávat daleko od sebe, ne vzájemná lhostejnost.

Ale když takto lidé žijí na blízko, stane se, že na sebe narážejí, že vznikají nedorozumění. A někdy to i bolí. Třeba kvůli odlišné poloze víry, nestejné životní praxi, rozmanitému stylu práce. Nebo jsou to někdy i hlouposti. Ale je podstatné, že právě v takových situacích se má probudit láska, kterou jsme od toho Nazaretského dostali, a prokázat se silou smíření a odpuštění. Lehko se to říká, ale je to dřina jak v kamenolomu. Jenže jinak to nejde. Všichni máme sklon hledat viníka. Mám však vědět, že to slovo je určeno mně osobně. Já se v něm mám poznat. Právě v takových situacích apoštol radí: Uvědomte si, že nepatříte sami sobě, ale každý z nás Kristu. Ten druhý patří Kristu tak jako ty. Nejsi jeho majitelem, nesmíš s druhým manipulovat, zneužívat ho, ponižovat. Tak jako ty, i on patří milosrdnému, odpouštějícímu Pánu.

Kde si to necháme pustit na tělo, kde si necháme vpustit tuto skutečnost do svého života, objeví se najednou to, čemu se začalo říkat nedotknutelnost lidské osobnosti. Tak vznikla i myšlenka lidských práv. Když se však lidská práva odstříhnou od svého zdroje – od Krista, od Boha, začíná to strašně skřípat. Téměř každý začne myslet jen na svá práva a nevidí druhého vedle sebe. Osobnost člověka má být respektována kvůli Bohu, který dal život, kvůli Kristu, který před člověka přestřel svobodu. Ale ta svoboda není k tomu, abych se tu roztahoval na úkor druhého i na úkor stvoření. Mám druhého respektovat, mít k němu úctu, brát vážně i jeho polohu víry, jeho myšlení, jeho postoje. Jeho i mým posledním soudcem je tentýž Pán, Kristus. On o nás rozhodne, každý sám tam budeme před ním stát.

Vztáhneme-li toto evangelium na sebe, vpustíme-li si je do srdce, neznamená to, že všechny rozpory a třecí plochy zmizí. Ale znamená to, že se s tím dá žít. Pak budeme žít ne jen vedle sebe, nýbrž spolu. Pak se dají řešit problémy jak hrom, i spory, které bolí, a přitom nerozbít společenství a vztahy mezi lidmi, které jsou vždy nádherné, ale vždy také křehké.

A právě z toho se dá žít, z toho, že *at' žijeme, at' umíráme, patříme Pánu*. Je to původně citát z hymnu na Krista, kterým první křesťané vyjadřovali to, o čem se nediskutuje: že mají společného Pána a že mu v životě i ve smrti patří. O tom se skutečně nedá diskutovat. Tady nám překvapení a úžas zavře pusy, na chvíli nás až ochromí. A

pak už můžeme jen Boha chválit: že já, vinami dřavý jak ementál, že já, který jsem už nejmíň v dvou třetinách svého životního alba, že já, který jsem veskrze smrtelný, přece tělem i duší patřím milosrdnému a věrnému Pánu. Amen

MODLITBA

Prosíme tě, Kriste, naděluj nám vždy znovu poznání, že ty jsi našim Pánem. Děkujeme, že ti smíme patřit, že jsme tvoji navzdory své neschopnosti, svým vinám i své prázdnotě. Chválíme tě, že smíme vědět i o těch, kteří nás ve víře předešli, že patří do společenství s tebou i s námi. Chválíme tě, Kriste, že odpouštíš, napřimuješ a vléváš nám do kostí i srdce život, lásku i naději – dáváš své světlo, které osvětluje cestu dopředu, k tobě. Dej, abychom žili ve vzájemné úctě, jedni k druhým byli trpěliví a měli se rádi. Dávej nám radost, lásku a odpuštění. A co přijímáme od tebe, uč nás dávat i druhým. Chvála tobě, Kriste, pro nás obětovaný a přece živý a vítězný! Amen

PÍSEŇ č. 328 Tvoje jméno převyšuje

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Bože a Otče náš, dej, ať máme naději v tobě, i když hledíme do budoucnosti, která bude znamenat konec našeho pobíhání po zemi. Provázej nás, abychom nepodléhali zahleděnosti do sebe, do přesvědčení, že jen my máme pravdu.

Tvé péči poroučíme všechny z tohoto sboru, přimlouváme se zvláště za ty, kteří mají trápení, jsou v nemocech a zkouškách.

Prosíme za ty, kteří se nemůžou v sobě vyznat, za ty, kteří ve svých vztazích druhé zraňují, i za ty, kteří jsou zraňováni.

Prosíme za otevřené srdce pro osamělé, úlevu pro nemocné, nový začátek pro odstrčené, naději věčného života pro umírající.

Myslíme i na ty, kteří nám zemřeli a my je měli rádi. Vlétvej nám do žil naději tvého vítězství nad smrtí.

Modlíme se za lidi duševně i tělesně postižené, předkládáme ti vyhnance z domovů a vězně, prosíme za oběti násilí, zloby, válek a teroru, prosíme za celý svět, za naši společnost i za celé stvoření poničené naší nenasytností.

O tvou moudrost prosíme pro lidi u moci, kteří se z tvého pověření mají starat o právo, spravedlnost a mír. Shazuj z postů všechny, kteří to nedělají.

Děkujeme ti, Bože Otče, že to všechno smíme přdestřít před tebe, který víš daleko lépe, co potřebujeme my i celé tvé stvoření. Ve jménu Pána Ježíše Krista a jeho slovy se společně modlíme: Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

Pán Ježíš Kristus zemřel za nás, abychom my, ať živi či zemřelí, žili spolu s ním. Proto se navzájem povzbuzujte a buďte jeden druhému oporou, jak to již činíte. (1Te 5, 10-1)

POŽEHNÁNÍ

Sám Bůh pokoje nechť vás cele posvěti a zachová vašeho ducha, duši i tělo bez úrazu a poskvrny do příchodu našeho Pána Ježíše Krista. Věrný je ten, který vás povolal; on to také učiní. (1Te 5,23-24) Amen

PÍSEŇ č. 636 Z tvé ruky, Pane můj

O VYSLYŠENÍ PROSEB

VSTUPNÍ SLOVA

Pojďte, prozpěvujte Hospodinu, oslavujte skálu spasení našeho. Předstupme před obličej jeho s písní chval a zpěvem žalmů oslavujme jeho. Neboť Hospodin je velký Bůh, velký král nad všemi bohy. (Ž 95,1-3) Haleluja!

PÍSEŇ č. 95 Nuž Pánu zvučně zpívejme

MODLITBA

Hospodine, Pane náš, velebíme tě za tvá milosrdenství, která jsou čerstvá každého jitra. Chválíme tě, že jsi vstoupil do našeho života svoji pravdou a láskou a všechno má nyní svůj smysl a cíl. Přicházíme, abychom tě vyznali svým Pánem a Zachráncem.

Prosíme, přijmi nás takové, jací jsme, pro svého Syna. Dej, aby evangelium Kristovo poznali všichni lidé a všechny národy, abychom se ještě s mnohými mohli radovat z tvého milosrdenství. Ty to, Pane, můžeš a chceš způsobit. Jen v tobě je naše naděje.

Tobě, Bože Otče, Synu i Duchu svatý, budiž čest i chvála a dobrořečení nyní i na věky. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Jako první čtení vyslechněte z Druhé knihy Mojžíšovy, z kapitoly 32., verše 7. až 14.:

I promluvil Hospodin k Mojžíšovi: Sestup dolů. Tvůj lid...

PÍSEŇ č. 604 Buď sláva Bohu, chvála Otci

KÁZÁNÍ

Základem kázání jsou slova Pána Ježíše Krista, zapsaná v Evangelium podle Lukáše, v kapitole 11., ve verších 5. až 13.:

Řekl jim: „Někdo z vás bude mít přítele, půjde k němu...

Ježíš vykládá toto evangelium všem, kteří mají pocit, že prosili a prosí a nic nedostali. Hledali a hledají a nic nenašli. Tloukli a tlučou, ale dveře se neotevírají. Ježíš vykládá toto podobenství, aby potěšil a povzbudil ty, kteří někdy upadají do takové sevřenosti ducha a srdce, že sami sebe přesvědčují: Já jsem Pána Boha prosil, ale on je pro ty prosby asi špatnou adresou. Bůh se jim pak může jevit jako ten divný otec, kterého syn požádá o rybu a on mu dá hada, nebo o vejce a otec mu vrazí do ruky škorpióna. Tak drasticky to Ježíš popisuje. Věřící lidé to znají, nejednou to v životě zažili: Co na nás ten Bůh zkouší!? On, který se v Kristu představil jako Bůh pokoje a lásky, nasypal do našeho života tolik nepokoje, bolesti nebo nemocí. Prý Bůh pokoje a lásky, a přitom nechá řádit v lidském srdci, mezi lidmi i ve společnosti běsy zla, nenávisti a násilí. Není spíš takovým Bohem, jak ho viděl Markion? Tento heretik první církve se vyjádřil: "Ten židovský zuřivý Jahve, kterému kape krev z rukou a v zubech má zbytky masa svých věrných." Jak je to vlastně s tím našim Bohem? Je opravdu otcem, je přítelem? A má to vůbec cenu a smysl tlouct na dveře jeho domu a volat a prosit? Není to zbytečné? Zkusme hledat odpověď v podobenství, které nám Ježíš vykládá.

1. Nejsme na tom náhodou stejně? Nepřijdou i za námi přátelé, jako přišel ten, který byl celý den a noc na cestě? Přijde k nám, hledá u nás bezpečí, posilu a kus chleba - a my, my mu dáme co? No nic! Nemáme co! Pak jsme to my, kteří stojíme u dveří a kterým nezbývá nic jiného než volat: Přišel za mnou přítel utahaný po dlouhé cestě a já mu nemám co dát. Prosím tě, půjč mně tři chleby. To jsme my. - Tak jsme na tom, když za námi přijdou lidé, kteří jsou na cestách tohoto světa, jdou za něčím, co stále nemají. I když mají dost věcí, stále ostřeji a bolestněji si uvědomují, že to pravé nemají. A tak jsou stále na cestách, jdou a hledají pravdu, naději, lásku, odpuštění a smíření. Hledají něco, co má moc a sílu, která by proměnila jejich život a dala

mu cíl a perspektivu. Jdou a hledají, jsou na cestách, ve dne, až do půlnoci - a nenajdou nic. Přijdou, najdou nás doma a my také nemáme co jim dát.

Až sem nás dotlačí toto Ježíšovo podobenství a nám může konečně dojít: Já nic nemám pro sebe ani pro své bližní, pro naše současníky. Nebo si myslíme, že máme? To bychom si pěkně lhali. Proto stojíme u dveří s vyznáním: Přítel za mnou přišel, ale já nemám, co bych mu dal. A jsme na tom všichni stejně. Stojíme tu všichni křesťané u dveří, nebo máme stát - od farářů, kněží, přes papeže, biskupy až po posledního zbožného, a nemáme, co bychom dnes dali této společnosti. Copak něco máme?

Ale to je skvělé a přímo Boží požehnání, když konečně doklopýtáme (dost to i do bolí) k poznání: Já nemám, co bych mu dal. Já nemám ty tři chleby, tu plnost chleba k pravému životu, chleba na cestu ke království Božímu. Je to mnohem lepší než to bláznivé, suverénní, nafoukané: Jen my máme plnost poznání, jen my máme Krista, jen my máme plnost Ducha, a vy se musíte řídit, jak řekneme...

Je to skvělé, je to mimořádná Boží laskavost pro nás a pro všechny z církve, kteří rozpoznají, že sami nic nevlastníme. Tu se přestaneme vytahovat nad druhými lidmi a říkat: my máme něco lepšího, my něco znamenáme, třeba máme slavnou tradici, nebo plno všelijakých darů shůry, poznání, pravdu v hrsti držíme, zkrátka chlebů Božích plnou špajz. Přitom to je děsná iluze, strašný blud, tohle si myslet. A je přímo darem shůry, z Ducha: to poznání, že sám nemám nic, co bych ti dal. To je dobré, moc dobré. Až tady se konečně setkáváme. A setkáváme se jako otrhaní žebráci, kteří nic nemají, ale setkáváme se na tom nejlepším místě, setkáváme se přede dveřmi domu svého Otce Boha, všichni v jedné řadě s tímto vyznáním: Přítel za mnou přišel o půlnoci po cestách a já nemám, co bych mu dal. Tady by mohla začít také smysluplná ekumena.

2. Jsme chudí, nic nemáme. Ale to vůbec neznamená, že i náš Otec Bůh je chudý a nic nemá. On je bohatý, on má dost. On má ty tři chleby, které nemají utahaní poutníci tohoto světa a které nemáme ani my, křesťané. Otec je má. A teď stojíme před jeho dveřmi a nezbývá nám než tlouct a nahlas volat, aby nám ty dveře otevřel, abychom ty tři

chleby dostali, abychom měli dost pro sebe i pro ty, kteří k nám přicházejí a přijdou.

Teď jde o to, abychom nepřestali a nedali si namluvit, že modlitby jsou k ničemu, a že je lepší trávit čas něčím jiným důležitějším či zábavnějším, že podstatnější je naše práce; že všechno možné musíme ještě udělat; modlit že se můžeme, ale také nemusíme, protože to je takový duchovní přepych, luxus pro ty, co nemají tolik práce. A ostatně, věcně vzato, jaký to má smysl? Není to nakonec zbytečné? Takové pochybnosti nám lezou zadními vrátky do srdce a my se přestáváme modlit. Spokojíme se s tím, že snad přijdeme do kostela a tady se společně jednou za týden, za čtrnáct dní, za měsíc pomodlíme. I proti takové rezignaci vykládá Ježíš podobenství o člověku, který u dveří tloukl a volal, volal a tloukl, až to bylo pro toho v domě nesnesitelné, že vylezl z postele a tomu otravovi dal, co chtěl. To jsou pravé modlitby, říká Ježíš, když jsou takto vytrvalé.

Ale cožpak můžeme na Pána Boha takto nevychovaně křičet a tlouct? Není to nehorázné? Podobenství naznačuje, že Bůh na to dokonce čeká. Ale proč potom neodpovídá?, ptáme se dál. Možná chce, abychom poznali, že opravdu nic nemáme, aby nám spadl ten pyšný, třeba nábožensky sebevědomý hřebínek z hlavy, abychom poznali, že jsme na něj odkázáni, že jsme jen chudí lidé, kteří nemají to základní pro sebe ani pro své přátele. Takové nás Bůh vidí. A jenom takoví chudí žebráci, kteří nic nemají, ale neodbytně prosí, mají u jeho dveří naději, že jim otevře a ty tři chleby jim dá.

3. A o co smíme Boha prosit? O všechno, nebo jen o něco? Funguje Bůh jako nějaká solidní pojišťovna - modlitbami platíš pojistné, a když dojde na pojistnou událost, Bůh zasáhne? V Lukášově evangeliu tomu podobenství předchází žádost učedníků, aby je Ježíš naučil modlit. A on je učí modlitbu, které říkáme modlitba Páně. Takhle se máte modlit. Za tohle se máte modlit! A když potom učí dál, že se máme modlit neodbytně, vytrvale a bez přestání, pak říká: modlete se za to všechno, co jsem vás ve své modlitbě učil. Za to, aby Boží jméno bylo jedinečné mezi námi, aby Boha znali lidé jako milosrdného Otce, aby království Boží přišlo, aby v nás a mezi námi a v tomto světě byly přemáhány všelijaké posedlosti. Aby nám dal Bůh všechno, co nutně potřebujeme, jako potřebujeme chleba, aby nám Bůh

odpustil naše viny, tak jak my odpouštíme těm, kteří nám ublížili, aby nás nevydal do takového pokušení, které bychom nezvládli a ve kterém bychom ztratili víru, abychom nepropadli zlu a Boha neodkopli.

A to už nemůžeme prosit za nic jiného?, ptáme se dál. Copak toho není v životě tolik, co nás trápí a svírá, na co nestačíme? Copak toho není v životě našich přátel, bližních, v životě lidí tolik, co je ničí, čeho se bojí, s čím si neví rady? Ježíš nám dává svobodu, abychom jako děti přicházeli ke svému Otci a všechno, co nás svírá, co tlumí naši radost, co láme naši naději a co je nad naše síly, mu řekli; možná i razantně, jak to v tom podobenství dělá ten, který bez přestání tlouče na dveře svého přítele. Ale máme to dělat s tím Ježíšovým: Ne má, ale tvá vůle se staň. A přitom vědět, že nám Bůh – jako otec svým dětem – nevrazí do ruky hada ani štíra, ale dá, co potřebujeme. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, přemáhej naši únavu a pohodlnost a pomáhej nám, abychom se modlili za příchod království Božího. Přimlouvej se za nás u svého Otce, když nás ohrožuje lhostejnost, strach a úzkost a my se ani modlit nemůžeme. Pomáhej nám prosit za to, co nemáme, pomáhej nám hledat to, co jsme dosud nenalezli, pomáhej nám tlouct na dveře Božího milosrdenství, abychom měli dost chleba života, pro sebe, pro své děti, přátele i bližní. Amen

PÍSEŇ č. 632 Neskládejte v mocných naději

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane, přimlouváme se dnes za všechny, kdo věří v Krista a zápasí o věrnost jeho pravdě ve svých životech.

Prosíme za tento sbor, i za celou církev, kterou máš po tváři země. Prosíme o statečnost a věrnost tvému evangeliu.

Prosíme za představitele církví, aby poznávali – oni i my všichni, co bereme tvé slovo do úst – že před tebou stojíme s prázdnýma rukama a všechno dostáváme jen od tebe.

Modlíme se za každého zarmouceného a ztrápeného člověka na této zemi, za všechny, kteří vyhlížejí Boží milosrdenství a lidskou pomoc.

Prosíme, aby všichni, kteří vládou a vykonávají moc, byli tebou vedeni k práci pro mír, spravedlnost a dorozumění mezi národy a lidmi.

Prosíme za společnosti a státy a jejich obyvatele, zvláště za ty prosíme, kteří trpí válkou, násilím a mocichtivostí zlých lidí.

Prosíme za celé stvoření, které jsme my lidé svou zpupností a chamtivostí tak pokazili. Pane, smiluj se nad námi. Tvé království čekáme, za jeho příchod nyní společně prosíme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Proto také Ježíš trpěl venku za branou, aby posvětil lid svou vlastní krví. Vyjděme tedy s ním za hradby, nesouce jeho potupu. Vždyť zde nemáme trvalý domov, nýbrž vyhlížíme město, které přijde. Přinášejme tedy skrze Ježíše stále oběť chvály Bohu; naše rty necht' vyznávají jeho jméno. Nezapomínejme také na dobročinnost a štědrost, takové oběti se Bohu líbí. (Žd 13,12-16)

POŽEHNÁNÍ

Pán, Kristus buď svatý ve vašich srdcích. Vždyť dal svůj život jednou provždy za hříchy, spravedlivý za nespravedlivé, aby nás přivedl k Bohu. Byl usmrcen v těle, ale oživen Duchem. (Pt 3, 15.18) Amen

PÍSEŇ č. 627 Má duše Boha velebí

VY JSTE SVĚTLO SVĚTA

VSTUPNÍ SLOVA

Pokoj vám a radost od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista.

I stane se v posledních dnech, že se hora Hospodinova domu bude tyčit nad vrcholy hor, bude povznesena nad pahorky a budou k ní proudit všechny pronárody. Nuže, dome Jákobův, chod'me v Hospodinově světle! (Iz 2,2.5) Haleluja

PÍSEŇ č. 67 Ó Pane, smiluj se nad námi

MODLITBA

Hospodine, jak je to nevýslovně vzácné, že můžeme znovu přicházet k setkání s tvým Slovem. Vždyť i tento dům, toto místo, kde otvíráme Písmo a slyšíme tvá svědectví, nese zvláštní odlesk budoucí slávy tvého domu, na hoře, která bude vyvýšena nade vše.

Díky, že přicházíš v duchu Kristově do našich všedních dnů a zápasů. Do těch malých i velkých. Víš o našich stínech, skrývaných selháních a bolestech, o našich zradách, o tom z minulosti, co nás pořád poznamenává, i o tom, zač se stydíme. A když se s tím vším můžeme dál učit chodit po tvých cestách, žít podle tvé vůle, je to díky tvé lásce, která je nám světlem.

Ty budeš soudit národy. Naučíš je a přiměješ, aby překuly své meče na radlice, aby místo bojů už konečně zúrodnily zemi. Kéž ta proměna začne od nás. Ať necháme pýchy, zlosti a výčitek, a staneme se spolupracovníky v dobrých věcech, tvými poddajnými a nadějnými služebníky. V duchu Krista Ježíše. Amen

ČTENÍ PÍSMO SVATÉHO

Naslouchejme čtení z Evangelia podle Jana, z 8. kapitoly, od verše 1. do 12.:

Všichni se vrátili do svých domovů...

PÍSEŇ č. 684 Učiň mne, Pane, nástrojem

KÁZÁNÍ

Základem kázání jsou slova z tzv. Ježíšova kázání na hoře, z Evangelia podle Matouše, kapitoly 5., verše 14. až 16.:

Vy jste světlo světa...

Vy jste světlo světa. Tím chce, bratři a sestry, Ježíš asi především říct: Tento svět má světlo. A světlo potřebuje. Ve vás.

Ale to přece ne! Světlo světa – vždyť to je Ježíš sám. Přece to nemůžeme jen tak vztáhnout na sebe. A pak: Ježíš myslel zřejmě na své učedníky. Na ty, co opustili všechno a šli za ním. Myslel zvláště na ty blahoslavené, na své pokorné, tiché, trpící, hladové po spravedlnosti, milosrdné a působící pokoj. Ti jsou světlem světa. Ale my? Nasáklí špínou i nadějemi prostředí, v němž žijeme, otrávení tím často podobně jako ostatní. My, kteří si sem přinášíme stíny svých problémů a selhání? My přece nejsme žádná světla ani hvězdy. My potřebujeme, Pane, spíš zase trochu rozsvítit, sami tvého světla nabrat.

Ale přece tu teď není nikdo jiný než my, kdo by slyšel: *Vy jste světlo světa...* Neříká tím ten, který sám je světlem, že s námi počítá? Že nás chce užít a také užívat? Že mu nejsme málo? Přiznává se k nám. Na nás a skrze nás chce být lidem světa patrný, zjevný, jednající, svítící!

Vy jste světlo světa. Nemůže zůstat skryto město ležící na hoře. A když rozsvítí lampu, nestaví ji pod nádobu, ale na svícen; a svítí všem v domě.

Ježíš před nás nestaví ani tak protiklad světla a tmy. Spíš, podobně jako když mluvil o soli země, staví nás do napětí otázky: Zůstane vaše světlo skryto, pod kbelíkem, kde neslouží druhým a časem zhasíná? Nebo bude tím, k čemu světu je a má být: bude svítit všem v domě?

Nemůže zůstat skryto město ležící na hoře. V tomto Ježíšově obrazu je jedna zajímavá biblická souvislost. Slyšeli jsme u proroka

Izajáš: Stane se v posledních dnech, že se hora Hospodinova domu bude tyčit nad vrcholy hor... A budou k ní proudit všechny pronárody. Možná měl Ježíš na mysli i toto zaslíbení, tuto symboliku, jenže nemluví o chrámové hoře Sijónu, nýbrž o městu ležícím na hoře. Ježíš vlastně tu dávnou naději zesvětšuje. Ne až jednou budou proudit národy na chrámovou horu, aby se tam učily světlu Božího zákona. Ježíš přináší světlo Boží přítomnosti už nyní a to lidem světa, ano světským lidem. Proto přirovnává své následovníky k městu, v Bibli většinou podezřelému městu. Není v tomto podobenství naděje pro církev, která se cítí bezradně a nepotřebně v prostředí současného sekularizovaného města? Sbory zřetelných Ježíšových následovníků zkrátka do okolí něco vyzařují. Nemohou se skrýt.

Podobně je nesmyslné stavět lampu pod kbelík. Stavěli ji přece na svícen, aby svítila všem v domě. My dneska cvakneme vypínačem a hned je světlo. Tak to bereme samozřejmě, že světlo v domě svítí. Až když náhle vypnou elektřinu, večer nebo v noci, to jsme pak rádi, když najdeme nějakou petrolejku nebo aspoň svíčku – a postavíme ji tak, aby nám co nejvíc svítila. To pak to světlo lampy svítící nám všem doma oceníme. Tak my dneska sice pohodlně cvakáme a rozsvěcujeme, ale se světlem světa je to pořád spíš tak, jako když se ve tmě sháníme po lampě, která by nám všem posvítila. Lidé potřebují lampy na svícnech. V potřebnou chvíli. V určité situaci. A s námi to taky není tak, že „cvak“ a dáváme světlo. Pořád a vždy znovu jde o to jedno: věřit, že máme od Krista světlo pro druhé. Neskrýt se. A nechat se postavit v určité situaci na svícen. Být na pravém místě – pro druhé.

Lampa na svícnu svítí, aby dům byl obyvatelný, bezpečný. Není to pozoruhodné a nadějně, jak Ježíš Kristus myslí na svět? Chce, aby svět - tenhle prostor všelijakých napětí – byl trochu víc domem obyvatelným pro všelijaké lidi. Aby byl ve tmě prostorem bezpečnějším. A k tomu je třeba našeho světla.

V tom je nám obraz svítící lampy přístupnější než obraz města na hoře či dokonce světla světa. A přece je tu jasná spojitost. Město na hoře nebo malá lampa – jedno i druhé svítí z jednoho světla. Světlo světa se dává už skrze malou lampu, třeba v malém prostoru, kde spolu lidé žijí. Třeba v rodině, v práci nebo v domě. Tak to Ježíšovo slovo mluví k nám jako povzbuzení i výzva. Jistě jsou větší a menší, známé i

úplně neznáme lampy – lidé, kteří se postavili ve všelijak temných okolnostech na svícen a dávali světlo lidskosti. Máme si jich všímat. Mohou nám být příkladem i povzbuzením. Přece však nemusíme po způsobu hledání největšího Čecha hledat největšího Kristova člověka, největší hvězdu mezi křesťany, mezi opravdovými lidmi. Protože slyšíme Ježíše: vy jste světlo světa, vy buďte lampou na svícnu v pravou chvíli. Nemusíme být matka Tereza nebo Albert Schweitzer. Protože světlo, které zazářilo z jejich lampy, je totéž, které chce zasvítit i skrze nás. I naše malá lampička dokáže hodně ze světla Kristova, neskryjeme-li ji pod nějaký kbelík.

Tak ať svítí vaše světlo před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a vzdali slávu vašemu Otci v nebesích.

Ještě jednou nakonec Ježíš otvírá uzavřený prostor naší bohoslužby. Co je smyslem a cílem naší bohoslužby? Oslava našeho Otce v nebesích. I tím máme být světlem světa – oslavou Boží. Ale kde se to má dít? Před lidmi. Protože se to má dít pro ně, kvůli nim. A jak se taková oslava Boží děje? Dobrými skutky. Tedy ani ne tak zbožnými řečmi, ani ne jen a výhradně chrámovými chvalozpěvy, nýbrž krásným jednáním. Před lidmi. Mezi lidmi.

Ježíš nemyslí na naše zásluhy. Zviditelňovat se? Takový program nám přece on nedává. Jen kde je světlo, tam je to jasné. Zřetelné. Konkrétní. A o to jde. Aby lidé mohli poznat to světlo zřetelně z našeho jednání. Jako byl sám Ježíš světlem zcela zřetelným mezi lidmi.

Slyšeli jsme příběh z evangelia Janova, jak chtěli zbožní lidé podle platného práva kamenovat hříšnou ženu. A Ježíš vnesl světlo do nezvratnosti jejího hříšného života i do lidské nesmiřitelnosti. Do naší spravedlnosti, která snadno obviňuje a odsuzuje, chce kamenovat a zbožně se přitom dovolává znění náboženského zákona. Ježíš do toho vnáší světlo kajícího sebepoznání, neodsuzování, světlo odpuštění, možnost smíření, prostor pro nový život. Tak konkrétně byl světlem on. Tak konkrétní chce být světlem i skrze nás.

Vy, sestry a bratři, jste světlem světa, městem na hoře ležícím, lampou na svícnu v tomto městě. Vy, kdo se v práci snažíte být poctiví a ohleduplní. Vy, kdo v nevstřícném a všelijak napjatém prostředí nevzdáváte úsilí o pravdivost i laskavost, o vyjasnění zmatků a

nedorozumění, o společný prospěch. Vy, kdo třeba uprostřed napětí v manželství či v rodině usilujete o dorozumění a smíření, snažíte se napětí zmírňovat a zlé neodplácet. Vy, kdo lidem všelijak nemocným, nejistým a smutným dáváte svou péči, lidskou úctu, slovo povzbuzení. Vy, kdo se víc než musíte vydáváte pro druhé a pro dobrou věc. I vy, kdo doma, o samotě, statečně zápasíte se svými nemocemi, stářími, bolestmi a starostmi o své blízké. Vy, kdo třeba právě procházíte nějakou krizí, a přece víru nevzdáváte. Vy jste světlo světa, lampy na svícnu dávající světlo všem v domě. Vaše dobré jednání je zřejmé před Bohem i před lidmi, ovlivňuje náš společný prostor, i když třeba zůstává v ústraní.

A když se někdy ptáme, jaký to má smysl a cenu? Když dobré jednání zůstává mnohdy bez zájmu, naopak někdy na ně dokonce doplatíme? Proč nestrčit světlo pod kbelík? Ježíš říká: *Aby lidé viděli vaše dobré skutky a vzdali slávu vašemu Otci v nebesích.*

Vy jste světlo světa. Vy, kdo pro tuhle možnost, kterou nám dává Ježíš, světlo neskrýváte a dobré jednání nevzdáváte. Amen

MODLITBA

Pane, děkujeme za tvé povzbuzení, že i naše malé lampy mohou svítit a svítí tvým světlem. Děkujeme, že nás vytahuješ z našich úkrytů k nové službě lidem. Děkujeme, že do nás vléváš olej důvěry, že na nás chceš ukazovat své světlo, že připravuješ naše dobré skutky k povzbuzení lidí a k Boží oslavě. Amen

PÍSEŇ č. 420 Slunce pravdy, milosti

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane, ty znáš naše lampy, naše možnosti, stíny i úkryty, a přece s námi počítáš. Tebe nyní prosíme:

Za lidi ve stínech smrti, za ty daleko i za ty vedle nás, které můžeme potěšit.

Vlij světlo úlevy a naděje rodičům, kteří se trápí kvůli svým, třeba už dospělým, dětem. Dej své světlo lidem, kteří zápasí v manželství a v rodině s neporozuměním, nebo dokonce i se záští. Pomáhej nám, ať se i u nás doma v pravou chvíli rozsvítí.

Pomáhej nám chápat, jak v zaměstnání a mezi lidmi nevrhat na tvou věc špatné světlo, jak se můžeme lišit dobrým jednáním. A dávej nám k tomu pokoru a odvahu. Prosíme tě o světlo moudrosti a rozhodnosti, jak neodplácet zlým za zlé, kdy máme ustoupit, nebo dokonce snad i nastavit druhou tvář, a kdy se máme naopak jasně postavit zlému a temné jednání nazvat pravým jménem. Prosvěćuj naše duše, ať se nepřidáváme k otrávenosti a škarohlídství, ale ať v moci tvého vzkříšení žijeme ve světle tvého smíření a odpuštění, jímž svítíš do temnot dnešního světa.

Posilni všechny služebníky světla, kdekoli je ve světě máš. Rozsviť nás všechny křesťany různých církví, abychom v rozmanitosti obdarování, a přece v jednotě tvého Ducha, byli lampami na svícnech v tomto městě. Ve tvém jménu ještě společně prosíme: Otče náš...

POSLÁNÍ

I vy jste kdysi byli tmou, ale nyní vás Pán učinil světlem. Žijte proto jako děti světla – ovocem světla je vždy dobrota, spravedlnost a pravda; zkoumejte, co se líbí Pánu. Nepodílejte se na neúčinných skutcích tmy, naopak je nazývejte pravým jménem.
(Ef 5,8-11)

POŽEHNÁNÍ

Ať Hospodin ti žehná a chrání tě, ať Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv, ať Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem.
Amen

PÍSEŇ č. 452 Za dar slova, Bože milý

PRAZDNÝ STŮL A VYKRMENÉ TELE

VSTUPNÍ SLOVA

Jak je tvůj příbytek milý, Hospodine zástupů! Má duše zmirá steskem po Hospodinových nádvořích, mé srdce i mé tělo plesají vstříc živému Bohu! Den ve tvých nádvořích je lepší nežli tisíce jinde; raději chci stát před prahem domu svého Boha, než prodlévat v stanech svévolnosti. (Ž 84,2-3.11) Amen

PÍSEŇ č. 84 Věčný Bože, silný v boji

MODLITBA

Věčný Bože, tak jako dávnému Izraeli, tak jako apoštolům a prvotní církvi, tak jako našim otcům a matkám, jsi dnes přítomen i nám. Tvá blízkost na nás blahodárně působí. Toužíme po ní, protože nás ujišťuje smysluplností bytí, zahání naši malomyslnost a dává nám sílu zápasit o každý den, do něhož se probouzíme. U tebe jsme v bezpečí. Ne tak, že by se nám nemohlo přihodit nic zlého, ale tak, že nemůžeme žít zlý život. Přicházíme do tohoto chrámu (do této modlitebny), abychom tě v něm (v ní) ctili a abychom tu od tebe přijímali, co svědčí životu. Prosíme, učiň naši mysl vnímavou, aby se cíl našeho počínání naplnil. Sejmi z nás všechno, co nás svazuje a souží: Náš žal, naše viny, naši ambicióznost i naši pýchu. Jeden den s tebou je pro život větším vkladem nežli tisíce dní strávených s lidskými učiteli. Být schoulený u tvých nohou je prestižnější nežli sedět na královském trůnu. V tobě, Bože, skládáme své doufání. Veď nás cestou přímou a až dojdeme na její konec, přijmi nás jako milující Otec do svého domu. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Budeme číst z První knihy Královské, kapitoly 21., od verše 1. do 16.:

Po těchto událostech se stalo toto: Nábót Jizreelský měl vinici v Jizreelu vedle paláce samařského krále Achaba. Achab promluvil...

PÍSEŇ č. 162 Pane Bože, budiž chvála

KÁZÁNÍ

Text kázání je zapsaný v Lukášově evangeliu, kapitole 15., od prvního do třetího verše a potom od druhé části verše 11. do 32. (L 15,1-3.11b-32):

Do jeho blízkosti přicházeli sami celníci a hříšníci, aby ho slyšeli. Farizeové a zákoníci...

Milí bratři a sestry, začíná to jako pohádka: **Jeden člověk měl dva syny.** Ale už druhá věta nás z pohádky vtahuje do syrové reality. Mladší syn se na otci domáhá majetku. Na jeho obhajobu budiž řečeno, že nežádá více, než mu náleží. Chce “jen” svůj díl. Tedy to, co má jednou zdědit, co mu připadne, až otec zemře. Háček je ovšem v tom, že otec je dosud živý. To činí synův požadavek nevkusný a současně právně nevymahatelný. Otec však vychází svému synu vstříc: „Vezmi si, co by ti stejně jednou spadlo do klína, a hospodař. Ukaž, co umíš!“ Ale mladší syn nemá v plánu zvelebovat rodové dědictví. Místo zvelebování udělá na svého otce – a vlastně i bratra – teď už zcela jasný podraz. Obratem ruky darovaný podíl zpeněží! Nábót Jizreelský položí za “dědictví po svých otcích” život a tento mladý hejsek se vzdá svého dědičného podílu za pár babek. Otcovský dům ho zajímá jen potud, pokud se dá proměnit na peníze. O duchovní kontinuitu nestojí. Od té se chce naopak jednou pro vždy osvobodit. Sní o tom, jak odejde do daleké země a tam bude žít podle svých představ.

Pokud je k dispozici předky nashromážděný kapitál, žije se dobře. V anonymitě ciziny si totiž člověk troufá dělat i věci, za které

by se doma styděl. Mladší syn si peněz i anonymity opravdu užívá. Evangelista mluví decentně o **rozmařilém životě**, ale jeho starší bratr si takové servítky nebere a v příhodné chvíli řekne svému otci zcela natvrdo: **S děvkami prohýřil tvé jmění!** Kapitál, který se nedoplňuje, ale pouze čerpá, vždycky jednou dojde. I otcovu mladším synovi došel. A spolu s penězi zmizeli i jeho přátelé. Nebo spíš ti, kteří se za přátele vydávali. Anonymita ciziny a absence hlubokých vztahů ukázaly svou odvrácenou tvář: „Nic z tebe nekouká, tak si jdi!“ Ale mladík nejde, mladík se propadá. Z člověka velkého světa se přes noc stává pasákem vepřů. Ocítá se na skutečném dně. A nejen sociálním, i lidském. Myslel si, že když se vymaní z řádu otcovského domu, bude mít svět u svých nohou. Zpočátku se možná zdálo, že se to svět chystá udělat. Ale pak mu dal místo toho kopanec. Ze společnosti “zlaté mládeže” se dostal mezi vepře. A i ti měli pro jejich pána větší cenu nežli on.

Marasmus, do něhož mladík zapadl, ho nutí přemýšlet a porovnávat: Z jakých zásad se vycházelo doma a z jakých v cizině? A jaké to má důsledky pro život? Kdysi byl alergický na to, že mu otec mluví do života. Teď touží po tom, aby se o něj někdo zajímal. Někdejší rebel dochází k jednoznačnému závěru: Doma je to lepší nežli v cizině! Uvědomuje si, že duchovní klima, které vnímal jako svěrací kazajku, vytvářelo prostor bezpečí. Obklopen stádem prasat dochází k závěru, že žít v dobrém řádu domova je lepší nežli nespoutaně létat. Vyplyne mu z toho jedině: Moudré je vrátit se domů! I když tam už nebude mít práva jako **syn**. I s vědomím, že tam bude jako **nádeník**, mu však domov splývá s obrazem ráje. Znovu tak odhaluje, co vyzpíval už stovky let před ním starozákonní žalmista: *Raději chci stát před prahem domu svého Boha, než prodlévat ve stanech svévolnosti.* – Dostat se až na dno je v mnoha případech jediný způsob, jak se probrat z omámení sebou samým a opět se vrátit do života se střízlivou hlavou.

Vrátit se, odkud jsem s prásknutím dveří odešel, není nikdy jednoduché. Otec to však svému synovi nekomplikuje. Nebere si čas na rozmyšlenou, nepřipomíná mu někdejší chování ani nevyčísluje způsobenou újmu. Jakmile ho zahlédne, běží k němu, **obejme** ho a **políbí**. Jeho syn na tento výraz otcova milosrdenství zareaguje jako zralý muž. Řekne mu, co si pro tuto chvíli dlouho připravoval: **Otče,**

zhřešil jsem proti nebi i vůči tobě. Nejsem už hoden nazývat se tvým synem. Otcova reakce marnotratnému synovi odhalí, co si před tím neuvědomoval. Totiž, že v otcovském domě neplatí jenom řád a kázeň, ale že nad nimi vládne milosrdenství. Jak jen pro ně mohl po celá léta tak slepý! Lidská troska vracející se domů z toho nejproblematictějšího prostředí dostane **nejlepší oděv, na ruku prsten a obuv na nohy.** Tak jedná Bůh! Neklade si podmínky, neradí se s právníky, nedává člověku zkušební lhůtu. Pro něj je hříšník **mrtev** a když činí pokání, tak **zase žije.** V podobenství přikáže otec na oslavu „vzkříšení“ svého ztraceného syna zabít vykrmené tele a uspořádá hostinu! Vzkříšení je důvodem k oslavě!

Ale problém vzniká tam, kde do té doby všechno klapalo. Když se o velkolepém přivítání svého nezdárného bratra dozví starší syn, **rozhněvá se.** Cítí se být hostinou konanou na jeho počest ponížen. Odmítne se jí účastnit. Když za ním otec přijde a přemlouvá ho, odpoví mu: **Tolik let už ti sloužím... a mně jsi nikdy nedal ani kůzle, abych se poveselil se svými přáteli.** Kdo ví, co je odpovědnost a dřina, ten jeho hořkost dobře chápe. Otec svým synům skutečně neměří stejnou mírou. Nejedná stroze podle Zákona. Kde by to pro kterékoli jeho dítě znamenalo smrt, nepočíná si spravedlivě, ale milostivě! Ježíš vypráví toto podobenství, aby na něm ukázal, jak s lidmi jedná Bůh: Ve chvíli, kdy hrozí, že by nám jeho spravedlnost zlomila vaz, přestává být spravedlivým a stává se milostivým. Pokud o sobě máme dojem, že jsme spravedliví, tak nás to štvě. Přitom v každém z nás dřímá vzpoura. V každém z nás se může probudit. Každý z nás může skončit mezi prasaty. Každému z nás se může stát milost jedinou šancí, která nám umožní vrátit se do života.

Není snadné přivést k témuž hodovnému stolu tak odlišné lidi, jako jsou ti dva bratři. Otcí však nesmírně záleží na tom, aby u něho seděli oba. Čím víc se snaží – vysvětluje, domlouvá, doprošuje se – tím zarputileji se ovšem starší syn situuje do role ukřivděného spravedlivého. Svého bratra přestává nazývat bratrem a mluví o něm jako o „otcovu synu“. A verze skutečně nezná bratra. Ve chvíli, kdy z toho pracovitého a korektního mladíka tryskají ty nejsyrovější obžaloby, ho však otec osloví tak něžně, jak neoslovil po návratu ani svého mladšího. Řekne mu: **dítě.** Ekumenický překlad to stírá, ale tak

to stojí v původním řeckém textu. Jeho starší syn nemá nabýt dojmu, že ho otec hází kvůli mladšímu přes palubu. A otec k němu mluví dál: vždyť **ty jsi stále se mnou a všechno, co mám, je tvé**. Opravdu se cítíš být probíhající oslavou tolik ošizen? Opravdu máš dojem, že přichází zkrátka? Ale vždyť já chci, aby ses i ty veselil. Se mnou, se svými přáteli i se svým bratrem. Všichni přece **máme proč se veselit a radovat, poněvadž tvůj bratr byl mrtev a zase žije, ztratil se a je nalezen!**

Z jiných než z Ježíšových úst by to podobenství působilo lacině. Od toho, který byl "způsobem bytí roven Bohu, a přece na své rovnosti nelpěl", však zní seriózně. Co zde Ježíš říká, to totiž v životě dělá. Proto může teolog Karel Barth v básnické nadsázce povědět: "Ježíš je skrytý v polibku, jímž otec vítá svého marnotratného syna." A my můžeme dodat, že je skrytý i **ve všem**, co otec dává svému staršímu synu. Smířit mladšího se starším dokáže jedině Otec. A ten se zjevuje v osobě toho, který podobenství vypráví. V něm vychází vstříc mladšímu i staršímu. Oba je totiž miluje. Navzdory tomu, že první jeho lásku zneužívá a druhý na ni odpovídá vzdorem. Podobenství má otevřený závěr. Nevíme, jestli nakonec jedli vykrmené tele všichni, nebo na hostině starší bratr chyběl. Závěr onoho příběhu se totiž stále píše. Dopisujeme ho my, kteří se po celodenní dřině vracíme **z pole** a váháme, zda si sednout k prostřenému stolu s těmi, kteří se znečistili. Moc se nám do toho nechce. Odmítneme-li však jejich společnost, vůbec si nepolepšíme. - Budeme sedět u prázdného stolu a společnost nám budou dělat stále naštvaní farizeové a zákoníci. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, děkujeme ti, že nám mladším bratrům dáváš svobodu, v níž můžeme dospět. Ta dospělosti spočívá v tom, že se svobodně vracíme k tobě. Děkujeme ti, že nás "starší bratry" učíš velkorysosti. Ta velkorysost spočívá v tom, že přejeme tvoji lásku i těm, kteří se zkompromitovali. Ty jsi, Pane, zachráncem všech, kteří naslouchají tvému Slovu a podle něho jednají. Amen

PÍSEŇ č. 499 Jezu, přispěj ku pomoci

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, prosíme za ty, kteří se přeceňují. Bláhově si myslí, že světu ukáží, jak se žije ve velkém stylu. Vzlétnou a padají. Ať jejich pád není smrtelný. Ať jim tvá církev i tento náš sbor slouží jako záchranná síť, která je zachytí a vrátí zpátky do života. Prosíme za ty poctivé a spořádané, za dřiče, bez nichž by byly naše domy, fary, kostely, modlitebny a pole pusté. Ať nevnímají radost nad příchody marnotratných synů a dcer jako něco, co je znevažuje, odsunuje na vedlejší kolej a na co by měli důvod žárlit. Ať nad každým takovým návratem jásají, ať zasednou k hostině a jsou zajedno s tebou, který jsi přišel, abys hříšné spasil, i se všemi, kteří jsou ve tvém domě. Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

V něm je náš mír, on dvoji spojil v jedno, když zbořil zeď, která rozděluje a působí svár. Svou obětí odstranil zákon ustanovení a předpisů, aby z těch dvou, z žida i pohana, stvořil jednoho nového člověka, a tak nastolil mír. Oba dva usmířil s Bohem v jednom těle, na kříži usmrtil jejich nepřátelství. (Ef 2,14-16)

POŽEHNÁNÍ

Hospodin je dárce milosti a slávy, blaze člověku jenž doufá v něho. Amen

PÍSEŇ č. 691 Tak málo přímých cest

SEZNAM ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

		kázání
Druhá kniha Mojžíšova	32,7-14	13
První kniha Královská	21,1-16	15
Žalm	35,1-10	11
Kazatel	8,17-9,12	5
Proroctví Izajáše	40,1-11	2
Proroctví Jeremjáše	33,7-16	1
Proroctví Jonáše	3,1-10	9
Evangelium podle Matouše	4,1-11	4
Evangelium podle Lukáše	5,1-11	8
Evangelium podle Lukáše	20,27-40	12
Evangelium podle Lukáše	23,33-37	6
Evangelium podle Jana	8,1-12	14
Evangelium podle Jana	20,1-18	7
První epištola Timoteovi	1,12-17	10
První epištola Tesalonickým	5,13-18	3

SEZNAM TEXTŮ KÁZÁNÍ

		kázání
První kniha Mojžíšova	23,1-20	3
Evangelium podle Matouše	5,14-16	14
Evangelium podle Matouše	12,38-42	9
Evangelium podle Matouše	1,14-16	82
Evangelium podle Lukáše	1,26-38	1
Evangelium podle Lukáše	11,5-13	13
Evangelium podle Lukáše	11,14-26	5
Evangelium podle Lukáše	15,1-3.11-32	15
Evangelium podle Lukáše	23,39-43	6
Evangelium podle Jana	1,19-34	2
Evangelium podle Jana	20,19-29	7
Evangelium podle Jana	21,1-14	8
Epištola Římanům	14,7-9	12
Epištola Jakubova	1,2.12-13	4
První epištola Petrova	5,8-11	11

OBSAH

		strana
1. Ježíšova matka Marie	Emanuel Vejnar	1
2. Svědectví Jana Křtitele	Miroslav Heryán	9
3. Abrahamova naděje	Jan Roskovec	17
4. Pokušení	Miloš Rejchrt	24
5. Přemožení zlého ducha	Miloš Rejchrt	31
6. Velký pátek	Tomáš Trusina	39
7. Různé cesty k velikonoční víře	Petr Pivoňka	45
8. Po Velikonocích	Hana Pfannová	52
9. Vidět dobré – co chtít víc? Slyšet!	Aleš Mostecký	57
10. Pojd'te na svatbu	Aleš Mostecký	64
11. Buďte střízliví, buďte bdělí	Blahoslav Hájek	72
12. Patříme Pánu	Pavel Kašpar	77
13. O vyslyšení proseb	Pavel Kašpar	84
14. Vy jste světlo světa	Petr Pivoňka	90
15. Prázdný stůl a vykrmené tele	Emanuel Vejnar	96

SBÍRKA KÁZÁNÍ PRO ČTENÉ SLUŽBY BOŽÍ (ISSN 0231-7419)

Vydává synodní rada Českobratrské církve evangelické v Praze pro vnitřní potřebu ČCE. Redakce Mgr. Jan Trusina, Mgr. Emanuel Vejnar, PhDr. Gabriela Malinová. Tiskne Unitisk s.r.o., Kněževes u Prahy, K nádraží 99. Objednávky přijímá a rozšiřuje synodní rada ČCE, Jungmannova 9, p. příhr. 466, 11 21 Praha 1, telefon redakce 224 999 236, e-mail: malinova@srcce.cz, <http://www.srcce.cz/sbirkakazani>

